

KANSANEDUSTAJAEHDOKKAIDEN JULKISUUSKUVAN RAKENTUMINEN
EHDOKKAIDEN BLOGEISSA ENNEN VUODEN 2007 EDUSKUNTAVAALEJA

Suomen kielen pro gradu -tutkielma

Jyväskylän yliopisto

Kielten laitos

Joulukuu 2009

Karoliina Haverinen

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistinen	Laitos – Department Kielten laitos
Tekijä – Author Haverinen, Karoliina	
Työn nimi – Title Kansanedustajaehdokkaiden julkisuuskuvan rakentuminen ehdokkaiden blogeissa ennen vuoden 2007 eduskuntavaaleja	
Oppiaine – Subject suomen kieli	Työn laji – Level pro gradu -tutkielma
Aika – Month and year joulukuu 2009	Sivumäärä – Number of pages 82 sivua
Tiivistelmä – Abstract <p>Tutkimukseni tavoitteena on selvittää, millaista julkisuuskuvaa kansanedustajat rakentavat blogeissaan hieman ennen vuoden 2007 eduskuntavaaleja ja miten julkisuuskuva rakentuu kielen keinoin. Aineistonani on neljän tunnetun ehdokkaan blogit.</p> <p>Tutkimuksen teoreettinen tausta liittyy kahteen suuntaukseen. Näkemys kielenkäytöstä tulee kriittisestä diskurssianalyysistä (CDA) Norman Faircloughin mukaan. Näkemys kielestä noudattelee M.A.K. Hallidayn kehittämää systeemis-funktionaalista kielioppia (SFL). Lingvistisen analyysin metodina käytän rekisterianalyysia. SFL:n mukaan kielessä on kolme pääfunktioita: ideationaalinen, interpersoonainen ja tekstuaalinen. Keskityn tässä tutkimuksessa kahteen ensimmäiseen. Tutkin ideationaalista funktiota analysoimalla sanaston ja verbien prosessityyppien avulla ehdokkaalle rakentuvia rooleja ja toimijuutta. Interpersoonaista funktiota tutkin vallan ja sitoutuneisuuden näkökulmista.</p> <p>Jokaisen ehdokkaan julkisuuskuva muodostuu hieman erilaisten kielellisten valintojen seurauksena, ja suhteet muihin ihmisiin rakentuvat erilaisiksi. Julkisuuskuvia yhdistää se, että kaikki ehdokkaat rakentavat jossain määrin kuvaa siitä, että he ovat tavallisia ihmisiä. Blogit eivät toimi todellisen vuorovaikutuksen välineinä, vaikka siihen olisi mahdollisuus. Colemanin (2005) mainitsema poliittisen kulttuurin muutos, johon liittyy poliitikon asettuminen kansalaisen tasolle ja keskusteluyhteyteen, ei näy. Ehdokkaat rakentavat tekstissä todellisuutta, jonka lukija ottaa vastaan vailla mahdollisuutta kommentoida.</p>	
Asiasanat – Keywords blogit, julkisuuskuva, kriittinen diskurssianalyysi, rekisterianalyysi, SF-kielioppi, vaalit	
Säilytyspaikka – Depository Fennicum	
Muita tietoja – Additional information	

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
2. TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA AINEISTO	6
2.1. Tutkimuskysymykset	6
2.2. Aineisto	7
3. TEOREETTINEN VIITEKEHYS	9
3.1. Kriittinen diskurssianalyysi	9
3.1.1. Teorian taustaa ja periaatteita	9
3.1.2. Diskurssin määritelmät	11
3.2. Systemis-funktionaalinen kielitiede	14
3.3. Rekisteri	18
4. METODIT	22
4.1. Analysointi	22
4.2. Julkisuuskuvan rakentuminen	24
5. ANALYYSI	26
5.1. Ehdokkaat toimijoina – blogien ideationaaliset piirteet	26
5.1.1. Ehdokkaiden roolit	26
5.1.2. Ehdokkaiden oman toiminnan kuvaaminen	38
5.2. Ehdokkaiden suhde muihin – blogien interpersoonaiset piirteet	50
5.2.1. Valta	50
5.2.2. Sitoutuneisuus	63
6. PÄÄTÄNTÖ	69
LÄHTEET	

1. JOHDANTO

Tutkin pro gradu -tutkielmassani suomalaisten kansanedustajaehdokkaiden kirjoittamia blogeja vuoden 2007 eduskuntavaaleja edeltävältä ajalta. Tutkin erityisesti sitä, miten ehdokkaat rakentavat julkisuuskuvaa omissa blogeissaan. Olen kiinnostunut median ja poliittisen viestinnän tutkimisesta. Vaaliaiheisessa tutkimuksessa oli mahdollista yhdistää mediatutkimus ja toinen kiinnostuksen kohteeni, kriittinen diskurssianalyysi. Alun perin tarkoitukseni oli tutkia ehdokkaiden kotisivuja, mutta internetissä vaalisivuja tutkiessani päädyin lukemaan ehdokkaiden kirjoittamia blogeja. Huomasin, että niissä oli paljon kiinnostavia aineksia kielentutkijalle. Huomioni kiinnittyi pääasiassa blogeissa rakentuviin julkisuuskuviin. Päätin valita julkisuuskuvan rakentumisen tutkimukseni aiheeksi sen vuoksi, että se on aineistosta selkeästi esiin nouseva ja kiinnostava ilmiö.

Julkisuuskuva-käsitteen sijasta olisi mahdollista käyttää myös muita käsitteitä, joilla viitataan samankaltaiseen asiaan, esimerkiksi imago tai mielikuva. Suomen kielen perussanakirja (2001, 1. osa: 285) määrittelee imagon *henkilön, liikeyrityksen tm. usein tietoisesti itsestään antamaksi kuvaksi*. Tutkimuksessani on kyse henkilöiden itsestään antamasta kuvasta, joka voi olla tiedostettu tai tiedostamaton.

Erkki Karvosen mukaan monet tutkijat näkevät imagon muodostuvan vuorovaikutuksessa, jossa on kaksi osapuolta. On olemassa joku tai jokin, josta muodostetaan käsitys, ja toinen osapuoli, joka muodostaa käsityksen mielessään. (Karvonen 1999: 51–52.) Imago nähdään siis sekä viestinnällisenä että psykologisena ilmiönä. Karvosen (1997: 32) mielestä viestin lähettäjän toiminnassa on kyse imagosta ja vastaanottajan, tulkitsijan, tapauksessa voidaan puhua mielikuvasta.

Markkinointikirjallisuudessa imagolla tarkoitetaan subjektiivista havaintoa jostakin kohteesta. Imagoa pidetään siis psykologisena, eikä sillä välttämättä nähdä olevan mitään tekemistä todellisuuden kanssa. (Karvonen 1999: 89.) Karvosen mielestä imago on todellisuutta. Sosiaalisen konstruktionismin mukaan mitään puhdasta todellisuutta ei ole, vaan todellisuus rakennetaan. (Karvonen 1999: 313–314.) En ole tutkimuksessani kiinnostunut, millaisia ihmisiä ehdokkaat oikeasti ovat. Olen kiinnostunut siitä, millainen kuva heistä kirjoittamiensa tekstien pohjalta rakentuu. Se on blogien lukijoille todellisuutta. Imagon

käsite ei mielestäni sovi tutkimukseeni, koska siihen liitetään paljon muutakin kuin ehdokkaan julkisuudessa lähettämät viestit.

Karvosen (1997: 31) mielestä julkisuuskuvan käsite on monimerkityksinen. Hän pohtii, milloin asiaa voidaan sanoa julkiseksi. Kuinka monen ihmisen tarvitsee tietää asiaa, jotta siitä tulee julkinen? Omassa tutkimuksessani ei tätä ongelmaa ole. Katson, että ehdokkaiden kirjoittamat blogit ovat julkisia, koska ne ovat selvästi suunnattu yleisölle ja ne ovat suuren joukon luettavissa. Karvonen (1997: 31–32) huomauttaa vielä, että henkilön julkinen kuva ei ole välttämättä sama asia kuin kansalaisten kuva henkilöstä, sillä julkisen kuvan luo usein media.

Käsitteellä julkisuuskuva tarkoitan tässä tutkimuksessa kuvaa, jonka ehdokas antaa itsestään blogissaan. Tässä tutkimuksessa ei ole kyse lukijoiden mielikuvista vaan siitä, millaista sosiaalista todellisuutta kirjoittajat luovat. Julkisuuskuva rakentuu tekstissä, ja siihen päästään käsiksi tekstianalyysin avulla.

Poliitikkojen julkisuuskuvaa eri medioissa on tutkittu Suomessa aiemminkin. Vuonna 1996 järjestettiin Suomessa ensimmäiset europarlamenttivaalit, ja tuolloin myös hyödynnettiin ensimmäisen kerran Internetiä valtakunnallisten vaalien kampanjoinnissa (Isotalus 1998b: 152). Pekka Isotaluksen artikkeli *Euroehdokkaat kotisivuillaan* esittelee tutkimusta siitä, miten ehdokkaiden kotisivuilla rakennetaan äänestäjän ja poliitikon välistä suhdetta (Isotalus 1998a: 15). Tutkimuksessa tarkastellaan kotisivuja hyvin yleisesti ja kiinnitetään huomiota persoonamuotoihin, puhutteluun ja kuviin. Isotaluksen toimittaman *Kaveri vai peluri – Poliitikko mediassa* -teoksen artikkelit ovat kirjoittaneet puheviestinnän alan ammattilaiset. Oma tutkimukseni eroaa näistä tutkimuksista siinä, että teen lingvististä analyysia, jonka avulla voin osoittaa, millaisilla kielen keinoilla julkisuuskuvaa rakennetaan.

Kielitieteellisen näkökulman julkisuuskuvan tutkimukseen tarjoaa Kaarina Murtola-Jokiniemen suomen kielen oppiaineen pro gradu, jossa tarkastellaan johtajan julkisuuskuvaa *Talouselämä*-lehdessä vuosina 1990 ja 2000. Murtola-Jokiniemi (2001) tutkii julkisuuskuvaa kriittisen diskurssianalyysin viitekehyksessä ja löytää aineistosta kolme hallitsevaa diskurssia. Kyseinen tutkimus eroaa omastani muun muassa siinä, että tutkimuksen kohteena ovat lehtihaastattelut, eli kyse on toimittajan rakentamasta julkisuuskuvasta.

Omassa tutkimuksessani tarkastelen poliitikkojen itsensä rakentamaa julkisuuskuvaan blogiteksteissä.

Blogi (*weblog*, *blog*) on nopeasti leviävä verkkoviestinnän väline, jota käytetään tiedon levittämiseen, keskusteluun ja yhteisöjen rakentamiseen (Kolari, Finin ja Joshi 2006). Käytän tässä tutkimuksessa blogista määritelmää, jota käyttävät ainakin Rebecca Blood (2000), Herring, Scheidt, Bonus ja Wright (2004) sekä Kolari, Finin ja Joshi (2006). Tämän määritelmän mukaan blogi on verkkosivu, jota päivitetään lähettämällä sivulle tekstejä (*entries*), joista käytän itse nimitystä merkintä. Merkinnot ovat sivulla käänteisessä järjestyksessä, eli uusin teksti on ensimmäisenä. Blogien verkostosta käytetään nimitystä *blogosphere*. (Kolari ym. 2006.)

Ensimmäinen nykikäsitteksen mukainen blogi otettiin käyttöön vuonna 1996. Termiä *weblog* alettiin käyttää vuonna 1997 ja tämän lyhennettä *blog* 1999. Vuoden 1999 puolivälissä blogien määrä lähti nopeaan nousuun, sillä silloin ilmestyi ensimmäinen ilmainen ohjelmisto Pitas. (Herring ym. 2004.) Tämän jälkeen ilmestyi useita muitakin ilmaisia blogiohjelmistoja. Mitä helppokäyttöisemmiksi ohjelmistot kehittyivät, sitä suuremmaksi blogien suosio kasvoi. (Blood 2002, Herring ym. 2004.)

Blogeilla on useita käyttötarkoituksia. Herringin ym. (2004) mukaan blogien avulla voi välittää tietoa ajankohtaisista asioista ja ottaa niihin kantaa. Näitä blogoja, joissa kirjoittaja keskittyy ympäröivän maailman tapahtumien kommentointiin, kutsutaan *filtereiksi*. Toinen tyyppi on *knowledge-log* eli *k-log*. Kyseessä on organisaation tai yhteisön ylläpitämä blogi, jonka tarkoituksena on jakaa tietoa. Kolmas ja kaikkein yleisin tarkoitus on käyttää blogia itseilmaisun ja voimaantumisen välineenä. Tällöin kyseessä ovat päiväkirjablogit (*personal journal*), jotka käsittelevät bloggaajan henkilökohtaista elämää. Lisäksi Herring ym. (2004) ovat tutkimuksessaan käyttäneet kategoriana sekalainen tarkoitus (*mixed purpose*), jossa useat funktiot voivat yhdistyä.

Vaikka blogit eroavat toisistaan sisällön ja käyttötarkoituksen mukaan, on niillä yhteisiä piirteitä. Kunkin blogin rakenne riippuu paitsi käytössä olevasta ohjelmistosta myös käyttäjän tekemistä valinnoista. Yksi yleinen rakenneosia on varsinaisten tekstien lisäksi arkisto, joka sisältää vanhoja blogiin lähetettyjä tekstejä ja sijaitsee sivupalkissa. Blogi voi sisältää myös lukijoiden kirjoittamia kommentteja. Muita rakenneosia voivat olla esimerkiksi linkit, kuvat, mainokset, hakutoiminto ja kalenteri. (Herring ym. 2004.)

Herring, Scheidt, Bonus ja Wright (2004) pyrkivät tutkimuksessaan selvittämään blogin genreä. He päätyvät johtopäätökseen, että blogi on hybridi genre, jossa on nähtävissä jälkiä perinteisistä, ei-sähköisistä genreistä, ja Internetin genreistä. Blogilla on yhtymäkohtia kotisivuihin: molemmat ovat yleensä yhden henkilön ylläpitämiä ja keskittyvät ylläpitäjän kiinnostuksen kohteisiin. Päiväkirjablogin edeltäjänä pidetään perinteistä käsin kirjoitettua päiväkirjaa. Filtteriblogin edeltäjänä tutkijat pitävät pääkirjoituksia ja kirjeitä toimittajille. K-logit taas muistuttavat tutkijoiden projektipäiväkirjoja. Blogien edeltäjinä tutkimusryhmä pitää myös matkapäiväkirjoja, valokuva-albumeita ja muistilappuja. Blogeissa nähdään myös piirteitä sähköpostista ja Internetin keskustelupalstoista.

Päätin tutkia blogia lähinnä siksi, että se on Suomessa poliittisen vaikuttamisen välineenä kohtalaisen uusi. Blogi on mielenkiintoinen tutkimuskohde myös sen vuoksi, että se on täysin ehdokkaan hallinnassa. Sillä ei ole ulkoa päin asetettuja normeja, kuten esimerkiksi sanomalehden mielipidekirjoituksella, eikä sillä ole taloudellisia tai tilaan liittyviä rajoitteita, kuten vaikkapa vaalimainoksella. Ehdokas voi päättää kirjoituksensa sisällöstä ja laajuudesta itse. Koska blogikirjoittamisella ei ole juuri rajoituksia, lukuun ottamatta ohjelmiston toimintaedellytyksiä ja lainsäädäntöä esimerkiksi yksityisyyden suojasta, se antaa ehdokkaalle mahdollisuuksia perinteisistä kampanjointikeinoista poikkeavaan vaikuttamiseen.

Olen seurannut politiikan ja median välistä suhdetta oman tutkimukseni takia. Poliitikka on viihteellistynyt median viihteellistymisen mukana. Poliitikoista on tullut yhä enemmän julkisuuden henkilöitä, joiden elämää ruoditaan mediassa. Myös poliitikot itse ovat ottaneet askeleen kohti vapaamuotoisempaa viestintää blogien avulla. Poliitikkojen bloggaaminen on viime aikoina herättänyt julkista keskustelua, sillä sen katsotaan menneen jo liiankin vapaamuotoiseksi. Esimerkiksi Uusi Suomi nosti 29.6.2009 jutussaan esiin Tuulikki Ukkolan ja Hanna-Leena Hemmingin kielenkäytön. Ukkola haukkui Jari Sarasvuota muun muassa tolloksi ja nilkiksi, ja Hemming nimitti keskustan puoluesihteerin Jarmo Korhosta mädäksi luuseriksi.

Stephen Colemanin (2005) mukaan poliitikot haluavat nykyään päästä lähelle kansalaisia, keskustella heidän kanssaan. Kyse ei kuitenkaan ole poliitikkojen todellisesta halusta olla samalla tasolla kansalaisten kanssa vaan siitä, että poliitikot haluavat näyttää olevansa tavallisia ihmisiä. Vuorovaikutukseen pyrkimisessä blogi on oivallinen väline. Co-

lemanin (2005) mukaan blogit ovat vaikuttaneet paljon journalismiin. Esimerkiksi poliitikot voivat julkaista mielipiteitään blogeissa ilman valtamedian välikäsiä. Kun toimittajat laativat uutisia blogien pohjalta, he pääsevät vähemmällä tarkistustyöllä, koska tiedot tulevat poliitikoilta itseltään. Blogien ansioksi luetaan myös niiden demokratiaa ja kansalaisjournalismia edistävä vaikutus. Ihmisten ei tarvitse olla riippuvaisia valtamediasta, ja periaatteessa kuka tahansa tavallinen ihminen voi ryhtyä ”toimittajaksi”.

Coleman (2005) huomauttaa, että poliitikkojen työskentelykulttuuri on juuri sellainen, mitä bloggaamisessa pyritään rikkomaan. Blogikirjoittamiselle ominainen avoimuus ja tiedon jakaminen ovat ristiriidassa politiikan jäykkyyden ja puolueuskollisuuden kanssa. Poliitikkojen spontaanisuus ja vuorovaikutuksellisuus on vain näennäistä eikä tule koskaan vakuuttamaan yleisöä. Tätä kritiikkiä pohdin tutkimuksessani, kun tutkin kansanedustajaehdokkaiden blogeista välittyvää julkisuuskuvaa.

Blogeja on tutkittu ulkomailla jo vuosia, ja kielitieteellistä tutkimustakin on jo jonkin verran. Tutkimusta on tehty muun muassa journalismin, sukupuolen, monikielisuuden ja kulttuurisen muutoksen näkökulmista (Herring 2009a, Myers 2009). Teoksessa *Uses of blogs* (2006) käsitellään muun muassa fiktiivisiä blogeja, uutisblogeja, alakulttuurien bloggausta sekä blogien merkitystä oppimisessa ja PR-toiminnassa. Myös poliittiset blogit ovat esillä teoksessa, mutta niillä tarkoitetaan muiden kuin poliitikkojen kirjoittamia blogeja. Blogeja on tutkittu muun muassa sisällönanalyysin, retorisen analyysin ja etnografian avulla. Varsinkin genreanalyysia on tehty paljon. Suuri osa tutkimuksesta käsittelee filteriblogeja ja bloggaajien asemaa kansalaisjournalisteina tai mielipidevaikuttajina. Blogi nähdään uudenaikaisena viestinnän genrenä, dynaamisena ja kehittyvänä. (Herring, Scheidt, Kouper ja Wright 2006: 1; Myers 2009.)

Susan C. Herring on yksi aktiivisimmista blogitutkijoista. Hän tutkii mediaa laajemminkin: tutkimuskohteina ovat olleet muiden muassa internetin uutiset, Twitter, IRC ja chatit. Herringin (2009b: 7, 8, 12) mukaan perinteinen sisällönanalyysi (*content analysis*, CA) ei anna tarpeeksi välineitä blogien tutkimiseen, sillä blogit ovat usein multimodaalisia ja vuorovaikutteisia. Ne voivat sisältää kuvia, videoita ja linkkejä. Tästä syystä Herring on kehittänyt menetelmän, jota hän kutsuu verkkosisällönanalyysiksi (*web content analysis*, WebCA). Sen avulla blogeja voidaan tutkia aihepiirien, piirteiden, kuvien, vuorovaikutuksen, linkkien ja kielen kautta.

Poliitikkojen blogeja ovat tutkineet Caroline Auty (2005) ja Scott Wright (2009). Auty vertailee Ison-Britannian parlamentin jäsenten kotisivuja ja blogeja. Tutkimus osoittaa, että vaikka poliitikkojen blogit antavat mahdollisuuden keskusteluun edustajien ja äänestäjien välillä, todellista kahdensuuntaista vuorovaikutusta ei synny. Myös Wrightin tutkimuskohteena ovat brittiläisten poliitikkojen blogit. Hän tutkii, mitä poliitikot paljastavat itsestään blogeissa ja mitä poliittisia aiheita he käsittelevät. Näkökulma on poliitikon representaatioissa ja julkisuudessa, mikä on lähellä omaa tutkimustani. Wright käyttää tutkimusmenetelminä sisällönanalyysia ja poliitikkojen haastatteluja. Tutkimuksen mukaan poliitikot ovat tietoisia henkilökohtaisen tiedon jakamisen vaikutuksesta siihen, miten poliitikko representoituu. Representoitumisen vuoksi poliitikot eivät hyökkää muita puolueita vastaan blogeissaan. Autyn (2005) ja Wrightin (2009) tutkimuksiin liittyvät artikkelit on julkaistu Aslib Proceedings -aikakauslehdessä.¹

Kasvavan suosion ja yhteiskunnallisen merkityksen vuoksi blogeja on mielestäni syytä tutkia. Varsinkin poliittiset blogit ovat Suomessa vielä niin uusi asia, että ne tarjoavat tutkijalle otollisen maaperän. Tutkimuksellani on kriittisen diskurssianalyysin ihanteiden mukaisesti myös yhteiskunnallista merkitystä. Vallanpitäjien kielenkäytön tutkiminen ei sinänsä ole uutta, mutta kun siihen liittyy poliittisen kulttuurin muutos, jossa blogi on yksi olennainen osa, on tutkimuksellani varmasti annettavaa.

2. TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA AINEISTO

2.1. Tutkimuskysymykset

Pro graduni tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

- 1) Millaista julkisuuskuvaa ehdokkaat rakentavat itselleen blogeissaan?
- 2) Millaisin kielellisin keinoin julkisuuskuva rakennetaan?

---

¹ Minulla on ollut saatavilla vain tutkimusten tiivistelmät.

Teoriataustaltaan tutkimukseni kiinnittyy kriittiseen diskurssianalyysiin ja systeemifunktionaaliseen kielitieteeseen. Tutkimusmetodini on rekisterianalyysi, joka juontaa systeemifunktionaaliseen kielitieteeseen.

2.2. Aineisto

Aineistoni sisältää neljä blogia: Matti Vanhasen (Keskusta), Tuula Haataisen (SDP), Timo Soinin (Perussuomalaiset) ja Anne Pohtamo-Hietasen (Kristillisdemokraatit) blogit. Halusin valita saman verran nais- ja mieskirjoittajia, jotka kaikki edustavat eri puolueita. Kaikki neljä ehdokasta ovat valtakunnallisesti tunnettuja henkilöitä, ja oletukseni on, että heidän blogejaan lukevat mahdollisesti muutkin kuin oman vaalipiirin äänestäjät. Julkisuudesta tuttujen ehdokkaiden valinta oli siis tietoinen ratkaisu.

Julkisuuksessa usein näkyvien ehdokkaiden valinta voi olla riski, sillä media välittää heistä mielikuvia. Minulla on ollut tutkimusta aloittaessani jonkinlainen oma näkemys jokaisesta aineistoni ehdokkaasta. Jatkuvasti, tutkimusta tehdessäni, osa näistä ihmisistä on esillä mediassa. Tutkimukseni perustuu kuitenkin vain aineistoni tekstianalyysiin, ja pidän omat henkilökohtaiset näkemykseni erossa tutkimuksesta. Mikään aineistoni ehdokkaiden puolue ei edusta omaa poliittista kantaani, mikä on mielestäni tutkijaposition kannalta hyvä asia.

Yksi tärkeimmistä perusteista aineiston valinnassa oli se, että blogit olisivat erilaisia niin sisällöltään kuin tyyliltäänkin. Myös kirjoittajien erilainen asema oli ratkaiseva valintaperuste. Ennen eduskuntavaaleja 2007 Vanhanen oli pääministerinä yksi Suomen vaikutusvaltaisimmista poliitikoista. Soinia taas kutsutaan populistiseksi oppositiopoliitikoksi. Haatainen oli ennen vaaleja sosiaali- ja terveysministeri, ja Pohtamo-Hietanen oli julkisehdokas, joka oli pyrkimässä ensimmäistä kertaa eduskuntaan. Päädyin juuri näihin blogeihin myös sen vuoksi, että niistä on selvästi löydettävissä vastauksia tutkimuskysymyksiini. Olen löytänyt blogit Yleisradion vaaliaiheiselta Internet-sivulta (YLE 2007). Valitsin blogit jo ennen vaaleja, eli vaalitulokset eivät vaikuttaneet aineiston valintaan.

Olen rajannut aineistoni kirjoituksiin ajalta ennen vaaleja, sillä haluan tarkastella julkisuuskuvaan rakentumista nimenomaan vaalikontekstissa. Matti Vanhanen ja Timo Soini ovat kirjoittaneet ennen vaaleja blogeihinsa usein, lähes päivittäin, joten olen rajannut

aineistoa siten, että olen ottanut mukaan kirjoitukset maaliskuun alusta vaalipäivää seuraavaan päivään, 19.3.2007, asti. Tuula Haatainen ja Anne Pohtamo-Hietanen ovat kirjoittaneet blogeihinsa huomattavasti harvemmin, joten tasatakseni eri ehdokkaiden välisiä blogimerkintöjen määriä olen ottanut mukaan aineistoon Haataisen ja Pohtamo-Hietasen merkintöjä pidemmältä aikaväliltä kuin Vanhasen ja Soinin. Haataisen blogista olen valinnut kirjoitukset helmikuulta ja maaliskuulta vaalipäivään saakka. Pohtamo-Hietasen blogin olen ottanut mukaan kokonaisuudessaan. Kyseinen blogi on aloitettu helmikuun alussa.

Blogeissa viimeisin lähetetty merkintä näkyy aina sivustolla ensimmäisenä, eli merkinnät ovat näkyvissä uusimmasta vanhimpaan. Olen tallentanut ehdokkaiden blogimerkinnät Word-tiedostoiksi vaalien jälkeen kuitenkin niin sanotussa normaalissa aikajärjestyksessä vanhimmasta uusimpaan tutkimisen helpottamiseksi. Olen laittanut jokaiseen blogiin fonttikoon 12 ja tyylin Times New Roman, jotta voin vertailla blogien laajuutta.

Tallentamiseen Word-muotoon on kaksi syytä. Ensiksikin analyysia helpottaa se, että aineisto on paperisena, konkreettisesti muodossa. Toiseksi halusin välttää sen, että aineistoni katoaisi Internetistä kesken tutkimuksen. Tallentaminen osoittautui järkeväksi ratkaisuksi. Olen tehnyt tutkimustani pitkällä ajanjaksolla ja huomasin, että Haataisen ja Pohtamo-Hietasen blogeja ei ole enää nähtävillä Internetissä.

Blogimerkintöjen määrät vaihtelevat kirjoittajien välillä neljästä pariinkymmeneen. Matti Vanhaselle kertyy merkintöjä 15 kappaletta aikavälillä 2.3.2007–19.3.2007. Vanhasen blogissa on vajaat 13 sivua tekstiä Word-muodossa. Tuula Haataisella merkintöjä on vähemmän, kahdeksan kappaletta. Ensimmäinen merkintä on lähetetty 6.2.2007 ja viimeinen 15.3.2007. Haataisen aineisto on kuuden sivun pituinen. Timo Soinin blogista aineistossani on 19 merkintää aikavälillä 2.3.2007–19.3.2007. Aikarajaus on siis täsmälleen sama kuin Vanhasen blogissa. Sivumääräkin on melkein sama, 14 sivua. Anne Pohtamo-Hietasen blogissa on vain neljä merkintää. Blogi on aloitettu 5.2.2007. Viimeinen merkintä on lähetetty 15.3.2007. Kyseinen merkintä sisältää pelkästään tukijoiden kirjoittamia kommentteja, joten olen jättänyt sen pois aineistostani. Pohtamo-Hietasen blogista aineistossani on siis vain kolme merkintää, jotka täyttävät neljä sivua.

Kaikki neljä valitsemaani blogia ovat suljettuja, eli lukijat eivät pääse kirjoittamaan niihin kommenttejaan. Matti Vanhanen on nimennyt bloginsa *päiväkirjaksi*, Tuula Haatainen omansa *nettipäiväkirjaksi*. Timo Soinin blogi on nimeltään *Timon oma plokki*. Ainoas-

taan Anne Pohtamo-Hietanen käyttää nimitystä *blogi*. Käytän tässä tutkimuksessa kaikista nimitystä blogi. Analysoin aineistossani vain merkintöjä, en muita rakenneosia. Anne Pohtamo-Hietasen blogissa on kaksi valokuvaa, joista toisessa kuvataan ehdokasta. Muihin blogeihin ei ole liitetty kuvia. Jätän kuvien analysoinnin tutkimuksestani pois kuva-aineiston vähäisyyden vuoksi ja keskityn tutkimaan vain kirjoitettua tekstiä.

Tekemäni aineistorajaukset aiheuttavat sen, että ehdokkailta on tutkimuksessa mukana eri määrä blogimerkintöjä ja ne ovat hieman eri aikaväleiltä. Tämä ei mielestäni ole ongelma, sillä olen todennut, että aineisto on tutkimuskysymyksiä ajatellen riittävä. Suppeimmastakin blogista on löydettävissä toistuvia piirteitä, jotka rakentavat tietynlaista julkisuuskuvaa, ja kaikki blogit sijoittuvat ajallisesti ja sisällöllisesti vaalikontekstiin. Tavoitteenani ei ole tehdä yleistyksiä poliittisista blogeista vaan tarkastella neljää erilaista blogia ja tutkia niissä rakentuvia julkisuuskuvia. Pienen aineiston valinta mahdollistaa lingvistisen analyysin, joka antaa tietoa kielen piirteiden vaikutuksesta julkisuuskuvan muodostumiseen (Pietikäinen 2000: 208).

3. TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Tutkimuksessani on kaksi teoreettista näkökulmaa, kriittinen diskurssintutkimus ja systeemis-funktionaalinen kielitiede. Määrittelen näiden kahden teorian avulla, mitä kielenkäytöllä ja kielellä tässä tutkimuksessa tarkoitetaan. Kumpikaan teorioista ei ole helposti määriteltävä ja selvärajainen, eikä tämäntyyppisessä tutkimuksessa ole aina selvää, missä on teorian ja metodin raja. Näiden kahden teorian luonteen vuoksi puhunkin tässä tutkimuksessa teoreettisesta viitekehuksesta.

3.1. Kriittinen diskurssintutkimus

3.1.1. Teorian taustaa ja periaatteita

Diskurssianalyysi (DA) on tutkimussuuntaus, jota toteutetaan kielitieteen lisäksi monella muulla tieteenalalla, esimerkiksi antropologiassa, kirjallisuudentutkimuksessa ja psykolo-

giassa. Suuntauksen taustalla on sosiaalisen konstruktionismin näkökulma, jolla tarkoitetaan sitä, että kielenkäyttö nähdään todellisuuden rakentajana, ei todellisuuden kuvana. Diskurssianalyysia käytetään antamaan tietoa siitä, kuinka kielenkäyttö rakentaa sosiaalista todellisuutta erilaisissa sosiaalisissa käytännöissä. (Jokinen, Juhila ja Suoninen 2004: 9–10.)

Diskurssianalyysia luonnehditaan väljäksi teoreettiseksi viitekehyykseksi, joka sisältää lukuisia erilaisia metodologisia vaihtoehtoja ja näkökulmia. Jokisen, Juhilan ja Suonisen (2004) mukaan diskurssianalyysiin liittyy viisi teoreettista lähtökohtaa. Ensimmäinen on jo mainittu näkemys sosiaalisesta konstruktionismista. Toiseksi diskurssianalyysissa oletetaan, että todellisuuden hahmottamisessa erilaiset tavat merkityksellistää maailmaa kilpailevat keskenään. Kolmas lähtökohta on, että analyysissa otetaan huomioon kielenkäytön konteksti eli paitsi konkreettinen tapahtumatilanne myös kulttuurinen konteksti. Neljänneksi korostetaan sitä, ettei diskurssianalyysissa pyritä pääsemään käsiksi yksilöiden ajatuksiin ja motiiveihin vaan siihen, mitä tekstiin on rakentunut. Viimeinen lähtöoletus on, että kielen käytöllä on aina seurauksia. Kielen käytöllä voi olla paitsi tilannekohtaisia funktioita, tietoisia tai tiedostamattomia, myös ideologisia seurauksia. (Jokinen ym. 2004: 17–18, 24, 29–30, 32, 37, 42–43.)

Kriittinen diskurssianalyysi (CDA) on yksi diskurssianalyysin monista suuntauksista. Se liittyy yleiseen kriittiseen teoriaan, joka sisältää useita eri suuntauksia. Kriittiseen teoriaan kuuluu kiinnostus yhteiskunnan epäkohtiin sekä pyrkimys puuttua niihin. Teorian mukaan muutos saadaan aikaan lisäämällä kriittistä ymmärrystä ja paljastamalla neutralisoituneita valtarakenteita. Kriittisen diskurssianalyysin avulla tutkitaan, miten kielenkäyttö liittyy yhteiskunnallisiin ongelmiin, valtaan ja ideologioihin. Tavoitteena on usein saada aikaan keskustelua tai jopa saada aikaan muutos parempaan. (Pietikäinen 2000: 193, 200–201.)

Kriittisen diskurssianalyysin syntyyn ja kehitykseen vaikutti niin sanottu kriittisen lingvistiikan ryhmä East Anglian yliopistossa 1970-luvulla. Ryhmä pyrki yhdistämään teorian kielenkäytön ideologisuudesta ja tekstianalyysin, jossa noudatettiin M.A.K. Hallidayn systeemifunktionaalista teoriaa. Kriittinen lingvistiikka omaksui muun muassa Hallidayn näkemyksen kielenkäytön ja kielisysteemin funktionaalisuudesta ja siitä, että tutki-

muskohteen oli oltava kokonainen teksti. (Fairclough 1992: 25–26.) Kuvaan systeemifunktionaalisen kielitieteen periaatteita tarkemmin aluvuossa 3.2.

Kriittistä lingvistiikkaa on kritisoitu siitä, että se näkee tekstin liikaa tuotteena eikä tutki juurikaan tekstin tuottamisen ja tulkinnan prosesseja. Tämän vuoksi tekstin ja sosiaalisten merkitysten välisestä suhteesta muodostuu liian suoraviivainen. Norman Faircloughin (1992: 28–29) mukaan tekstistä ei voida vetää yhteyksiä sosiaalisiin käytänteisiin ottamatta huomioon tekstin tuottamisen ja vastaanottamisen käytänteitä. Kriittinen lingvistiikka myös painottaa kielenkäytön vaikutusta jo olemassa oleviin sosiaalisiin suhteisiin ja rakenteisiin, mutta jättää sivuun sen, että kielenkäytöllä on yhteys sosiaalisiin ja kulttuuriin muutoksiin. Fairclough painottaa omassa tutkimustyössään näitä näkökulmia, joita kriittinen lingvistiikka ei ole ottanut huomioon.

Diskurssintutkimuksessa voidaan nähdä kaksi päälinjaa, yhteiskuntatieteellinen ja kielitieteellinen diskurssintutkimus. Kriittisen diskurssianalyysin viitekehyksessä pyritään yhdistämään molemmat suuntaukset. Yhteiskuntatieteellisen suuntauksen kehittäjänä pidetään Michel Foucault’ta. Yhteiskuntatieteellistä ja kriittistä diskurssianalyysia yhdistää näkemys, että kielenkäyttö vaikuttaa ympäröivään maailmaan ja maailma vaikuttaa siihen, kuinka kieltä käytetään eri tilanteissa. (Fairclough 1992: 37; Pietikäinen 2000: 192–193.)

Kielitieteellistä ja kriittistä diskurssianalyysia yhdistää se, että molemmissa tehdään lingvististä analyysia (Pietikäinen 2000: 192). Fairclough huomauttaa, että teoreettisesti tarkoituksenmukaisen ja käytännöllisen diskurssianalyysin toteuttaminen vaatii sekä lingvististä analyysia että kielen ja diskurssin sosiaalisen teorian (Fairclough 1992: 37). Kun yhteiskuntatieteellinen diskurssianalyysi lähtee liikkeelle sosiaalisista ilmiöistä ja päättyy kieleen, kielitieteellinen diskurssianalyysi ottaa lähtökohdaksi kielen. Kriittinen diskurssianalyysi pyrkii tekemään analyysia molempiin suuntiin, sillä lähestymistavat täydentävät toisiaan. (Pietikäinen 2000: 193.)

3.1.2. Diskurssin määritelmät

Käsite *diskurssi* voidaan määritellä lukuisin eri tavoin. Määritelmät riippuvat siitä, mistä teoreettisesta suuntauksesta diskurssia tarkastellaan. Kielitieteessä diskurssilla on joskus tarkoitettu esimerkiksi puhuttua tekstiä. Myöhemmin diskurssi on määritelty kielitieteessä

puhujan ja kuulijan tai kirjoittajan ja lukijan vuorovaikutukseksi, jonka yksi osa on teksti. Kolmas kielitieteen tapa määritellä diskurssi on tietyille sosiaalisille tilanteille tyypillinen kielenkäyttö. Esimerkkinä tästä Fairclough (1992: 3) mainitsee muun muassa sanomalehtidiskurssin ja luokkahuonediskurssin.

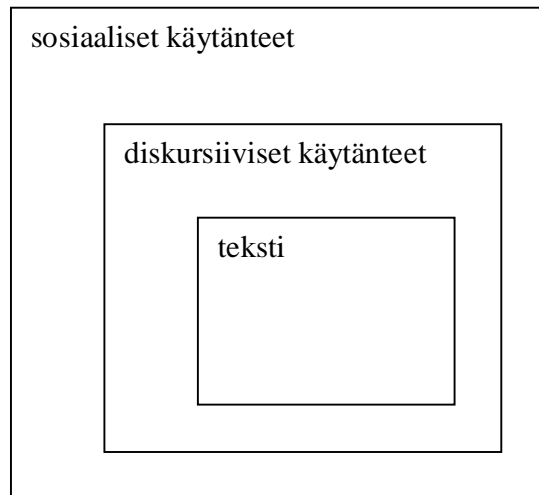
Foucault'n mukaan diskurssit (*a discourse, discourses*) rakentavat sosiaalisia subjekteja ja suhteita. Hänen määritelmänsä mukaan diskurssit ovat erilaisia näkökulmia tai puhetapoja johonkin asiaan. (Fairclough 1992: 3.) Esimerkiksi metsistä puhuttaessa voidaan käyttää talouden diskurssia tai luonnonsuojelun diskurssia. Nämä eri diskurssit rakentavat puheena olevasta aiheesta erilaisen kuvan. Fairclough käyttää eri diskursseista käsitettä diskurssityypit (*types of discourse*) (Fairclough 1992: 4).

Määrittelen diskurssin pro gradu -tutkielmassani Norman Faircloughin tapaan. Fairclough pyrkii yhdistämään foucaultlaisen eli sosiaalisen diskurssimääritelmän ja kielitieteen vuorovaikutukseen viittaavan määritelmän (Fairclough 1992: 4). Hän määrittelee diskurssin (*discourse*) laajemmin ja abstraktimmin kuin Foucault. Diskurssi on Faircloughin mukaan kielenkäyttöä osana sosiaalisia käytänteitä. Tämä tarkoittaa sitä, että diskurssi on yksi toiminnan muoto ja että diskurssin ja sosiaalisten rakenteiden välillä on dialektinen suhde. (Fairclough 1992: 63–64.) Fairclough kuitenkin varoittaa, ettei diskurssia kannata pitää liian suoraviivaisesti sosiaalisen todellisuuden heijastumana eikä liikaa sosiaalista toimintaa määrittävänä (Fairclough 1992: 65).

Faircloughin teorian mukaan kieli on siis enemmänkin sosiaalista kuin yksilöllistä toimintaa (Fairclough 1992: 63). Diskurssi ei vain representoi todellisuutta, vaan se on luonteeltaan merkityksiä rakentava. Se rakentaa 1) sosiaalisia identiteettejä ja subjektipositiioita, 2) sosiaalisia suhteita sekä 3) tiedon ja uskomusten järjestelmiä. Nämä kolme liittyvät Faircloughin näkemykseen kielen kolmesta funktiosta, jotka ovat identiteetin funktio, relationaalinen funktio ja ideationaalinen funktio. Identiteetin funktio näkyy siinä, kuinka sosiaaliset identiteetit rakentuvat diskurssissa. Relationaalisella funktiolla Fairclough tarkoittaa sitä, että sosiaaliset suhteet luodaan ja neuvotellaan vuorovaikutustilanteissa. Ideationaalisella funktiolla tarkoitetaan sitä, kuinka tekstit ilmentävät maailmaa. (Fairclough 1992: 64.)

Faircloughin mukaan diskurssi muodostuu kolmesta toisiinsa limittyvästä tasosta: tekstistä (*text*), diskursiivisista käytänteistä (*discursive practises*) ja sosiaalista käytänteistä

(*social practices*). Jokaisessa diskursiivisessa tapahtumassa ovat mukana kaikki tasot. Tätä kolmitasoista mallia kuvataan seuraavanlaisella kuviolla. (Fairclough 1992: 4, 72–73.)

Kuva 1. Kolme diskurssin tasoa. (Fairclough 1992: 73.)

Fairclough määrittelee tekstin hyvin laajasti. Tekstejä ovat hänen mukaansa kaikki puhutut ja kirjoitetut tekstit sekä visuaaliset ja multimodaaliset tekstit. Teksti on diskursista se taso, joka on kielen analyysin kohteena. (Fairclough 1992: 4.) Se on ainut taso, joka on konkreettisesti saatavilla ja jota voidaan tarkastella.

Diskursiivisiin käytänteisiin kuuluvat tekstin tuottamisen ja kuluttamisen prosessit. Tiettyihin tilanteisiin kuuluvat tietynlaiset tavat tuottaa tai kuluttaa tekstejä. Nämä prosessit ovat sosiaalisesti latautuneita. Tekstien tuottamiseen ja tulkintaan vaikuttavat aina prosessissa mukana olevat yksilöt. Yksilöt ovat omaksuneet erilaisia sosiaalisia normeja ja käytänteitä, ja he ovat tottuneet käyttämään tiettyjä diskurssityyppejä. Lisäksi tuottamisen ja kuluttamisen prosesseihin vaikuttaa se, millaisten sosiaalisten käytänteiden osana ne ovat. (Fairclough 1992: 80.)

Selvennän sosiaalisten käytänteiden määritelmää seuraavien käsitteiden avulla. Sosiaaliset rakenteet (*social structures*) ovat abstrakteja yhteiskunnan rakenteita, kuten taloudellinen rakenne, yhteiskuntaluokat tai kieli. Sosiaaliset tapahtumat (*social events*) ovat konkreettisia tapahtumia, jotka eivät kuitenkaan suoraan ole seurausta sosiaalisista raken-

teista. Sosiaalisten rakenteiden ja tapahtumien linkkinä toimivat sosiaaliset käytänteet (*social practices*), joista esimerkkinä Fairclough mainitsee opettamisen ja johtamisen käytänteet. Sosiaaliset käytänteet voidaan nähdä tapoina kontrolloida sosiaalisia rakenteita. Kyse on valinnasta: rakenteet ovat mahdollisuuksien joukko, ja käytänteet määräävät, mitä tästä mahdollisuuksien joukosta valitaan ja mitä jätetään pois. (Fairclough 2003: 23.)

Tarkastelen tutkimuksessani kansanedustajaehdokkaiden julkisuuskuvan rakentumista kaikilla diskurssin kolmella tasolla. Pääpaino tutkimuksessani on kuitenkin tekstin tasolla. Teen lingvististä analyysia ja tarkastelen kielellisiä keinoja, joilla julkisuuskuvaa rakennetaan. Kahta muuta tasoa voin tarkastella tekemällä päätelmiä lingvistiksestä analyysistä. Diskursiivisten käytänteiden tasolla pohdin, millaisia ovat blogin tuottamiseen ja vastaanottamiseen liittyvät käytänteet. Sosiaaliin käytänteisiin toivon pääseväni tutkimalla sitä, miten ehdokkaat asemoivat itsensä ja muut. Pohdin, millaisia sosiaalisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia ehdokkaiden itselleen rakentamalla julkisuuskuvalla on.

3.2. Systemis-funktionaalinen kielitiede

Tutkimukseni toinen teoreettinen näkökulma on Michael Alexander Kirkwood (M.A.K) Hallidayn kehittänyt systemis-funktionaalinen kielitiede. Systemis-funktionaalista teoriaa käytetään hyvin usein kriittisessä diskurssianalyysissä (Wodak 2001: 8). Teoria näkee kielen sosiaalisena ja yhteisöllisenä. Kieli ei ole lauseita, vaan se on merkitysten vaihtoa sosiaalisissa prosesseissa. (Halliday 1978: 1–2; Luukka 2002: 89.) Faircloughin (1992: 8–9) mukaan Hallidayn teoria sopii hyvin kriittiseen diskurssianalyysiin, sillä sen mukaan kieli on monifunktionen: tekstit representoivat todellisuutta, vaikuttavat sosiaaliin suhteisiin ja luovat identiteettejä.

Vaikka systemis-funktionaalinen kielitiede henkilöityykin Hallidayhin, sen lähtökohdat ovat kauempana eurooppalaisessa kielitieteessä. Funktionaalisen lähestymistavan juuret ovat niin sanotussa Prahan koulukunnassa (1926–1945), jonka jäseniin kuuluivat muun muassa Vilém Mathesius, Roman Osipovits Jakobson ja Nikolai Sergejevits Trubetskoi. Koulukunnan näkemyksen mukaan kieliyhteisön funktiot määräävät kielen fonologiset, kieliopilliset ja semanttiset rakenteet. (Luukka 2002: 92.)

Kielitieteessä on useita funktionaalisia suuntauksia. Käsite funktio on hyvin yleinen, ja sillä viitataan yleensä kielen erilaisiin käyttötehtäviin. (Luukka 2002: 101.) Myös systeemis-funktionaalisen näkemyksen mukaan kielenkäyttö on funktionaalista, ja kielen tehtävä on rakentaa merkityksiä. Suuntauksen edustajat tutkivat, kuinka ihmiset käyttävät kieltä. Pelkästään kielenkäyttö ei ole funktionaalista, vaan koko kielisysteemi on rakentunut funktionaalisesti. Tutkijoiden toinen kysymys onkin, kuinka kielisysteemi on rakentunut käyttöä, merkitysten rakentamista, varten. (Eggins 2004: 3.)

Halliday huomauttaa, että kielenkäytön funktioista olisi mahdotonta tehdä systemaattista luetteloa. Kielessä on kuitenkin kolme perusfunktiota, jotka Hallidayn mukaan ovat aina läsnä kielenkäytössä. Kielen avulla representoidaan todellisuutta, luodaan vuorovaikutusta ja rakennetaan tekstejä. Nämä funktiot muodostavat kielisysteemin perustan, ja Halliday kutsuu niitä metafunktioiksi: ideationaaliseksi, interpersoonaiseksi ja tekstuaaliseksi metafunktioksi. (Halliday 1978: 46–47; Halliday 1994: 34.) Metafunktiot ovat yksi keskeisimmistä käsitteistä tutkimuksessani, ja palaankin niihin myöhemmin tässä luvussa.

Halliday mainitsee suurimmaksi vaikuttajakseen opettajansa J.R. Firthin. Systeemis-funktionaalisen kielitieteen käsite systeemi tulee juuri Firthiltä. (Halliday 1985: 2.) Systeemis-funktionaalisen kielitieteen näkemyksen mukaan kieli on semioottinen systeemi, mutta tällä ei tarkoiteta merkkien systeemiä. Kielisysteemi on resurssien tai valinnanmahdollisuuksien joukko, merkityspotentiaali, jonka joukosta valitaan ilmaisu, tietoisesti tai tiedostamatta, kulloiseenkin tilanteeseen. (Halliday 1985: 7–8; Halliday 1994: xxvi.) Systeemin katsotaan muotoutuneen sellaiseksi kuin se on kielen funktionaalisuuden vuoksi (Halliday 1978: 4; Eggins 2004: 3).

Hallidayn ajatteluun on vaikuttanut edellä mainittujen lisäksi kielitieteilijä Benjamin Lee Whorf näkemyksillään kielenkäytön ja merkitysten kulttuurisuudesta. Halliday mainitsee oppineensa myös filosofi Basil Bernsteinilta, että kieli on yhteydessä kulttuuriin käytänteisiin ja että kielitiede on ideologisesti sitoutunut sosiaalisen toiminnan muoto. (Halliday 1985: 3, 5.) Bernsteinin teorian mukaan sosiaaliset rakenteet vaikuttavat kieleen, ja kieli välittää ja pitää yllä sosiaalisia rakenteita (Halliday 1978: 89). Bernsteinin ajatus on nähtävissä sekä systeemis-funktionaalisisssa kielitieteessä että kriittisessä diskurssintutkimuksessa.

Näkemykseen kielen yhteisöllisyydestä ja kulttuurisuudesta liittyy läheisesti antropologi Bronislaw Malinowskin ajatus kielen ja kontekstin suhteesta, jota pidetäänkin hänen tärkeimpänä panoksenaan kielitieteelle. Malinowskin mukaan kieltä ja kontekstia ei voi erottaa toisistaan: merkitykset syntyvät aina käyttöyhteyksissä. (Hasan 1985: 18; Luukka 2002: 93–94.) Malinowski oli ensimmäisiä tutkijoita, jotka korostivat, että kielenkäytön perusyksikön on oltava teksti, ei mikään sitä pienempi yksikkö (Hasan 1985: 33). Halliday (1978: 60) huomauttaa, että teksti voi olla minkä kokoinen tahansa, sillä ei ole rajoituksia. Ajatus siitä, että tutkimuksen kohteena on oltava teksti, muodostui yhdeksi systeemifunktionaalisen kielitieteen lähtökohdista.

Hallidayn mukaan kielen teorian on oltava kielen kaltainen, joustava ja muuntuva. Kielisysteemin pysyvyys on kielen variaatiossa, niin ristiriitaiselta kuin se kuulostaakin. Kieli elää ja muuttuu jatkuvasti. (Halliday 1985: 7, 11.) Kieli on sekä ajattelun että toiminnan väline. Tämän vuoksi systeemifunktionaalinen kielioppi on paitsi tapa ajatella kielestä myös tapa toimia kielen kanssa. Halliday (1985: 11) kuvaakin teoriaa käytännönläheiseksi.

Systeemifunktionaalisen kielitieteen tavoitteena on kuvata kielen luonnetta, funktioita ja kehitystä. Teoria pyrkii ymmärtämään kielen roolia sosiaalisen systeemin kuvaamisessa, ylläpitämisessä ja välittymisessä erilaisissa kulttuurisissa konteksteissa. Teoria pyrkii liittämään kielen muihin semioottisiin systeemeihin ja kulttuurin ideologioihin käytänteisiin. (Halliday 1985: 2.)

Funktionaalissa perinteessä kielisysteemi jaetaan kolmeen tasoon: merkitykseen, kielioppiin ja ilmaisuun. Perinteisessä lingvistiikassa kielioppi-sana korvataan usein syntaksilla, mutta systeemifunktionaalisen kieliopin mukaan sanasto kuuluu kielioppiin, se ei ole erillinen osa kielijärjestelmää. Sen vuoksi systeemifunktionaalista kielioppia kutsutaan usein leksikkokieliopiksi. (Halliday 1994: xiv.) Systeemin tasot ovat realisaatiosuhteessa toisiinsa. Merkitykset realisoituvat kieliopissa, ja kielioppi taas realisoituu merkeissä, äänenä tai kirjoituksena. (Halliday 1994: xx.)

Yhteenvedona kielenkäyttöä voi systeemifunktionaalisen kielitieteen näkemysten mukaan luonnehtia Egginsin (2004: 3) tapaan funktionaaliseksi, semanttiseksi, kontekstuaaliseksi ja semioottiseksi.

Tarkastelen aineistoani paitsi diskurssin kolmen tason kautta myös Hallidayn kolmen metafunktion avulla. Koska kyse on kielisysteemin perusfunktioista, jotka sisältyvät kaikkien kielenkäyttöön, jokaisessa ilmauksessa on nähtävissä ideationaalisen, interpersoonaisen ja tekstuaalisen funktion ilmentymä. Kyse ei ole siis toisistaan erillisistä funktioista, vaan merkityksen kolmesta eri tasosta. (Halliday 1994: 34–35.) Eggins (2004: 12) huomauttaa, että tarvitsemme nämä kolme eri merkitystä, jotta voimme ymmärtää todellisuutta ja toisia ihmisiä.

Ideationaalinen (*ideational*) metafunktio liittyy todellisuuden hahmottamiseen ja representoimiseen. Kielen avulla kuvataan ja nimetään asioita. Tämä metafunktio näkyy tekstissä nimeämisen lisäksi verbi- ja osallistujatyypeinä eli transitivisuutena. Halliday jakaa ideationaalisen funktion kahteen osaan. Ilmauksessa on aina sisältö, jota Halliday kutsuu kokemukselliseksi (*experiential*) merkitykseksi, sekä asioiden väliset suhteet, josta Halliday käyttää nimitystä looginen (*logical*) merkitys. (Halliday 1978: 128–129; Luukka 2002: 102–103.) En jaottele tutkimuksessani ideationaalista metafunktiota alaryhmiin, sillä se ei mielestäni ole tarpeellista. Ideationaalisen metafunktion tasolla tarkastelen blogeista sisältöä ja toimintaa, joten kokemuksellinen merkitys painottuu.

Kielen interpersoonaisen (*interpersonal*) metafunktion avulla ihminen voi osallistua vuorovaikutukseen ja ilmaista suhtautumistaan ja asenteitaan toisia ihmisiä tai asioita kohtaan. Jokainen ilmaus sisältää rooleja, jotka kirjoittaja tai puhuja rakentaa tekstiin. (Eggins 2004: 11–12.) Vuorovaikutussuhteet ilmenevät tekstissä usein modaalisuutena (Halliday 1978: 129; Luukka 2002: 103). Interpersoonainen metafunktio on tutkimukseni kannalta hyvin oleellinen, sillä roolit, joita kirjoittaja asettaa itselleen ja muille, tietoisesti tai tiedostamatta, liittyvät valtaan.

Tekstuaalinen (*textual*) metafunktio antaa mahdollisuuden tekstien rakentamiseen, oli kyse sitten puhutuista tai kirjoitetuista teksteistä. Jokainen ilmaus rakennetaan siten, että se on ymmärrettävä itsessään sekä suhteessa aiemmin ilmaistuun ja kontekstiinsa. (Eggins 2004: 12.) Tekstuaalisen funktion tutkimisessa kiinnitetään huomiota yleensä teema–reema-rakenteisiin ja koheesioon. (Halliday 1978: 129; Luukka 2002: 103.) Tekstuaalinen metafunktio on hieman eritasoinen kuin ideationaalinen ja interpersoonainen, sillä ideationaaliset ja interpersoonaiset merkitykset ilmentyvät tekstinä. Teksti siis mahdollistaa niiden olemassaolon, ja niitä tarkastellaan tekstin avulla. (Halliday 1978: 130.)

Pietikäisen (2000: 210) mukaan kriittisessä diskurssianalyysissä keskeisimmät meta-funktiot ovat ideationaalinen ja interpersoonainen funktio. Omassakin tutkimuksessani ne ovat oleellisimpia meta-funktioita, sillä niillä on eniten vaikutusta julkisuuskuvan rakentamiseen. Tekstuaalinen funktio jää vähäisempään osaan. Esittelen luvussa 4, miten meta-funktiot liittyvät omassa tutkimuksessani lingvistiseen analyysiin.

3.3. Rekisteri

En käytä tutkimuksessani koko systeemis-funktionaalisen kielitieteen käsitteistöä, vaan metodini pohjautuvat 1980-luvulla syntyneeseen genre- ja rekisteriteoriaan. Teorian taustalla vaikutti kolme jo aiemmin mainittua tutkijaa: antropologi Bronislaw Malinowski, kielentutkija J.R. Firth sekä M.A.K. Halliday. (Ventola 2006: 96, 98.)

Malinowski tunnetaan lingvistiikassa etenkin kehittämänsä tilannekontekstin käsitteen ansiosta. Tilannekontekstilla Malinowski tarkoitti tekstin konkreettista ympäristöä. Myös kielisysteemillä on oma ympäristönsä, jota Malinowski nimitti kulttuuriseksi kontekstiksi. (Halliday 1994: xxxi.)

J.R. Firth kehitti Malinowskin tilannekontekstin käsitettä abstraktimpaan suuntaan. Hänen määritelmänsä tilannekontekstista sisälsi osallistujat ja näiden toiminnan, tilanteeseen kuuluvat olennaiset esineet sekä kielellisen toiminnan seuraukset. Firthiltä tulee myös käsite rajattu kieli, jonka määrittely jäi melko epätarkaksi. Hän tarkoittaa rajatulla kielellä jollekin tilanteelle, alalle tai henkilölle tyypillistä kieltä. (Shore ja Mäntynen 2006: 16.)

Halliday alkoi määritellä uudestaan Firthin käsitteistöä ja jäsentää niistä teoriaa. Hän otti käyttöön käsitteen rekisteri, jolla hän viittasi Firthin rajattuun kieleen, jota käytetään tietyssä tilannekontekstissa. Halliday ei tosin itse keksinyt rekisteri-nimitystä, vaan sitä käytti ensimmäisen kerran T.B.F. Reid. (Shore ja Mäntynen 2006: 18–19.)

Kielessä on kahdentyyppistä variaatiota. Ensinnäkin kieli varioi puhujan mukaan, jolloin kyse on alueellisesta tai sosiaalisesta vaihtelusta. Toiseksi kieli varioi tilanteen mukaan, jolloin puhutaan rekisteristä. (Halliday 1978: 110.) Rekistereille on tyypillistä, että ne tunnistetaan tietyistä sanaston ja rakenteen piirteistä. Tietyissä tilannekonteksteissa jotkin muodot ja merkitykset ovat odotuksenmukaisia. (Halliday 1978: 111; Shore ja Mäntynen 2006: 19.)

Hallidayn oppilas James Martin sekä Martinin oppilaat kehittivät genre- ja rekisteriteoriaa. Tämä niin sanottu Sydneyn ryhmä erotti toisistaan genren ja rekisterin käsitteet. Genre määriteltiin kielellisesti toteutuneeksi sosiaalisesti toimintatyyppiksi. Tällä tarkoitetaan sitä, että kulttuuriin kuuluu joukko sosiaalisen toiminnan genrejä, joihin liittyy tietty kielellinen rakenne. Nämä kielelliset rakenteet opitaan, kun sosiaalistutaan erilaisiin toimintatilanteisiin. (Shore ja Mäntynen 2006: 21; Ventola 2006: 97.)

1980-luvulta alkaen genre on määritelty systeemis-funktionaalisisessa kielitieteessä vaiheittain eteneväksi vuorovaikutusprosessiksi. Rekisteriä ei enää liitetty Hallidayn tapaan koko tekstiin vaan genren eri vaiheisiin. Sama genre voi sisältää useita eri rekistereitä. (Shore ja Mäntynen 2006: 23, Ventola 2006: 103–104.) Genren käsitettä käytetään monissa tutkimussuuntauksissa, ja sen määrittelyssä on eroja. Systeemis-funktionaalinen näkökulma genreen eroaa muista tutkimussuuntauksista siinä, että tekstilajeja tutkitaan genren, rekisterin ja kielen tasoilla. (Ventola 2006: 96, 97.)

Jotta voidaan ymmärtää, kuinka ihmiset käyttävät kieltä, on otettava huomioon tekstin tilanteinen ja kulttuurinen konteksti. Kulttuuriseen kontekstiin kuuluu genren käsite ja tilanteeseen kontekstiin rekisteri. Tilannekontekstiin sisältyy aina sosiaalinen toiminta (mitä tapahtuu), roolirakenteet (osallistujat ja näiden asema) ja symbolinen järjestäytyminen (tekstin rooli tilanteessa). Rekisterejä tutkittaessa täytyy ottaa huomioon nämä kolme seikkaa, jotka määrittelevät sen, millaisia valintoja merkityspotentiaalista tehdään ja miten ne ilmenevät tekstissä. Näihin Halliday viittaa käsitteellä rekisterimuuttuja, joita ovat ala (*field*), osallistujaroolit (*tenor*) ja ilmenemismuoto (*mode*). (Halliday 1978: 31, 33, 142–143; Eggins 1994: 30, 32.) Hallidayn (1978: 60) mukaan rekisterin käsite antaa mahdollisuuden tutkia sosiaalisen vuorovaikutuksen kielellistä perustaa.

Rekisterimuuttujat voidaan yhdistää systeemis-funktionaalisen kielitieteen kolmeen metafunktoon. Ala liittyy ideationaaliseen funktioon, osallistujaroolit interpersoonaiseen funktioon ja ilmenemismuoto tekstuaaliseen funktioon. (Halliday 1978: 143; Ventola 2006: 102.)

Ala tarkoittaa Hallidayn mukaan tilanteessa tapahtuvaa sosiaalista toimintaa. Hän jakaa alan käsitteen kahtia toimintaan ja sisältöön. (Halliday 1978: 143–144; Shore ja Mäntynen 2006: 19.) Hallidayn oppilas Martin katsoo sosiaalisen toiminnan liittyvän genreen ja laskeekin alan käsitteeseen kuuluvaksi vain sisällön eli puheenaiheen (Shore ja Mänty-

nen 2006: 21). Eggins (2004: 90) tiivistää alan määritelmän Martinin tavoin: ala on se, mistä tekstissä puhutaan. Tässä tutkimuksessa alaan kuuluvat sisältö sekä toiminta, jossa ehdokas on itse mukana. Tutkin blogien sisältöä analysoimalla sanastoa. Siten saan selville, mitä elämänalueita ehdokas käsittelee ja millaisia rooleja ehdokkaalle rakentuu näiden valossa. Ehdokkaan toimintaa tutkin verbien prosessityyppien avulla. Tavoitteenani on selvittää, millaisia toimijoita ehdokkaista rakentuu.

Halliday määrittelee osallistujaroolit tekstin roolisuhteiksi. Tällöin tutkitaan, millaisia rooleja puhujalle ja kuulijalle tai kirjoittajalle ja vastaanottajalle rakentuu. Halliday erottaa toisistaan sosiaaliset roolit, jotka ovat riippumattomia kielestä, sekä sellaiset sosiaaliset roolit, jotka muodostuvat kielenkäytössä, kuten esimerkiksi kysyjä ja vastaaja. Käytän näistä nimitystä kielelliset roolit. Halliday huomauttaa, että sosiaalisten ja kielellisten roolien suhteet muodostuvat usein systemaattisesti. Esimerkiksi luokkahuonevuorovaikutuksessa opettaja on yleensä kysyjän roolissa ja oppilas vastaajan roolissa. (Halliday 1978: 143–144.) Sydneyn ryhmä rajaa osallistujaroolit koskemaan pelkästään kielellisiä rooleja (Shore ja Mäntynen 2006: 23). Eggins (2004: 99, 1994: 63) taas puhuu osallistujaroolien yhteydessä sosiaalisista rooleista, jotka vaikuttavat kielenkäyttöön. Esimerkkeinä Eggins mainitsee muun muassa opiskelijan ja luennoitsijan välisen vuorovaikutussuhteen sekä ystävyysuhteen. Erilaiset sosiaaliset roolit siis johtavat erilaiseen kielenkäyttöön.

Noudattelen omassa tutkimuksessani Egginsin (2004) esittämää näkemystä osallistujaroleista. Tarkastelen blogeissa rakentuvia sosiaalisia rooleja ja sitä, millaisin kielellisin keinoin ne rakennetaan. Keskityn tutkimaan ehdokkaan ja lukijan välistä suhdetta sekä ehdokkaan ja toisen politiikan toimijan välistä suhdetta. Eggins (2004: 99–100) viittaa Cate Poyntonin ehdotukseen, että osallistujaroolit voisi jakaa kolmelle erilaiselle jatkumolle, eli niitä voitaisiin tarkastella kolmesta eri näkökulmasta. Nämä jatkumot ovat valta (*power*), kontakti (*contact*) ja sitoutuneisuus (*affective involvement*). Käytän tätä jäsennystapaa osallistujaroolien kuvauksessa.

Valta voi olla sosiaalisista rooleista riippuen tasa-arvoista tai epätasa-arvoista tai sijoittua jonnekin näiden kahden ääripään väliin. Eggins ottaa tasa-arvoisen suhteen esimerkiksi ystävyysuhteen ja epätasa-arvoisen suhteen esimerkiksi työntekijän ja johtajan välisen suhteen. (Eggins 1994: 64.) Tavoitteenani on selvittää, millaisiksi valta-asetelmat muodostuvat ehdokkaan ja lukijan sekä ehdokkaan ja muiden politiikan toimijoiden välillä.

Sitoutuneisuutta voidaan tutkia jatkumolla korkea–matala. Sitoutuneisuudella tarkoitetaan emotionaalista sitoutuneisuutta ja vuorovaikutuksen läheisyyttä. (Eggins 1994: 64.) Otan tässä näkökulmaksi ehdokkaan ja lukijan välille rakentuvan vuorovaikutuksen. Vallan ja sitoutuneisuuden käsitteiden avulla minun on mahdollista ulottaa tutkimukseni diskurssin sosiaalisten käytänteiden tasolle asti. Näiden käsitteiden ympärille muodostuva analyysi kattaa suurimman osan osallistujaroolien tutkimisesta.

Kontaktia voidaan tutkia tarkastelemalla vuorovaikutuksen jatkuvuutta: jatkumon toisessa päässä on jatkuva ja toisessa päässä satunnainen vuorovaikutus. Sosiaalisiin rooleihin sisältyy odotuksia kontaktin tiheydestä. Puolisoiden kontakti on yleensä jatkuvampaa kuin tuttavien. (Eggins 1994: 64.) Koska aineistonani ovat suljetut blogit, kontaktia eli vuorovaikutuksen tiheyttä voidaan tarkastella sen perusteella, kuinka usein ehdokas kirjoittaa blogiinsa ja kuinka usein hän merkinnöissään puhuttelee lukijaa. Koska kontaktiin liittyy asioita, jotka ovat kielenulkoisia, esimerkiksi blogimerkintöjen tiheys, tuon kontaktista tekemiäni havaintoja esiin vain lyhyesti päätännössä. Tämän tutkimuksen tarkoitus on tutkia nimenomaan tekstissä rakentuvaa julkisuuskuvaa.

Valtaa ja sitoutuneisuutta voidaan analysoida tutkimalla kielen virallisuuden astetta. Aineistosta voidaan tutkia esimerkiksi sanaston asenteellisuutta, puhekielisyyttä ja kohteliaisuutta. (Eggins 2004: 101.) Epäviralliseen vuorovaikutustilanteeseen kuuluvat usein asennetta kuvaavat ja emotionaalisesti latautuneet ilmaukset sekä lyhenteet ja slangi. Virallisessa vuorovaikutustilanteessa omaa asennetta ei tuoda selvästi esille. Jos tuodaan, niin pyritään käyttämään mahdollisimman objektiivisia ilmauksia. Slangi ja lyhenteet eivät kuulu viralliseen kielenkäyttöön, kuten eivät kirosanatkaan. (Eggins 1994: 65.) Roolisuhteiden analyysissä kannattaa kiinnittää huomiota myös modaalisuuteen. Vapaamuotoisessa vuorovaikutustilanteessa osallistujat voivat esimerkiksi käyttää käskyjä, kun taas virallisemmissä tilanteissa pyynnöt asetetaan kysymyksen muotoon. (Eggins 1994: 66–67.)

Tekstin ilmenemismuodon Halliday määrittelee kielen rooliksi tilanteessa. Ilmenemismuoto koostuu kolmesta osasta. Ensinnäkin siihen vaikuttavat tekstuaalisesta systeemistä tehdyt valinnat, kuten teemaan ja koheesioon liittyvät. Toiseksi ilmenemismuoto määrittäyty sen perusteella, onko kyse puhutusta vai kirjoitetusta tekstistä tai jostakin näiden välimuodosta. Kolmas ilmenemismuodon osa-alue on Hallidayn mukaan retorisuus: teksti

voi olla esimerkiksi kuvailevaa, suostuttelevaa tai opettavaa. Hallidayn näkemyksen mukaan ilmenemismuoto ja genre ovat sama asia. (Halliday 1978: 144–145.)

Sydneyn ryhmä määrittelee ilmenemismuodon suppeammin kuin Halliday. Ryhmä viittaa ilmenemismuodolla viestinnän kanavaan (puhuttu tai kirjoitettu tai näiden seka-muoto) ja kielen olomuotoon (esimerkiksi keskustelu, puhelu, romaani). Lisäksi Martinin mukaan voidaan tarkastella, miten kieli on suhteessa sosiaaliseen prosessiin. Kieli voi olla osa sosiaalista prosessia, esimerkiksi pelitilanteessa, tai kieli voi rakentaa sosiaalista prosessia. Esimerkkinä jälkimmäisestä ovat erilaiset kirjoitetut tekstit. (Eggins 2004: 91, Shore ja Mäntynen 2006: 21.) Ilmenemismuoto ei ole julkisuuskuvan rakentumisen kannalta niin olennainen kuin ala ja osallistujaroolit. Tämän vuoksi tuon esiin vain päätännössä ilmenemismuotoon liittyviä havaintojani.

4. METODIT

4.1. Analysointi

Pro gradu -tutkielmani analyysi on kriittistä diskurssianalyysia (CDA). Kriittinen diskurssianalyysi ei kuitenkaan ole erillinen ja selkeä metodi vaan näkökulma, kuten olen jo aiemmin maininnut. CDA-tutkimuksia yhdistää kuitenkin se, että analyysissa tutkitaan, kuinka diskurssin kolme tasoa, teksti, diskursiiviset käytänteet ja sosiaaliset käytänteet, ovat suhteessa toisiinsa ja kuinka valtasuhteet liittyvät niihin. (Pietikäinen 2000: 208.)

Kriittiseen diskurssianalyysiin kuuluu aina yksityiskohtainen lingvistinen analyysi, ja yleensä siinä käytetään systeemis-funktionaalista kielioppia (Pietikäinen 2000: 208–209). Tutkimukseni lingvistisen analyysin metodi on systeemis-funktionaalisen kielitieteen rekisterianalyysi. Rekisterianalyysi tarjoaa käsitteet, rekisterimuuttujat, joiden avulla voin tarkastella julkisuuskuvan rakentumista. Täsmennän kielen piirteiden analyysia Ison suomen kieliopin (2004) käsitteiden avulla.

Sari Pietikäinen esittelee artikkelissaan (2000: 206–207) kaksi tapaa tutkia tekstejä CDA:n avulla. Kriittisen diskurssianalyysin piirissä voidaan tehdä hyvinkin laajoja ja monitieteisiä tutkimuksia, joissa aineistoa on paljon. Tällaiset tutkimukset pystyvät antamaan

monipuolista ja yleistettävää tietoa. Toinen tutkimustyyppi on sellainen, jossa tarkastellaan jonkin tietyn sosiaalisen ilmiön rakentumista diskurssissa. Tällöin tutkitaan, miten kieli vaikuttaa tämän ilmiön rakentumiseen. Oma tutkimukseni voidaan lukea tähän tutkimustyyppiin. Tarkasteltava sosiaalinen ilmiö on tässä tapauksessa julkisuuskuva, ja analyysissä pyrin selvittämään, millaisilla kielen piirteillä julkisuuskuva rakennetaan.

Tämäntyyppiset tutkimukset ovat pienimuotoisempia ja rajatumpia, sekä aineiston että tutkimustehtävän kannalta. Aineiston valintaan vaikuttavat esimerkiksi sen tyypillisuus, erikoisuus, kiinnostavuus sekä myös tutkimustehtävä ja teoria. (Pietikäinen 2000: 207.) Oma aineistoni koostuu vain neljästä blogista. Aineiston valintaperusteita olen esitellyt jo luvussa 2.2. Aineistoa valitessani en siis pyrkinyt mahdollisimman kattavaan otokseen vaan pyrin löytämään muutaman kaikin puolin erilaisen tekstin. Aineiston ajalliseen rajaukseen vaikutti tutkimustehtäväni eli julkisuuskuvan tutkiminen nimenomaan vaalikontekstissa.

Tällaiset tutkimukset, jota itsekin teen, eivät juurikaan pysty antamaan yleistettävää tietoa tutkittavasta sosiaalisesta ilmiöstä tai sen yhteydestä sosiaalisiin käytänteisiin, mutta tutkimuksen lingvistinen analyysi antaa tietoa kielen piirteiden ja tutkittavan ilmiön yhteydestä. (Pietikäinen 2000: 208.) En voi siis väittää mitään yleistä kansanedustajaehdokkaiden julkisuuskuvan rakentumisesta, mutta voin lingvistisen analyysin avulla saada tietoa siitä, millaisilla kielen keinoilla kukin ehdokkaista rakentaa omanlaistaan julkisuuskuva.

Pietikäinen (2000: 203) huomauttaa, että kriittinen näkökulma edellyttää myös itsekriittisyyttä eli tutkijan reflektiota. Pietikäisen mukaan kriittinen diskurssianalyysi on aiheuttanut paljon keskustelua tieteen objektiivisuudesta. Myös Fairclough (2003: 14) ottaa kantaa objektiivisuuteen. Hänen mielestään asiassa ei ole ongelmaa, sillä objektiivista tekstianalyysia ei ole olemassakaan. Jokaisessa tutkimuksessa on kyse valinnoista. Tutkija valitsee aina jonkin näkökulman ja haluaa vastauksia tiettyihin kysymyksiin. Näihin valintoihin vaikuttavat tutkijan kiinnostuksen kohteet.

Kuten jo aiemmin mainitsin, kriittinen diskurssianalyysi ei tarjoa automaattisesti välineitä analyysiin, vaan sitä voidaan pitää vain väljänä viitekehyksenä. Fairclough korostaa tutkimuksen aineistolähtöisyyttä. On ensin tutustuttava aineistoon ja kuvattava sitä, sillä jokainen aineisto ja tutkimus on yksilöllinen ja vaatii yksilöllisesti valitut menetelmät.

Faircloughin mielestä ei voida olettaa, että jollakin valmiilla mallilla voitaisiin analysoida tekstistä kaikki, tehdä se läpinäkyväksi. Ensinnäkään valmiita malleja ei voida käyttää ja toiseksi kaikkea ei voida analysoida. Se, mitä tekstistä voi nähdä, riippuu näkökulmasta ja tutkimuksen fokuksesta. (Fairclough 2003: 16.)

Olen pyrkinyt ottamaan tutkimuksessani huomioon reflektoinnin ja aineistolähtöisyyden ja tekemään mahdollisimman selväksi omat intressini ja tekemäni aineisto- ja metodivalinnat.

4.2. Julkisuuskuvan rakentuminen

Tarkastelen julkisuuskuvan rakentumista pääasiassa kahden metafunktion, ideationaalisen ja intersubjektin, kautta. Blogien ideationaalisiin piirteisiin kuuluvat ensinnäkin ehdokkaiden erilaiset roolit, joita analysoin tutkimalla sanastoa. Tutkin, mistä aiheista ehdokkaat kirjoittavat blogeissaan ja millaisia rooleja esiin nostetut teemat rakentavat. Julkisuuskuvan rakentumisen kannalta on mielestäni ratkaisevaa, mistä ehdokas blogissaan kirjoittaa. Käsitteleekö hän esimerkiksi lähes pelkästään ajankohtaisia poliittisia asioita vai kertoo vapaan ajan vietostaan? Blogien erilaiset puheenaiheet representoivat ehdokkaan eri tavoin. Tutkin myös, millaisia nimityksiä ja kuvauksia ehdokkaat käyttävät itsestään ja mihin ryhmiin he osoittavat kuuluvansa.

Toiseksi ideationaalisiin piirteisiin kuuluu alan käsitteeseen sisältyvä toiminta, jota tutkin Hallidayn verbien prosessityyppien avulla. Pyrin selvittämään, millaista toimijan kuvaa ehdokkaat rakentavat itsestään. Systemis-funktionaalisen kieliopin mukaan on olemassa kolme pääprosessityyppiä: materiaaliset (*material*), mentaaliset (*mental*) ja relationaaliset (*relational*) prosessit. (Halliday 1994: 106–107.)

Materiaalisilla prosesseilla tarkoitetaan tekemistä, oli kyse sitten konkreettisesta tai abstraktista toiminnasta (Halliday 1994: 110–111). Konkreettista toimintaa ilmentää esimerkiksi verbi *potkaista*, kun taas verbi *kehittyä* on abstraktia toimintaa. Mentaalisista prosesseista on kyse silloin, kun toiminta liittyy havaitsemiseen (*perception*), tuntemiseen (*affection*) tai ajatteluun (*cognition*). Näitä kolmea toimintatyyppiä voidaan pitää mentaalisten prosessien luokkina. (Halliday 1994: 118.) Käytän analyysissäni tätä luokitusta. Havaitsemista ovat esimerkiksi verbit *nähdä* ja *kuulla*. Tuntemista ilmaisevia verbejä ovat

esimerkiksi *pitää* ja *pelätä*. Verbit *tietää* ja *ymmärtää* ovat esimerkkejä ajatteluun liittyvästä toiminnasta.

Relationaaliset prosessit ovat olemisen prosesseja, joilla voidaan kuvata ja luonnehtia elollisia olentoja tai asioita ja ilmaista omistamista. Esimerkiksi lauseissa *Hän on kaunis* ja *Meillä on varaus* on kyse relationaalisista prosesseista. (Halliday 1994: 119.)

Halliday mainitsee vielä kolme muuta prosessityyppiä, jotka asettuvat pääprosessityyppien rajamaille. Käyttäytymisen (*behavioural*) prosessi sijoittuu materiaalsen ja mentaalisen prosessityypin välimaastoon ja ilmaisee sisäisten toimintojen ulkoisia ilmentymiä. Esimerkkinä Halliday mainitsee muun muassa verbit *itkeä* ja *nukkua*. Verbaalinen (*verbal*) prosessi on Hallidayn mukaan mentaalisen ja relationaalisen prosessin sekoitus ja liittyy yleisimmin verbiin *sanoa*. Eksistentiaalinen (*existential*) prosessi sijoittuu materiaalsen ja relationaalisen prosessin rajamaille ja ilmaisee nimensä mukaisesti olemassaoloa tai tapahtumista. Esimerkkinä tästä on lause *Siellä tapahtui ryöstö*. (Halliday 1994: 107, 139–142.)

Tutkin aineistoani neljän prosessityypin avulla: materiaalsen, mentaalisen, relationaalisen ja verbaalisen. Verbaaliset prosessit voitaisiin luokitella myös materiaalsiin prosesseihin, mutta mielestäni ne on syytä pitää erillään. Otan analyysissäni huomioon vain sellaisen toiminnan, jossa ehdokas on osallisena.

Tutkimukseni keskeisin metafunktio on interpersoonainen metafunktio. Pyrin osallistujaroolien avulla selvittämään sosiaalisten roolien rakentumista blogeissa. Ehdokkaan luomat vuorovaikutussuhteet lukijoihin ja muihin teksteissä esiintyviin henkilöihin tai tahoihin voivat luoda kuvaa esimerkiksi etäisestä, asiakaskeisistä poliitikosta tai toisaalta empaattisesta, kansalaisia lähellä olevasta poliitikosta. Interpersoonaisen funktion osuus tutkimuksessani on erittäin tärkeä, koska se liittyy olennaisesti poliittisessa kulttuurissa tapahtuvaan muutokseen, johon esimerkiksi Colemanin (2005) mukaan liittyy se, että poliitikot pyrkivät keskusteluun ja vuorovaikutukseen kansalaisten kanssa ja heillä on tarve osoittaa, että he ovat tavallisia ihmisiä siinä missä äänestäjätkin.

Tutkin vuorovaikutusta vallan ja sitoutuneisuuden käsitteiden avulla. Käsittelem ensin vallan rakentumista vuorovaikutuksessa ehdokkaan ja lukijan sekä ehdokkaan ja muiden politiikan toimijoiden välillä. Erotan vallan analyysissä kolme tapaa käyttää valtaa: vallan nimetä ja määritellä muita, vallan kritisoida ja vallan käskä ja kehottaa. Seuraavaksi käsittelem sitoutuneisuuden rakentumista vuorovaikutuksessa ehdokkaan ja luki-

jan välillä. Sitoutuneisuudessa on kyse emotionaalisuudesta ja vuorovaikutuksen läheisyydestä. Tutkin, millaisia kielen keinoja ehdokkaat käyttävät luodakseen läheisen suhteen lukijoihinsa ja mitkä keinot etäännyttävät ehdokkaan. Läheisyyteen vaikuttavat muun muassa kielimuodon valinta (asiatyylinen kieli tai vapaamuotoinen kieli) ja tunteiden osoittamiseen liittyvät ilmaukset.

5. ANALYYSI

5.1. Ehdokkaat toimijoina – blogien ideationaaliset piirteet

5.1.1. Ehdokkaiden roolit

Matti Vanhasen blogin puheenaiheet heijastelevat Vanhasen poliittisia rooleja. Hän on kansanedustajaehdokkaat, puolueensa puheenjohtaja ja Suomen pääministeri. Koska hän on ehdokkaana eduskuntavaaleissa, monet merkinnät sisältävät tietoa vaalikampanjan etenemisestä. Vaaleista kirjoittaessaan Vanhanen ei kuitenkaan erityisesti korosta omaa kampanjaansa tai omaa ehdokkuuttaan vaan enemmänkin sitä, että kyse on Keskustan vaali- taistelusta. Hän kommentoi blogissaan usein puolueiden vaalimenestystä ennustavia gallupeja. Tämä rakentaa kuvaa Vanhasesta puolueensa johtajana.

Sain päivällä yhteenvedon eri puolilla maata tehdyistä **vaalipiirikohtaisista gallupeista**. Osa niistä on alkutalvesta, mutta kaikissa suunta **meille** lupaa jopa selkeää voittoa. Parhaimmillaan mm. Hämeessä olisi tulossa 2,4, prosentin lisäys. (MV 10.3.2007)

Keskusta haluaa tehdä tuloksekasta yhteistyötä ja jatkaa vakaata uudistuspolitiikkaa, joka perustuu tasapuolisuuteen. (MV 17.3.2007)

Vanhanen määrittelee itsensä *Suomen keskustalaiseksi pääministeriksi*. Kyse ei kuitenkaan ole siitä, että hän haluaisi selventää lukijoilleen asemaansa, vaan hän haluaa näpäyttää Kokoomuksen Jyrki Kataista.

Komission puheenjohtaja Barroso kuuluu taustaltaan Kataisen EPP-puolueyhtymään. Siitä huolimatta **Suomen keskustalainen pääministeri** pitää häneen tiiveintä yhteyttä keskustalaisen komissaari Olli Rehnin ohella. (MV 4.3.2007)

Vanhanen haluaa tässä esimerkissä korostaa nimenomaan määritettä keskustalainen, sillä se toistuu myös Olli Rehnin kohdalla. Erikoista on, että Vanhanen puhuu tässä esimerkissä itsestään kolmannessa persoonassa. Kolmannen persoonan käyttö korostaa sitä, että ilmauksella osoitetaan kritiikkiä.

Vanhasen kirjoitukset Suomea koskevista ajankohtaisista yhteiskunnallisista asioista sekä myös ulkopoliittikan tilasta, esimerkiksi EU:n huippukokouksista, korostavat hänen pääministeriasemaansa. Huomionarvoista on, että moneen puheenaiheeseen Vanhanen saa kimmokkeen muiden poliitikkojen blogeista, tilastoista tai tiedotusvälineistä. Tämä rakentaa kuvaa aikaansa ja eri medioita seuraavasta ehdokkaasta.

Mielipidetiedustelu kertoi eilen, että 85 prosenttia kansalaisista kannattaa ruuan arvonlisäveron alentamista. – – Toinen tärkeä **uutinen tuli Euroopasta**. EU-alueen talouskasvu lähes kaksinkertaistui viime vuonna. (MV 6.3.2007)

Aamun **hesarissa** Jyrki Katainen arvelee, että ”Toisin kuin meillä ja demareilla, keskustalla ei ole EU:ssa aatesiskoja eikä -veljiä. Se hankaloittaa asioiden ajamista.” Mielenkiintoinen väite kahdessa mielessä. (MV 4.3.2007)

Vanhanen pysyttelee aihevalinnoissaan lähes täysin yhteiskunnallisissa asioissa ja politiikassa, mikä rakentaa kuvaa asiantuntija-asemassa olevasta ehdokkaasta. Omaa tietämystään Vanhanen haluaa korostaa seuraavassa lainauksessa:

Eilisillan TV-keskustelussa Heinäluoma syytti Ahon hallitusta optiojärjestelmien luomisesta valtionyhtiöihin. Muistelin **entisenä Nesteen hallintoneuvoston jäsenenä**, että Kääriäinen silloin ministerinä asetti maksettaville

optiotuloille katon, joka voi korkeimmillaan vastata muutaman kuukauden palkkaa. (MV 15.3.2007)

Vanhanen rakentaa itselleen ja kertomalleen uskottavuutta tuomalla esille oman asiantuntija- asemansa kyseisessä tilanteessa. Samanlaista muotoa Vanhanen käyttää seuraavassa esimerkissä, jossa hän selventää omaa asemaansa:

Euroopan unionihan täyttää 50 vuotta kohta vaalitemme jälkeen ja matkustan Berliiniin **Suomen edustajana** vaalien jälkeen. (MV 15.3.2007)

Näille määritelmille on yhteistä niiden rakenne. Niissä on essiivilauseke, ja ne tulevat yksikön 1. persoonassa olevan verbin jälkeen. Essiivilausekkeella ilmaistaan, miltä kannalta tarkoitetta eli tässä tapauksessa ehdokasta luonnehditaan (ISK 2004: § 1258).

Seuraavassa lainauksessa Vanhanen kertoo tulevasta esiintymisestään televisiossa:

Huomisaamuna pääsen aamutelevisioon ”**toimittajaksi**”. Saa nähdä miten **kirjoitustyötä tehneeltä lehtimieheltä käy tv-työ**. Ne ovat kuitenkin kaksi eri ammattia.... (MV 12.3.2007)

Vanhanen on laittanut ammattinimikkeen *toimittaja* lainausmerkkeihin. Tämä johtaa tulkintaan, että Vanhanen haluaa tehdä selväksi, ettei pidä itseään oikeana televisiotoimittajana. Hän mainitsee olleensa aiemmin lehtimies eli tuo esille oman osaamisensa, mutta ei anna itsestään kuitenkaan asiantuntijan kuvaa. Hän tarkentaa *lehtimiehen* olevan *kirjoitustyötä tehnyt*. Vanhanen antaa itsestään vaatimattoman vaikutelman huomauttamalla, että tv-toimittaja ja lehtimies ovat kaksi eri ammattia.

Vanhasen blogissa esiintyy sana *vanhemmat*, joka voidaan tulkita kahdella tavalla. Joko Vanhanen viittaa sillä ikään, vastakohtaan nuorisolle tai siihen, että hänellä on lapsia.

Paljon puhutaan siitä, että nuoret eivät ole kiinnostuneita yhteiskunnallisista asioista. Kohta näen, pitääkö väite paikkaansa. Itselläni on kyllä käsitys, et-

tä kiinnostusta on, mutta se suuntautuu erilaisiin kysymyksiin kuin mitä **me vanhemmat** osaamme pitää esillä. (MV 14.3.2007)

Joka tapauksessa Vanhanen haluaa määritellä kuuluvansa tähän joukkoon käyttämällä *me*-muotoa.

Omaa yksityiselämäänsä Vanhanen ei juurikaan avaa lukijoille. Esimerkiksi perhettään hän ei mainitse lainkaan. Ainoastaan yhdessä aineistoni merkinnässä Vanhanen kertoo vapaa-ajastaan:

Aamupäivä **vapaata**. Keli sattui **ulkoiluun** sopivaksi. – – Ensimmäisen keran ehdin tänä talvena vähän **risusavottaan**. Kaadoin pari puuta. Tuore havun tuoksu aurinkoisella hangella on niitä pieniä mutta tärkeitä asioita. Puuttui vain **nuotio, makkara ja nokipannu**. (MV 6.3.2007)

Katkelmassa rakentuu kuva perinteisestä suomalaisesta miehestä, joka liikkuu luonnossa ja tekee ruumiillista työtä. Vanhanen näyttää, että suurten poliittisten asioiden hoitaja on tavallinen suomalainen mies, joka nauttii yksinkertaisista asioista, kuten havun tuoksusta ja nuotiolla paistetusta makkarasta.

Tuula Haataisen blogissa jokainen merkintä käsittelee yleensä pääasiassa yhtä tiettyä sosiaali- ja terveysasioihin liittyvää aihetta. Haatainen kirjoittaa blogissaan muun muassa perustulomallista, määräaikaisista työsuhteista, lapsiperheiden tilanteesta ja vanhustenhoidosta. Aihe käy lähes aina ilmi jo otsikosta:

Määräaikaiset työsuhteet kuriin lailla! (TH 6.2.2007)

Me demarit haluamme parantaa **sosiaaliturvaa** (TH 27.2.2007)

Haataisen blogi eroaa muista aineiston blogeista siinä, että Haatainen ei kerro mitään omasta yksityiselämästään, lukuun ottamatta joitakin asioita opiskeluajaltaan. Blogin puheenaiheet liittyvät tiukasti hänen ajamiinsa yhteiskunnallisiin asioihin. Tämä selittyy varmasti osaksi sillä, että Haatainen toimi sosiaali- ja terveysministerinä. Hänen sisällölli-

set valintansa rakentavat kuvaa ensisijaisesti poliitikko-Haataisesta, joka pitäytyy tiukasti asiantuntijan roolissa.

Lapsilisiä pitäisi korottaa niin, että kaikki lapsiperheet hyötyisivät niistä, myös lapsilisen ulottamista myös 17-vuotiaille pitää selvittää. Yksinhuoltajien lapsilisien korotusta on myös jatkettava. **Elatustukea** nostettiin vuoden alussa noin 10 prosentilla. Sen korottaminen myös jatkossa on perusteltua. (TH 7.3.2008)

Poikkeuksellista aineiston muihin blogeihin verrattuna on se, että Haatainen mainitsee vaalit vain kerran merkinnössään:

Keskustelemme Helsingin Diakonissalaitoksen lapsi- ja perhetyön johtajan teol. tri. Ilkka Kantolan kanssa ihmisarvosta, oikeudenmukaisuudesta ja turvallisuudesta to 15.2. klo 18 **vaalitrustani** vaalitoimistolla Castreninkatu 13:ssa. Tule sinäkin juttelemaan! (TH 15.2.2007)

Tässä katkelmassa sisältö eli keskustelun aiheet on nostettu keskiöön, vaalitrusti on vain tapahtumapaikka. Haatainen ei palaa kertaakaan vaalialueeseen tämän merkinnän jälkeen. Hän ei kommentoi mitenkään oman vaalikampanjansa kulkua. Haataiselle rakentuvissa rooleissa ristiriitaista on se, että tekstin vaalipuhemainen tyyli viittaa vaaleihin mutta sisältö ei.

Tuula Haataisen julkisuuskuvassa korostuu asiantuntijuus paitsi sisällön myös itsensä määrittelyn perusteella. Löysin aineistosta viisi kohtaa, joissa Haatainen määrittelee itseään. Kaikki määrittelyt liittyvät jollakin tavalla hänen puoluetaustansa tai sairaanhoidajan ammattiinsa.

Viidestä määrittelykohdassa kahdessa Haatainen käyttää Vanhasen tavoin rakennetta, jossa essiivilauseke ilmaisee, miltä kannalta tarkoitetta eli tässä tapauksessa henkilöä luonnehditaan.

Terveydenhuollossa pitkään työskennelleenä tiedän, että sosiaali- ja terveydenhuollossa työn tekeminen on antoisaa ja monipuolista ja siinä voi kehittyä koko ajan. (TH 6.2.2007)

Ensimmäisen poliittisen tekoni tein **sairaanhoidon opiskelijana**. (TH 6.2.2007)

Ensimmäisessä esimerkissä essiivilauseke on ennen verbiä jälkeen, toisessa verbin jälkeen. Lauseenalkuisena essiivilauseke voi saada kausaalisen tulkinnan (ISK 2004: § 1258): Koska Haatainen on työskennellyt pitkään terveydenhuollossa, hän tietää. Haatainen käyttää kerran itseään määritellesään verbiä *asua*:

Sielussani asuva sairaanhoitaja kuohahti. (TH 6.2.2007)

Haatainen olisi voinut käyttää aineistoni ehdokkaille tyypillistä essiivilauseketta, esimerkiksi ”entisenä sairaanhoitajana”, mutta on päätenyt tähän dramaattisempaan ilmaukseen. Mielestäni Haataisen sanavalinta korostaa, että hän on sisimmässään, sielussaan, vielä sairaanhoitaja, vaikka onkin nykyään poliitikko. Näin Haatainen kaventaa kuilua kansalaisten ja itsensä välillä.

Vanhasen tavoin Haatainen liittää itsensä johonkin ryhmään *me*-pronominia käyttämällä. Haatainen korostaa kuuluvansa sosiaalidemokraattiseen puolueeseen.

Me demarit haluamme parantaa sosiaaliturvaa (merkinnän otsikko, TH 27.2.2007)

Me sosialidemokraatit haluamme parantaa sosiaaliturvaa. (TH 27.2.2007)

Edellä mainittujen esimerkkien perusteella Haataisen rooli on työrooli, poliitikon rooli. Työn ulkopuoliseen elämään viittaavia rooleja ei rakennu.

Päinvastoin kuin Haataisen, Timo Soinin blogin puheenaiheet liittyvät lähes täysin vaaleihin. Suuri osa blogimerkinnöistä koostuu selostuksista erilaisista vaalitapahtumista. Soini ei kerro vain oman vaalikampanjansa etenemisestä vaan kirjoittaa myös muista perussuomalaisten ehdokkaista ja välillä mainostaa heitä lukijoille.

Kävin tänään Ison Omenan **markkinoilla**. **Meillä** oli oma osasto ja porukkaa lappasi tasaisena virtana, vaikka erillistä ilmoitusta ei ollut missään. (TS 10.3.2007)

Parikymppinen **Tiina Elovaara** on avannut Pirkanmaalla hienosti latua. Tiina on rohkea ja topakka nainen, joka uskaltaa mennä kansan pariin. www.tiinaelovaara.com on päivän nettivihje. Tutustukaa ehdokkaittemme sivuihin, niissä on paljon mielenkiintoista luettavaa. (TS 12.3.2007)

Soini profiloituu näin Vanhasen tavoin puolueen johtajaksi, joka blogissaan tuo esille paitsi oman ehdokkuutensa myös puolueensa muita ehdokkaita. Soinin blogista voi tulkita, että hän määrittelee itsensä vahvasti osaksi perussuomalaisia. Seuraava esimerkki kuvaa tätä hyvin.

Perussuomalaiset on Suomen kansan kanava eduskunnassa. **Me** uskalamme puhua asioista suoraan kansan kielellä, oikeilla nimillä. (TS 8.3.2007)

Tässä esimerkissä onkin yhtymäkohta Vanhasen *me vanhemmat* -määrittelyyn ja Haataisen *me demarit* -määrittelyyn. Lainausta myös implikoi, että muut puolueet eivät uskalla puhua asioista kansan kielellä.

Tällaista vastakkainasettelua muihin poliitikkoihin Soini rakentaa muun muassa seuraavassa katkelmassa, jossa Soini nimittää itseään *politiikan mustaksi hevoseksi*.

Perussuomalaisilla oli nimikkolähtö Vermossa. Pikkuyllättäjä numerolla 4 voitti lähimmämmemme. Numero oli sama kuin minulla oli presidentinvaaleissa. **Politiikan mustahevonen** nousee voittoon. (TS 10.3.2007)

Huomattavan suuren osan bloginsa puheenaiheista Soini ammentaa muista puolueista ja näiden toiminnasta sekä median tavasta toimia. Soini kritisoi monessa merkinnässään kolmea suurta puoluetta ja syyttää mediaa ja gallupeja äänestäjien manipuloinnista. Run-

sas kritiikin määrä blogimerkinnöissä luo Soinista kuvaa kyseenalaistavana ja rohkeana ehdokkaana.

Vanhoiden puolueiden yhteinen **valtakartelli** on sopinut, että keskustellaan keskenään. Se sopii heille kaikille. Missä on kriittinen media? (TS 2.3.2007)
On tämä politiikka aina yhtä uskomatonta. Myönteistä palautetta tulee ovista ja ikkunoista, mutta **maksetut gallupit** toittovat vanhojen puolueiden mene(s)tystä. (TS 15.3.2007)

Timo Soinin blogimerkinnöistä ei juurikaan löydy vastaavanlaista itsensä määrittelyä kuin muista aineiston blogeista. Soini puhuu kyllä itsestään, mutta ainoastaan kerran hän liittyy jonkin määritteen itseensä. Esimerkki on poimittu blogimerkinnästä, jossa Soini kommentoi YLE:n vaalitenttiä, johon hän osallistui.

Ainoana puheenjohtajana toin esille perheviljelmät ja lähiruuan. (TS 15.3.2007)

Esimerkistä käy ilmi, että Soini määrittelee itsensä puheenjohtajaksi. Tosin tulkitsen niin, että Soini tässä katkelmassa korostaa enemmänkin sanaa *ainoana*, sillä *puheenjohtajana* olisi korvattavissa muullakin määritteellä tai se voitaisiin jättää kokonaan pois ilman että ymmärtäminen kärsisi. Tässä kohdassa Soini käyttää essiivilausekkeen sisältävää rakennetta, jota myös Vanhanen ja Haatainen käyttävät itsensä määrittelyssä.

Muihin aineistoni ehdokkasiin verrattuna Soini kommentoi huomattavan paljon palautetta ja yhteydenottoja, joita hän on saanut erilaisten viestimien välityksellä tai kasvotusten vaalitapahtumissa. Tämä rakentaa kuvaa siitä, että yksilöt ja näiden mielipiteet ovat hänelle tärkeitä.

Tällaista viestiä olen saanut kolmen viikon ajan. Tänään **Irja soitti** ja sanoi, että olen ainoa syy, miksi hän päätti mennä äänestämään. (TS 12.3.2007)

Puhelin pirisee, **tekstaria** pukkaa ja **sähköposti** soi. (TS 14.3.2007)

Tulipahan heitettyä puhekeikkaa. Eilen lähtiessäni katsoin hieman plokkin **kävijämääriä**. Näyttivät mukavilta. Eilisen aamun ja tämän illan välillä tässä plokissa on käynyt 1561 kävijää. Kiitos lukijoille ja kannustajille, erityisen mukava posti oli Minnalta saatu keksipakettimanipulaatio. (TS 9.3.2007)

Kansalaisten palautteen ottaminen olennaiseksi osaksi blogia rakentaa kuvaa ehdokkaasta, joka arvostaa äänestäjien mielipiteitä. Monessa kohdassa Timo Soini vakuuttaa, että perussuomalaisten kannatus on nousussa, ja runsas palautteen määrä blogissa tukee tätä vakuuttelua. Kun Soini kertoo saamistaan positiivisista yhteydenotoista, hän luo samalla uskottavuutta ja perusteluja väitteilleen perussuomalaisten kannatuksesta. Soini on aineistoni ehdokkaista ainoa, joka kommentoi bloginsa kävijämääriä.

Timo Soini keskittyy blogissaan käsittelemään vaalikampanjan etenemistä. Yhteiskunnallisia asioita hän ei juurikaan kommentoi. Hän kirjoittaa 2.3.2007 kahden lyhyen kappaleen verran suuryhtiöiden optioista, ja hieman ennen vaalipäivää, 15.3.2007, hän kertoo perussuomalaisten tavoitteista.

Puolustin oikeutta työhön. Etenkin varttuneiden **naisten työnsaantiongelma** tuli esiin.

Pienyrittäminen, sieltä syntyvät uudet ideat. **Arvolisäverovapaus** 30 prosenttiin, EU:kin sen sallii (TS 15.3.2007)

Soini ei siten rakenna itselleen samanlaista asiantuntijaroolia kuin Vanhanen ja Haatainen.

Vanhasen tapaan Soini on blogissaan melko vaitonainen omasta yksityiselämästään. Muutamana lyhyen välähdyksen siitä hän kuitenkin antaa lukijoilleen.

Millwalkin voitti 2-0. Bomber Harris teki molemmat maalit. Hyvä päivä. (TS 10.3.2007)

Ilta kuluu **teatterissa**. **Suomalainen kulttuuri** on henkisen voiman ja virkistymisen ehtymätön lähde. (TS 13.3.2007)

Soinin vapaa-ajanviettotavat, jalkapallo ja teatteri, rakentavat kuvaa urheilun ja kulttuurin ystävästä.

Anne Pohtamo-Hietasen blogin puheenaiheet voidaan jakaa karkeasti kahteen ryhmään: vaalikampanjasta ja ihmisistä kertomiseen. Hyvin suuri osa Pohtamo-Hietasen blogista käsittelee vaaleihin liittyviä tapahtumia, joihin ehdokas on osallistunut.

Torstai-iltana 15.4. olin MTV3:n kutsumana Grand Casinon **vaalikeskustelussa**. (APH 19.2.2007)

Pohtamo-Hietanen kertoo vaalikampanjansa etenemisestä.

Radio Deissä pyörii nyt minun ja Pauli Tuohiojan (ehdolla Uudellamaalla) yhteinen **mainos**, jonka voit kuunnella tästä. (APH 19.2.2007)

Tässä vaiheessa **vaalikampanjaa** kansanedustajaehdokas huomaa, että **aika alkaa loppua ja loppukiri hengästyttää**. Blogikin on jäänyt päivittämättä! (APH 5.3.2007)

Edellä mainittujen esimerkkien perusteella Anne Pohtamo-Hietanen rakentaa itselleen kuvaa ahkerasta ja osallistuvasta ehdokkaasta.

Tuula Haataiseen verrattuna Anne Pohtamo-Hietanen onnistuu rakentamaan itselleen ihmisläheisempää julkisuuskuvaa kertomalla blogissaan paljon ihmisistä. Pohtamo-Hietanen kirjoittaa lämpimään sävyyn perheestään, vaalikampanjansa tukijoukoista sekä erilaisissa tilaisuuksissa tapaamistaan ihmisistä.

Talkoolaisten ilmestyminen oli minulle aivan uutta. Tuntuu tosi hyvältä, kun vaalikampanjaani halutaan auttaa. (APH 5.2.2007)

Entinen **luokkakaveri** Kare Hirvonen tuli tyttäriensä Maxinen ja Nicolen (vas.) kanssa moikkaamaan Annea Munkkivuoren ostarin vaalikahveille - vaikei kahvia juokaan! (APH 5.3.2007)

Politiikasta Pohtamo-Hietanen ei juurikaan kirjoita. Blogimerkinnässään 19.2.2007 hän kertoo yhden kappaleen verran yrittäjän verotuksesta. 5.3.2007 lähetetyssä merkinnässään hän mainitsee keskustelleensa muun muassa subjektiivisesta päivähoidosta kansalaisinfon tapahtumassa Pikkuparlamentissa. Hän valottaa omaa mielipidettään yhteiskunnallisiin asioihin melko lyhyesti:

Tulimme siihen lopputulokseen, että yhteiskunnan tukitoimien niin lapsiperheille kuin vanhuksillekin tulisi ensisijaisesti keskittyä avohuollon lisäämiseen ja monipuolistamiseen. (APH 5.3.2007)

Tämäkään mielipide ei ole pelkästään ehdokkaan, sillä se on muodostettu yhdessä tapahtuman muiden osallistujien kanssa. Pohtamo-Hietanen ei rakenna yhteiskunnallisia asioita ajavan ehdokkaan kuvaa.

Kaikista aineistoni ehdokkaista Pohtamo-Hietanen paljastaa eniten yksityiselämästään. Hän kertoo paitsi perheestään myös omasta elämäkokemuksestaan ja tuntemuksistaan menneisyyttään kohtaan. Hän rakentaa itsestään kuvaa ehdokkaana, joka on kehittynyt ihmisenä vuosien kuluessa.

Koen, että olen monin tavoin kovin **toisenlainen kuin se 30 vuoden takainen nuori tyttö**, ja minulla on paljon enemmän annettavaa nyt, monien **elämäkokemusten** myötä. Olen kokenut **äitiyden, yrittäjyyden ja evankelioimistyön**, jossa olen saanut 14 vuoden ajan kohdata ihmisiä ja ymmärtää, mitkä asiat ovat oikeasti ihmisille tärkeitä. (APH 5.3.2007)

”**Munkan oma tyttö**” tarjosi kahvit Munkkivuoren ostarilla perjantai-iltapäivänä 23.2. (APH 5.3.2007)

”Munkan oma tyttö” rakentaa kuvaa ihmisestä, jolle juuret ovat tärkeä asia.

Anne Pohtamo-Hietasen blogissa ehdokkaan itsensä määrittely on huomattavasti monipuolisempaa kuin muiden ehdokkaiden blogeissa ja se liittyy monelle elämänalueelle: vaalityöhön, omaan työhön, vakaumukseen, perhe-elämään, menneisyyteen ja vapaa-aikaan. Hän osoittaa, että hän elää normaalia perhe-elämää poliittisen työn ohessa.

Tässä vaiheessa vaalikampanjaa **kansanedustajaehdokas** huomaa, että aika alkaa loppua ja loppukiri hengästyyttää. (APH 5.3.2007)

Arton lisäksi koko perhe on mukana kampanjassani. Jasmin antoi kommenttinsa **äidistä** esitteeseeni – – (APH 5.3.2007)

Tuntui hyvältä sanoa, että **kristitty ihminen** välittää aidosti lähimmäisistään. (APH 19.2.2007)

Loppujen lopuksi tuntui luontevalta, kun puhui omalta kannaltaan, **pienyrittäjän** näkökulmasta yrittäjyydestä. (APH 19.2.2007)

Predikatiivimuotoisia määrittelyjä blogissa on kaksi:

Kaikki muut olivat jo kansanedustajia, minä vasta **ehdokas** – – (APH 19.2.2007)

Olin somistusvastaava ja teimme Jasminin kanssa kaikki kukkakoristeet gaalailtaan. (APH 5.2.2007)

Pohtamo-Hietanenkin käyttää kerran Vanhasen ja Haataisen blogeista tuttua *me*-pronominia, kun haluaa ilmaista kuuluvansa johonkin ryhmään:

Meitä kansanedustajaehdokkaista haastateltiin Raamatun merkityksestä, muut haastatellut olivat Arto Bryggare, Olli Valtonen ja Juha Väättäinen. (APH 5.2.2007)

Pohtamo-Hietanen on valinnut kerran itsensä määrittelyyn *asua*-verbin, jota myös Haatainen käyttää.

Huomasin jälleen kerran kukkia käsitellessäni, että **minussa asuu pieni floristi**, nautin työstä niin suuresti. (APH 5.2.2007)

Tulkitsen niin, että *asua*-verbin käytölle on molemmilla ehdokkailla sama funktio. Tuula Haatainen ei ole enää sairaanhoitaja eikä Anne Pohtamo-Hietanen ole oikeasti floristi. *Sie-*

lussa tai *minussa asuvalla* sairaanhoitajalla tai floristilla voidaan ilmaista, että ehdokkaat tuntevat kutsumusta näihin ammatteihin tai ovat sydämeltään näiden ammattien edustajia.

Matti Vanhasen tärkein rooli vaikuttaa olevan yleisesti yhteiskunnallisten ja poliittisten asioiden asiantuntijan rooli. Hän representoituu pääministeriksi, puolueensa puheenjohtajaksi ja jonkin verran kansanedustajaehdokkaaksi. Hän rakentaa myös kuvaa tavallisesta, luonnossa viihtyvistä miehestä. Tuula Haatainen korostaa asiantuntijarooliaan sosi-aali- ja terveysasioissa. Hän osoittaa myös olevansa osa puoluetta. Timo Soini ei rakenna asiantuntijaroolia vaan korostaa yhteenkuuluvuutta puolueeseensa. Hänelle rakentuu myös politiikan kriitikon rooli, jossa hän arvostelee muita puolueita ja mediaa ja korostaa olevansa erilainen kuin muut. Anne Pohtamo-Hietanen rakentaa blogissaan monille elämänalueille liittyviä rooleja, kuten äidin, kristityn, yrittäjän ja ehdokkaan roolit. Pohtamo-Hietanen antaa kuvan ihmisestä, jolla on elämässään paljon muutakin kuin politiikka.

5.1.2. Ehdokkaiden oman toiminnan kuvaaminen

Käytän ehdokkaiden oman toiminnan kuvaamisen analysoinnissa Hallidayn määrittelemiä verbien prosessityyppejä. Jaan verbit neljään ryhmään: materiaalisiin, mentaalisiin, relationaalisiin ja verbaalisiin. Lasken jokaisen ehdokkaan blogista kohdat, joissa on oman toiminnan kuvausta. Luokittelen nämä kohdat prosessityyppien mukaan eli lasken, kuinka moni kohdista ilmentää materiaalista, mentaalista, relationaalista ja verbaalista toimintaa. Ilmoitan luvut prosentteina, jotta vertailu olisi helpompaa. Oman toiminnan kuvaaminen ei ole mahdollista analysoimalla vain verbejä. Tulkitsen jokaisen verbin, verbiliiton ja verbi-ketjun osana kontekstia, jotta sen merkitys avautuu.

Analysoin pääasiassa vain niitä lauseita, joissa on kyse ehdokkaan omasta toiminnasta. Olen ottanut mukaan myös monikon 1. persoonassa olevia lauseita silloin, kun kontekstista on nähtävissä, että kyseessä on toiminta, johon ehdokas konkreettisesti osallistuu.

Olimme hankkineet ruusuja, freesioita ja muita tykötarpeita. **Teimme** kukkasiiniin 35 näyttävää asetelmaa, joista osa on nyt ilonani meillä kotona.
(APH 5.2.2007)

Me-pronominilla voidaan viitata myös esimerkiksi koko puolueeseen, kansakuntaan tai ihmisiin yleensä (ISK 2004: § 716).

Suomi on uusiutuvan energian edelläkävijämaa. Siihen **meillä on** osaamista ja omaa teknologiaa, jota kaupata muillekin. Ydinenergian kohdalla **olemme** täysin toisten osaamisen ja teknologian varassa - siitä ei meille vientivalttia koskaan tule. (MV 12.3.2007)

Tällaiset kohdat olen jättänyt pois analyysistäni, sillä ne ovat liian yleisiä. En ole ottanut analyysissäni huomioon konditionaalimuotoisia lauseita. Tutkin ehdokkaiden toteutunutta toimintaa, ja konditionaalilla osoitetaan esimerkiksi jotakin suunniteltua tai kuviteltua. Kyse on siis ajattelusta, ei todellisesta, toteutuneesta toiminnasta. (ISK 2004: § 1592)

Tulihan sinne kutsu minullekin, **olis in päässyt** yleisöksi. (TS 2.3.2007)

Minullakin olisi siihen vastaus, mutta on ehkä parempi, että katsotte Eero Heinäluoman blogin 9.3. jossa hän puolustaa tiukasti EU:ssa tehtyä ratkaisua. (MV 12.3.2007)

Pelkkien lukujen perusteella tehtävä analyysi ei paljasta oleellisinta oman toiminnan kuvaamisesta. Prosessityyppien sisällä on hyvin erityyppisiä verbejä. Yhden ehdokkaan konkreettinen toiminta voi olla hyvin erilaista kuin toisen. Otan analyysissäni esiin aineistosta nousevia eroja ehdokkaiden välillä.

Materiaalinen toiminta on yleisin oman toiminnan muoto kolmella tutkimukseni ehdokkaalla. Timo Soinilla materiaalisia prosesseja on 48,7 prosenttia ja Matti Vanhasella 40,6 prosenttia omasta toiminnasta. Anne Pohtamo-Hietasella materiaalista toimintaa ilmentää 33,3 prosenttia verbirakenteista. Tuula Haataisella on blogissaan eniten mentaalista toimintaa, 47,8 prosenttia. Materiaalisia prosesseja on 26,1 prosenttia.

Matti Vanhasella ja Anne Pohtamo-Hietasella on lähes yhtä paljon mentaalista toimintaa. Vanhasella luku on 32,8 prosenttia ja Pohtamo-Hietasella 31 prosenttia. Timo Soinin mentaalinen toiminta jää 16,5 prosenttiin. Relationaalisten prosessien jakautuminen ehdokkaiden kesken on melko tasaista. Vanhasen prosenttiluku on 14,1 ja Soinin 14,8.

Pohtamo-Hietasella on ehdokkaista eniten relationaalista toimintaa, 20,7 prosenttia. Haataisella näitä prosesseja on kaikista vähiten, 8,7, prosenttia.

Verbaalisissa prosesseissa suurin prosenttimäärä on Soinilla, 20 prosenttia. Toiseksi eniten verbaalista toimintaa on Haataisen blogissa, 17,4 prosenttia toiminnasta. Kolmantena on Pohtamo-Hietanen 13,8 prosentilla. Vanhasella on vähiten verbaalista toimintaa, 12,5 prosenttia.

Verbien prosessityypit	Matti Vanhanen	Tuula Haatainen	Timo Soini	Anne Pohtamo-Hietanen
materiaaliset	40,6 %	26,1 %	48,7 %	34,5 %
<i>konkreettiset</i>	62 %	67 %	50 %	60 %
<i>abstraktit</i>	38 %	33 %	50 %	40 %
mentaaliset	32,8 %	47,8 %	16,5 %	31 %
<i>havainto</i>	19 %	9 %	26 %	28 %
<i>tunteet</i>	43 %	64 %	63 %	61 %
<i>ajattelu</i>	38 %	27 %	11 %	11 %
relationaaliset	14,1 %	8,7 %	14,8 %	20,7 %
verbaaliset	12,5 %	17,4 %	20 %	13,8 %

Kuva 2. Ehdokkaiden oman toiminnan kuvaamisessa käytettyjen verbien prosessityyppien jakautuminen prosentuaalisesti.

Jaan materiaaliset prosessit kahteen alaryhmään, konkreettiseen ja abstraktiin toimintaan. Vanhasen ja Soinin konkreettisessa toiminnassa on yhteistä se, sitä ilmentävät usein liikkumista ilmaisevat verbit, kuten *kiertää*, *käydä*, *lähteä* ja *matkustaa*. Haataisellakin vaalityö on liikkumista: *kiertämistä* ja *vierailulla käymistä*. Pohtamo-Hietasen vaalityössä ei korostu liikkuminen, vaan toiminta on konkreettisempää. Hän *kohtaa ihmisiä* ja *tapaa kansalaisia*, *tarjoaa* kahvit ja *kiinnittää banderolleja*.

Kun tarkastellaan ehdokkaiden abstraktia materiaalista toimintaa, esiin nousee yksi mielenkiintoinen seikka. Vanhanen ja Pohtamo-Hietanen vaikuttavat olevan enemmän kokijan tai vastaanottajan roolissa kuin Haatainen ja Soini. Vanhasen abstraktissa toiminnassa esiintyy usein verbi *saada* (merkityksessä *ottaa vastaan*).

MTV:n vaalitentissä tein lopussa yhden virheen, josta **sain** samantien **neljä oikaisua** sähköpostiin. (MV 6.3.2007)

Sain päivällä **yhteenvedon** eri puolilla maata tehdyistä vaalipiirikohtaisista gallupeista. MV 10.3.2007)

Sain käyttöni Ylen **asiantuntijagallupin**. (MV 15.3.2007)

Myös seuraavassa esimerkissä Vanhanen rooli on passiivinen *päästä*-verbin vuoksi. Verbi implikoi, että osallistuminen riippuu ulkopuolisen toimijan antamasta suostumuksesta.

Huomisaamuna **pääsen** aamutelevisioon ”**toimittajaksi**”. (MV 12.3.2007)

Matti Vanhasen abstraktista materiaalisesta toiminnasta puolet on passiivista. Samoin on Pohtamo-Hietasen blogissa. Myös hänellä esiintyvät verbit *saada* ja *päästä*.

Olimme saaneet lahjoituksena Teemu Selänteen ja Niklas Hagmanin **paidat** huutokaupattaviksi – – (APH 5.2.2007)

Nyt **pääsen** onneksi **hierojan käsittelyyn**. (APH 5.2.2007)

Tässä tapauksessa verbi *päästä* johtaa tulkintaan, että toiminta on mahdollista jonkin ulkopuolisen seikan ansiosta. Pohtamo-Hietanen myös *joutuu tuleen* ja *näkyä Helsingissä*.

Tuula Haataisen merkinnöissä on kaksi kohtaa, joissa on abstraktia materiaalista toimintaa.

Ensimmäisen **poliittisen tekoni tein** sairaanhoidon opiskelijana. (TH 6.2.2007)

Puolustan nykyistä sosiaaliturvajärjestelmää. (TH 27.2.2007)

Haatainen on molemmissa lauseissa aktiivisena tekijänä. Haataisen abstrakti materiaallinen toiminta on poliittista. Myös Timo Soini on aktiivisessa roolissa suurimmassa osassa abstraktista toiminnasta. Soininkin merkinnöissä on kohtia, joissa hän on vastaanottajan tai kokijan asemassa, mutta hänen blogissaan on kuitenkin muihin ehdokkaisiin verrattuna paljon abstrakteja verbejä, jotka ovat merkitykseltään aktiivista toimintaa ilmentäviä.

Perussuomalaisten on uskallettava voittaa ja viedä vaalitaistelu loppuun.

Näytän itse esimerkkiä. (TS 12.3.2007)

Tiistaina menen vielä **avittamaan** Oinosen Penaa Kuopioon. (TS 10.3.2007)

Sitä ennen kuitenkin suuntaan Kuopion torille **antamaan lopullista niittä**

Perus Pena eli Pentti Oinosen nousulle Arkadianmäelle. (TS 12.3.2007)

Aktiivisuudella tarkoitan sitä, että ehdokas joutuu tekemään jotakin. *Esimerkin näyttäminen ja avittaminen* vaativat ehdokkaalta toimintaa, toisin kuin esimerkiksi *odottaminen, tarvitseminen ja tuen antaminen*.

Mentaaliset prosessit jaetaan kolmeen alaryhmään: havaitsemiseen, tuntemiseen ja ajatteluun. Kaikilla ehdokkailla tuntemiseen liittyvät verbimuodot ovat enemmistönä. Tunteiden laadussa on kuitenkin eroja. Timo Soinin blogimerkinnöissä on 12 kohtaa, joissa ehdokas ilmaisee jotakin tunnetta. Kuudessa näistä kohdissa verbinä on *uskoa*. Matti Vanhasen merkinnöissä on yhdeksän tunteiden ilmausta. Kuudessa ilmauksessa on verbi *toivoa*. Näillä kahden ehdokkaan verbivalinnoilla on vaikutusta julkisuuskuvaan. Soini rakentaa itsevarmempaa ja luottavaisempaa kuvaa itsestään kuin Vanhanen.

Tuula Haatainen käyttävää verbiä *tuntua* merkityksessä *vaikuttaa jonkinlaiselta*. Haataisen verbeissä on kyse havaintovaikutelmasta. (Suomen kielen perussanakirja 2001, 3. osa: 359.)

Tuntuu, että vasta kun määräaikaista työtä on tehty kymmenen vuotta, työnantaja vakuuttuu, että paikka on ansaittu. (TH 6.2.2007)

Tuntuu siltä, että eräät puolueet luottavat pelkästään verovähennysten voimaan perheiden selviytymisessä. (TH 12.3.2007)

Anne Pohtamo-Hietanen käyttää verbiä samassa merkityksessä, mutta hänen kohdallaan kyseessä ei ole havaintovaikutelma vaan tunne, joka aiheutuu jonkin tapahtuman vuoksi. (Suomen kielen perussanakirja 2001, 3. osa: 359.)

Tuntuu tosi **hyvältä**, kun vaalikampanjaani halutaan auttaa. (APH 5.2.2007)

Loppujen lopuksi **tuntui luontevalta**, kun puhui omalta kannaltaan, pienyrittäjän näkökulmasta yrittäjyydestä. (APH 19.2.2007)

Suomen yrittäjien toimitusjohtaja Jussi Järventaus tuli tilaisuuden jälkeen kiittämään hyvistä mielipiteistä, ja se **tuntui mukavalta**. (APH 19.2.2007)

Anne Pohtamo-Hietasen tunteiden ilmaisussa onkin kyse pääasiassa mielihyvän ja onnellisuuden tunteista. Näin Pohtamo-Hietanen erottuu selvästi muista tutkimuksen ehdokkaista.

Nautin valtavasti Petri Laaksosen esiintymisestä. (APH 5.2.2007)

Minua ilahdutti suuresti se, että Joni lupautui sinne laulamaan ja soittamaan omia sävellyksiään. (APH 5.3.2007)

Haatainen päinvastoin ilmaisee negatiivisia tunteita.

Minua on alkanut ottaa päähän, että – – (TH 6.2.2007)

Sielussani asuva sairaanhoitaja **kuohahti**. (TH 6.2.2007)

Pohtamo-Hietanen käyttää myös verbiä *kokea*.

Koen, että olen monin tavoin kovin toisenlainen kuin se 30 vuoden takainen nuori tyttö – – (APH 5.3.2007)

Olen kokenut äitiyden, yrittäjyyden ja evankelioimistyön – –
(APH 5.3.2007)

Haataisella toistuu haluaminen, mikä korostaa ehdokkaan aktiivista asennetta poliittiseen työhön.

Haluan, että kaikki ihmiset voivat kokea olevansa osallisia. Että kaikkien ihmisten resurssit otetaan käyttöön. **En halua**, että ihmiset ostetaan perustulla oman onnensa nojaan. (TH 23.2.2007)

Pohtamo-Hietasen tunteminen on positiivista ja liittyy hänen omaan mielihyväänsä. Hänelle on tyypillistä infinitiivin nollasubjektin käyttö. (ISK 2004: 1292.) Tämä rakenne antaa mahdollisuuden sisällyttää henkilön tuntemuksen kyseessä olevaan toimintaan.

Perjantaina 2.2. **oli kiva vieraillla** Donna Paukussa. (APH 5.2.2007)

Oli todella haastava ja mielenkiintoinen tapahtuma, ja **oli jännittävää olla** paneelikeskustelussa vanhojen konkareiden kanssa. (APH 19.2.2007)

Oli hyvä jutella ihmisten kanssa kasvotusten. (APH 5.3.2007)

Infinitiivin nollasubjekti nostaa mielestäni tuntemuksen etualalle toimintaan verrattuna. Nollapersoonana myös häivyttää toimijan, sillä lauseessa ei ole tekijäsubjektia. Tämä sopii mielestäni hyvin yhteen Pohtamo-Hietasen abstraktin materiaallisen toiminnan analyysin tulosten kanssa, jotka rakensivat Pohtamo-Hietasesta kuvaa pääasiassa passiivisena koki-jana.

Haataisen tunteisiin sisältyy tuohtumus yhteiskunnan tilaa kohtaan sekä halu saada yhteiskunnasta parempi paikka. Haatainen vaikuttaa naisehdokkaista vakuuttavammalta, sillä hän ottaa huomioon myös ympäröivän maailman, ei vain omaa sisäistä maailmaansa. Haataisen tunteet ovat sellaisia, jotka periaatteessa todennäköisemmin johtavat poliittiseen toimintaan.

Havaitsemiseen liittyvässä toiminnassa ehdokkaat eivät eroa paljon toisistaan. Koko aineistossa on vain kaksi eri verbiä, joilla ilmaistaan havaintoja. Verbit ovat *nähdä* ja *huomata*.

Ajattelutoiminnan analyysissä nousee esiin oikeastaan vain yksi merkittävä havainto. Matti Vanhasella on muihin ehdokkaihin verrattuna paljon ajatteluun liittyviä verbejä. Vanhasen mentaalista toiminnasta 38 prosenttia on ajatteluun liittyvää, kun taas esimerkiksi Soinin vastaavasti vain 11 prosenttia. Lisäksi Vanhasen verbivalinnat ovat monipuolisia: mikään verbi ei toistu. Muut ehdokkaat käyttävät verbejä *tietää*, *vaistota*, *hyväksyä*, *ymmärtää* ja *mieltää*. Vanhanen *luulee*, *ihmettelee*, *kummeksuu*, *tulkitsee*, *päättää*, *muistelee*, *arvelee* ja *oppii tuntemaan*. Ajatteluun liittyvän toiminnan runsaus suhteessa muihin ehdokkaihin rakentaa kuvaa analyttisestä ja asioita pohtivasta ehdokkaasta.

Relationaaliset prosessit voivat kuvata ja luonnehtia ihmistä, kertoa jotakin henkilöstä tietyssä tilanteessa tai ilmaista omistamista. Ehdokkaat eivät kuvaa paljon pysyviä ominaisuuksiaan, kuten Anne Pohtamo-Hietanen seuraavassa esimerkissä.

Koen, että olen monin tavoin kovin **toisenlainen kuin se 30 vuoden takainen nuori tyttö** – – (APH 5.3.2007)

Ehdokkaiden kuvaukset ovat pääasiassa tilannesidonnaisia. Johonkin tiettyyn tilanteeseen liittyvillä prosesseilla ilmaistaan aineistossani neljää erilaista asiaa: olinpaikkaa, mielentilaa, mielipidettä tai roolia tilanteessa. Soini, Pohtamo-Hietanen ja Vanhanen kertovat olinpaikastaan paikan adverbiaaleilla.

Lauantaina 3.2. **olin Agricolan kirkossa Raamattu-juhlassa**. (APH 5.2.2007)

Klo 14.00 Klaukkalassa on markkinat ja **olin siellä Keskustan teltalla**. (MV 4.3.2007)

Olin tänään **Mäntsälässä** ja materiaali teki kauppansa. (TS 6.3.2007)

Edellä mainittuja ehdokkaita yhdistää myös se, että he kaikki käyttävät relationaalisia prosesseja mielentilastaan kertomiseen. Pohtamo-Hietanen käyttää tyypillisesti predikatiivia.

Olen kauhean **ylpeä** ja **kiitollinen** kanssasisarista ja –veljistä, jotka ottaneet jakoon esitteitä jo tuhatpäin. (APH 5.2.2007)

Adjektiivit *ylpeä* ja *kiitollinen* toistuvat Pohtamo-Hietasen merkinnöissä. Konteksteista voidaan tulkita, että Pohtamo-Hietanen on ylpeä muista ihmisistä ja kiitollinen ihmisten avusta. Nämä ilmaukset antavat nöyrän kuvan ehdokkaasta.

Vanhanen käyttää ainoassa mielentilan ilmaisussa tavan adverbialia.

Minä **olen** enemmän **huolissani** siitä, että energiateollisuudelta ei ole tullut kootusti ajatuksia – – (MV 9.3.2007)

Huomion kiinnittää se, että mielentila on negatiivisesti sävyttynyt. Pohtamo-Hietasen mielentila on positiivinen, samoin Soinin. Soinin blogissa on käytössä molemmat tavat mielentilan ilmaisussa, tavan adverbialia ja predikatiivi.

Sielläkin **olin hyvällä tuulella**, vaikka pakkoruotsia vastustinkin -ainoana. (TS 5.3.2007)

Olen päivääni erittäin **tyytyväinen**. (TS 16.3.2007)

Soinilla myös toistuu adjektiivi *varma*, joka vahvistaa kuvaa hänen itsevarmuudestaan.

Olen varma, että osa noususta johtuu siitä, että Perussuomalaiset ovat saamassa nukkuvia liikkeelle. (TS 12.3.2007)

Olen aivan varma, että kampanjointi ja tv-keskustelut ovat lisänneet kannatusta. (TS 16.3.2007)

Soini, Pohtamo-Hietanen ja Vanhanen myös tuovat ilmi roolinsa jossakin tietyssä tilanteessa predikatiivin avulla.

Olin Aamu-TV:n **vieraana** maikkarilla. (TS 7.3.2007)

Puolueverkostolla on toki oma merkityksensä ja siksi **olen** omassa puolue-ryhmässäni **aktiivinen** – – (MV 4.3.2007)

Olin somistusvastaava ja teimme Jasminin kanssa kaikki kukkakoristeet gaalailtaan. (APH 5.2.2007)

Tärkein havainto Haataisen relationaalisista prosesseista on se, että Haatainen ilmaisee niiden avulla vain omia mielipiteitään poliittisista asioista. Relationaalisia prosesseja on hänen blogissaan vähän, vain kaksi.

Perustuloa on tarjottu lääkkeeksi työttömyyteen. **Olen nykyisen suomalaisen mallin kannalla.** (TH 23.2.2007)

Olenkin sitä mieltä, että minimieläke on nostettava korotusohjelmalla 600 euroon kuukaudessa – – (TH 27.2.2007)

Olen tähän mennessä todennut, että Haataisen julkisuuskuva rakentuu lähes kokonaan poliittisten asioiden ajamisen pohjalta. Myös relationaalisten prosessien analyysi tukee tätä kuvaa. Muista ehdokkaista vain Vanhasella on yksi mielipiteen ilmaisu.

Olen samaa mieltä. (MV 8.3.2007)

Relationaaliset prosessit, jotka ilmaisevat omistamista, eivät ole kovin runsaasti edustettuna aineistossani. Haataisella niitä ei ole lainkaan ja Pohtamo-Hietasella on yksi, jolla hän kertoo, että hänellä *on annettavaa*. Timo Soinilla *on vaalilehti kainalossa* ja *paljon henkilökannatusta*. Matti Vanhasella on ehdokkaista eniten omistamisen prosesseja. Omistamisen kohteita ovat *hyvä yhteistyö, käsitys, ongelma* ja *huippukokous*. Voidaan huomata, että kaikilla ehdokkailla omistettavat asiat ovat pääasiassa abstrakteja.

Tarkastellessani ehdokkaiden verbaalista toimintaa ilmentävien verbien merkityksiä olen huomannut, että verbaalisen toiminnan määrä liittyy käytettyjen verbien laatuun. Tarkoitan tällä sitä, että eniten verbaalisuutta hyväkseen käyttävät ehdokkaat, Soini ja Haatainen, käyttävät voimakkaampia tai erottuvampia verbejä kuin muut. Lisäksi Haatainen ja Soini ovat usein aktiivisen puhujan roolissa.

Esitin, että seuraava hallitus ottaa tehtäväkseen muuttaa työehtosopimuslakia – – (TH 6.2.2007)

Väitän, että rahat eivät vihreiden esittämän perustulon maksamiseen kaikille. (TH 27.2.2007)

Päästelin 20 minuutin kootut teokset ja tunnelma oli mahtava. (TS 13.3.2007)

Tulipahan heitettyä puhekeikkaa. (TS 9.3.2007)

Soini tunnetaan julkisuudessa verbaalisena ihmisenä, ja hän tiedostaa sen hyvin itsekin. Tästä kertovat kaksi esimerkkiä, joissa Soini mainitsee olevansa (tällä kertaa) hiljaa.

Huomenna **ei viitsi äristä** mediapimennyksestä. (TS 6.3.2007)

Kuume painaa silmiä, menen ettosille, jotta jaksan illan tv-tentin, joten ymmärrystä kansalaiset ja äänestäjät. **Soini hiljenee** muutamaksi tunniksi. (TS 7.3.2007)

Pohtamo-Hietasen verbaalisessa toiminnassa kiinnittää huomiota se, että ehdokas käyttää usein verbejä, jotka asettavat hänet vastaajan asemaan.

Kommentoin mm. verotuksesta, jonka sanotaan kaikin puolin keventyneen – – (APH 19.2.2007)

Minulta kysyttiin myös, miten vaalit voitetaan. **Vastasin**, että siten, että saa oikeasti äänestäjille perille sen, että on kiinnostunut ja sitoutunut ajamaan niiden asioita, joilla ei mene hyvin. (APH 19.2.2007)

Vastaan mainoksessa itse: ”Vain yksi, äänestyspäivä.” (APH 19.2.2007)

Vastaajan asema korostuu seuraavassa katkelmassa, jossa Pohtamo-Hietanen käyttää modaaliverbiä *saada*.

Tuntui hyvältä, että **sain järkevän kysymyksen vastattavakseni**. Nimittäin **sain vastata** siihen, mitä mieltä olen subjektiivisesta oikeudesta päivähoidon. (APH 19.2.2007)

Tässä katkelmassa verbi *saada* on deonttinen, eli joku tai jokin antaa luvan toimintaan (ISK 2004: § 1569). Katkelmassa on kyse vaalikeskustelusta, jossa Pohtamo-Hietanen on ollut. On itsestään selvää, että yleensä vaalikeskustelussa ehdokkaat vastaavat toimittajien valitsemiin ja esittämiin kysymyksiin. Pohtamo-Hietanen tuo tämän asian kuitenkin esiin käyttämällä *saada*-verbiä. Hän voisi rakentaa itsestään aktiivisempaa ja vaikuttavampaa kuvaa tekemällä toisenlaisia sanavalintoja.

Vanhasen verbivalinnat ovat melko neutraaleja, kuten *sanoa, keskustella, pyytää* ja *kertoa*. Kerran hän *ottaa puheenvuoron*. Verbaalisen toiminnan vähäisyys ja neutraalius sopii mielestäni hyvin siihen kuvaan, joka Vanhasesta on tähän mennessä rakentunut. Hänen tapansa viestiä on varovainen, eikä hän anna blogissaan itsestään hyökkäävää vaikutelmaa.

Oman toiminnan kuvaamisen analyysistä selviää, että Matti Vanhanen rakentaa kuvaa analyttisestä ehdokkaasta, joka on toiveikas puolueensa menestyksen suhteen mutta ei kuitenkaan itsevarma. Vanhanen asettaa itsensä usein tekemisen kohteeksi tai vastaanottajaksi, mikä rakentaa jossain määrin passiivisen toimijan kuvaa. Konkreettisesti toiminnassa kuitenkin korostuvat paikasta toiseen liikkumista kuvaavat verbit, jotka antavat kuvan aktiivisesti vaalityötä tekevstä ehdokkaasta. Varsinainen vaalityö – mitä Vanhanen konkreettisesti tekee kiertäessään – jää osittain epäselväksi. Vanhasen verbaaliset prosessit ovat melko neutraaleja, ja hän sijoittuu puhujana aktiivisen ja passiivisen väli- maastoon.

Tuula Haatainen rakentaa omalla toiminnallaan kuvaa päättäväisestä ja määrätietoisestä ehdokkaasta, joka pyrkii tuomaan esiin halunsa poliittiseen muutokseen. Tästä ovat osoituksena esimerkiksi verbi *haluta* ja relationaalisten prosessien käyttäminen mieli-

piteiden ilmaisuun. Hän asettaa itsensä usein aktiiviseksi tekijäksi, oli kyse sitten materiaalisesta tai verbaalisesta toiminnasta. Tunnetilaan liittyvät verbit ilmaisevat joko suuttumusta tai havaintovaikutelmaa eivätkä lainkaan positiivisia tunteita.

Timo Soinin oman toiminnan kuvaaminen rakentaa kuvaa itsevarmasta ja positiivisesti oman puolueensa toimintaan asennoituvasta ehdokkaasta. Soini vaikuttaa uskovan menestymiseen, sekä omaan että puolueen. Verbaalista toimintaa on paljon, mutta Soinin toiminta ei ole pelkkää puhetta, sillä hän on myös muussa toiminnassaan usein aktiivinen, harvemmin kokijan tai vastaanottajan asemassa.

Anne Pohtamo-Hietasen oman toiminnan kuvauksessa huomiota herättävää on hänen rakentamansa passiivinen rooli. Varsinkaan verbaalisessa toiminnassa hän ei osoita juuri oma-aloitteisuutta. Pohtamo-Hietanen on usein kokijan asemassa. Aktiivista materiaalista toimintaakin on, joka liittyy vaalityöhön. Mentaalinen toiminta ja henkilökohtaiset kokemukset ovat erityisen korostuneita. Ehdokkaan tunteisiin liittyvät ilmaukset ovat positiivisia ja kertovat mielihyvystä.

5.2. Ehdokkaiden suhde muihin

5.2.1. Valta

Analysoin vallan rakentumista sekä ehdokkaan ja lukijan että ehdokkaan ja muiden politiikan toimijoiden välillä. Aineistosta nousee esiin kolme tapaa käyttää valtaa: valta nimetä ja määritellä, valta kritisoida ja valta käskää ja kehottaa. Tarkastelen tässä alaluvussa jokaisen ehdokkaan keinoja ilmentää näitä vallankäytön tapoja.

Matti Vanhanen käsittelee blogissaan pääasiassa poliittisia asioita. Kun hän viittaa muihin poliitikoihin, hän käyttää näistä kohteliaita ja virallisia nimityksiä. Hän nimittää poliitikkoja etu- ja sukunimellä, pelkällä sukunimellä, tittelillä tai jollakin näiden yhdistelmistä.

Eikö **Niinistö** halunnut osoittaa varoja vai mistä oli kysymys? (MV 11.3.2007)

Puhemies Paavo Lipponen kuuluu myös epäilijöihin. (MV 9.3.2007)

Tapaan tänään valtiovierailun Suomeen tekevän **Viron uuden presidentin**.
(MV 14.3.2007)

Vaikka kaikki edellä mainitut nimitykset ovat asiallisia, on niissä silti havaittavissa eroja. Tittelin ja sukunimen yhdistelmällä kirjoittaja rakentaa kuvaa siitä, että puheena oleva henkilö on kirjoittajan arvoasteikossa korkealla. Pelkän sukunimen käyttö ei rakenna vastaavanlaista valta-asemaa. Mielenkiintoista on, että viimeisessä esimerkissä ei mainita Viron presidentin nimeä lainkaan, mikä luo vaikutelman siitä, ettei ehdokas pidä tärkeänä nimen mainitsemista tai että ehdokas olettaa lukijan automaattisesti tietävän, kenestä on kyse.

Kaikki henkilöt, jotka Matti Vanhanen mainitsee nimeltä, ovat mukana kotimaisessa tai ulkomaisessa politiikassa. Perheenjäseniä ei mainita eikä vaalityön tekijöitä tuoda esille. Vanhasen puolue jää melko kasvottomaksi. Hän käyttääkin siitä lähinnä virallista nimitystä *Keskusta*. Ainoastaan kerran hän käyttää tuttavallisempaa ilmausta *porukka*.

Tärkeintä oli tänäänkin tsemppitunnelma **Keskustan** ympärillä. **Porukka** on nyt hakemassa tosissaan voittoa ja ihmiset kannustavat siihen. (MV 4.3.2007)

Tiettyjen ihmisten ja ryhmien täydellinen huomioimattomuuskin on vallankäyttöä. Mainitsematta jättäminen on ehdokkaan valinta. Lukijoihin Vanhanen viittaa sanalla *ihmiset*. Ilmaus on Vanhaselle tyypillisesti neutraali ja asiallinen eikä arvota lukijoita.

Valta kritisoida näkyy Matti Vanhasen blogissa retoristen kysymysten muodossa. Retoriset kysymykset ovat kysymyksiä, joihin niiden esittäjä ei todellisuudessa odota vastausta. Kysyjä odottaa jakavansa keskustelukumppanin, tässä tapauksessa blogin lukijoiden, kanssa käsityksen jostakin asiasta ja odottaa samanmielisyyttä. (ISK 2004: § 1705.) Retoriset kysymykset ovat keino ilmaista kritiikkiä hienovaraisemmin, tavallaan naamioida syytös muka aidoksi ihmettelyksi.

Seuraavassa katkelmassa Matti Vanhanen on tuohtunut Jyrki Kataisen kommentteista.

Tai miten pidetään yhteyttä Saksan Merkeliin tai Ruotsin Reinfeldtiin? Soitetaanko vai soitetaanko kadulla ovikelloa? – – Vai jakaisiko Katainen pääministerinä kollegansa kahteen kastiin - ystäviin ja kilpailijoihin? (MV 4.3.2007)

Vanhanen varmasti pääministerinä tietää, kuinka ulkomaalaisiin poliitikkoihin pidetään yhteyttä. Katkelman kolmas kysymys saa lukijan epäilemään, sillä kontekstista ei voi päätellä, miten Katainen toimisi. Seuraavassa esimerkissä on samantapainen kysymys, jossa epäilysten kohteena on tällä kertaa Niinistö.

Ihmettelen, että se ei onnistunut muutamaa vuotta aikaisemmin SDP:n ja Kokoomuksen kesken. Eikö Niinistö halunnut osoittaa varoja vai mistä oli kysymys? (MV 11.3.2007)

Vanhanen on viestinnässään melko korrekti ja muodollinen eikä kritisoi suoraan ketään. Hänellä onkin tapana naamioida syytöksensä ja tuohtumuksena kysymysten muotoon, jolloin hän ei vaikuta niin hyökkäävältä.

Valta käskää ja kehottaa näkyy aineistossani esimerkiksi nesessiivisyytenä. Nesessiivisyys ilmenee esimerkiksi välttämättömyyttä ilmaisevien modaaliverbien, kuten *täytyy* ja *pitää*, runsaana käyttönä (ISK 2004: § 1562). Toinen aineistossani käytetty tapa ilmaista pakkoa tai välttämättömyyttä on nesessiivinen verbiliitto *on* + VA-partisiippi, kuten *on parannettava* (ISK 2004: § 1581).

Alkavalla kaudella **on nostettava** kansaneläkettä, perhepoliittisia etuuksia ja opintotukea sekä **alennettava** ruuan arvonlisäveroa. (MV 17.3.2007)

Muita nesessiiviä verbejä ovat muun muassa *ei saa* ja *vaatii*.

Omistamista ja yrittäjyyttä **ei saa** nähdä sellaisena irvikuvana kuin viime päivien mainoskohusta on ymmärretty. (MV 7.3.2007)

Perusturva **vaatii** remonttia. (MV 14.3.2007)

Vanhanen käyttää nesessiivisiä ilmauksia toiseksi eniten aineistoni ehdokkaista. Merkittäv in havainto Vanhasen nesessiivirakenteiden käytöstä on se, että ne lisääntyvät huomattavasti vaalipäivän lähestyessä. Vanhanen tuo teesejään esille eniten kampanjan loppuvaiheessa.

Valta käskää ja kehottaa ei ole kovin tyypillinen vallankäytön muoto Vanhaselle. Blogimerkinnöissä on kuitenkin joitakin ilmauksia, jotka mielestäni ovat äänestyskehoituksia.

Mikään voitto ei varmistu kuin äänestämällä! (MV 7.3.2007)

Toivottavasti se kannustaa äänestämään ja varmistamaan vakaan uudistuspolitiikan jatko. (MV 15.3.2007)

Nämä kiertoilmaukset luovat vaikutelman varovaisesta vuorovaikutuksesta ja rakentavat kuvaa ehdokkaasta, joka ei ota itselleen käskyvaltaa.

Haataisen vuorovaikutukselle on tyypillistä muodollisuus. Kun hän kirjoittaa poliitikasta, hän käyttää muista puolueista ja poliitikoista näiden virallisia nimiä, samoin omasta puolueestaan ja siihen kuuluvista henkilöistä.

Tämänpäiväisessä palkansaajien vaalipaneelissa **puheenjohtajamme Hei-näluoma** esitti ammattiliitoille kanneoikeutta, kun määräaikaisia työsuhteita käytetään aiheetta. **Kokoomus** oli **pj. Kataisen** suulla valmis harkitsemaan asiaa, jos se koetaan järkeväksi. Myös **Vihreät** ja **Vasemmistoliitto** olivat kanneoikeuden kannalla. **Keskustan pj Vanhanen** jäi yksin vastustamaan ammattiliittojen kanneoikeutta. (TH 6.2.2007)

Haatainen ei näytä rakentavan nimityksillä epätasa-arvoista valta-asemaa toisten puolueiden poliitikkoja kohtaan. Haatainen osoittaa kunnioittavaa suhtautumista myös silloin, kun hän kirjoittaa yhteiskunnan vähäosaisista. Hän käyttää korrekteja termejä *pienituloiset perheet, hyvätuloiset ja pienituloiset, vanhukset ja ikääntyneet vanhempamme*. Esimerkiksi nimitys *pienituloinen* asettaa kirjoittajan erilaiseen asemaan kuin nimittäminen vaikkapa

köyhäksi. Silloin, kun Haatainen ei kirjoita jostakin tietystä erityisryhmästä, kuten esimerkiksi lapsiperheistä, hän käyttää hyvin neutraalia nimitystä *ihmiset*. Kerran hän puhuu *kansalaisista*.

Haluan, että **ihmiset** voivat kokea olevansa osallisia. Että kaikkien **ihmisten** resurssit otetaan käyttöön. En halua, että **ihmiset** ostetaan perustulolla oman onnensa nojaan. (TH 23.2.2007)

Vuonna 1979 kirjoitukseni viesti oli, että **kansalaiset** arvostavat hoiva-ammattilaisten työtä. (TH 6.2.2007)

Poliitikkoja ja teologian tohtori Ilkka Kantolaa lukuun ottamatta Haatainen ei mainitse yksittäisiä henkilöitä nimeltä. Haatainen ei puhu perheestään tai tukijoistaan. Tämän vuoksi ei ole mahdollista päätellä, miten Haatainen näihin ihmisiin suhtautuu. Kuitenkin se, että heitä ei edes mainita, on ratkaiseva seikka julkisuuskuvan analysoinnissa. Haatainen ei siis pidä tärkeänä heidän mainitsemistaan.

Vallankäytön tavoista valta käskää ja kehottaa on tyypillisin Haataiselle. Blogissa erottuvat hyvin voimakkaasti nesessiivirakenteet, joita Haatainen käyttää toistuvasti.

Erityistä huomiota **on kiinnitettävä** erityisesti lapsiperheisiin, jotka tarvitsevat eniten tukea. Uuden lastensuojelulain resurssit **pitää turvata**, koulu- ja ilta- ja iltapäivätoimintaa **pitää vahvistaa** sekä subjektiivisesta päivähoito-oikeudesta **on pidettävä** kiinni. (TH 7.3.2007)

Lisäksi Haataisen blogissa on käytetty kerran nesessiivirakennetta, joka muodostuu *olla*-verbin ja substantiivin sanaliitosta (ISK 2004: § 1581):

Erikoissairaanhoidossa jonot on saatu kuriin. Nyt **on aika** kiinnittää huomiota perusarvoihin. (TH 14.3.2007)

Ison suomen kieliopin mukaan substantiivi *aika* on menettänyt ajankohtaan viittaavaa merkitystään nesessiivirakenteessa (ISK 2004: § 1581). Edellisessä esimerkissä on kuitenkin

kin mielestäni nähtävissä nesessiivisyyden lisäksi ajallinen tulkinta. Siihen viittaavat paitsi edellinen virke myös se, että Haatainen käyttää tätä rakennetta vain kerran. Tällöin se ei ole toistuva.

Haatainen käyttää nesessiivirakenteita eniten aineistoni ehdokkaista. Rakenteet toistuvat usein, joskus jopa peräkkäisissä lauseissa. Haataisen blogin suuri nesessiivirakenteiden määrä aiheuttaa sen, että tekstistä tulee hyvin vaalipuhemainen ja jopa paatoksellinen, ja Haataisen julkisuuskuvaan tulee päättäväisyyttä ja jopa hyökkäävyyttä. Koska Haataisen tekstistä ei käy ilmi, ketä hän kehottaa parannustoimiin, lukija voi tulkita, että vaatimukset on osoitettu myös hänelle. Haataisen blogissa on lisäksi paljon sisällöllistä toistoa, mikä osaltaan lisää paatoksellisuutta.

Haatainen käyttää käskemiseen ja kehottamiseen myös imperatiivimuotoisia ilmauksia, joita esiintyy hänen teksteissään kaksi. Imperatiivi- eli käskylauseeksi sanotaan lausetta, jonka verbi on imperatiivimuotoinen. Imperatiivimodus edustaa deonttista modaalisuutta. Puhuja esimerkiksi käskee, kehottaa, pyytää tai antaa ohjeita. Ilmauksen tulkinta riippuu kontekstista ja leksikaalisesta sisällöstä. (ISK 2004: § 1591, § 1647.)

Auta miestä mäessä, älä mäen alla... (TH 15.2.2007, otsikko)

Keskustelemme Helsingin Diakonissalaitoksen lapsi- ja perhetyön johtajan teol.tri Ilkka Kantolan kanssa ihmisarvosta, oikeudenmukaisuudesta ja turvallisuudesta to 15.2. klo 18 vaalipuhemieni vaalitoimistolla Castreninkatu 13:ssa. **Tule Sinäkin juttelemaan!** (TH 15.2.2007)

Otsikon käskyssä huomioni kiinnittää se, että blogimerkinnän sisällön perusteella on vaikea tulkita, ketä Haatainen käskee. En tulkitse otsikkoa konkreettiseksi käskyksi, koska mielestäni tämän yleisesti tunnetun sananlaskun on tarkoitus olla huomion herättäjä ja ajatusten kiteyttäjä. Jälkimmäisessä ilmauksessa on mielestäni kyse korkeintaan kehotuksesta. Se voisi olla myös pyyntö. Päädyin tähän tulkintaan sen perusteella, että mielestäni kyseessä on kevyeltä kuulostava heitto mainospuheen päätteeksi. Tätä tulkintaa tukevat paitsi *-kin*-liitteen käyttäminen, mikä implikoi, että paikalla on muitakin, myös puhekielinen *jutella*-verbi.

Soini mainitsee nimeltä vaalikampanjassa mukana olevia ihmisiä sekä perussuomalaisista muita ehdokkaita. Hän myös usein kuvailee näitä ihmisiä, eli he eivät jää vain maininnoiksi. Soinilla on tapana käyttää tukijoistaan ja muista ehdokkaista tuttavallisia ja puhekielisiä nimityksiä, mikä rakentaa kuvaa tasa-arvoisesta valtasuhteesta.

Keski-Suomen porukka oli **Tuomisen Marken** asiantuntemuksella järjestyneet hienon PerusS loimen, joka meni Rallin Valtille. (TS 5.3.2007)

Vanha ystäväni **Katajan Pekka** lähti **Martin** pönkkämieheksi – – (TS 5.3.2007)

Lukijoista Soini käyttää useimmin nimitystä *kansalaiset*. Muita hänen käyttämiään nimityksiä ovat muun muassa *ihmiset*, *äänestäjät*, *peruskenttä*, *uutta voimaa*, *kansa* ja *väki*. Soinin nimitykset ovat siis huomattavasti monipuolisempia kuin Vanhasen ja Haataisen

Toisaalta Soini myös ottaa itselleen vallan arvioida muita ihmisiä ikään kuin johtajan tai opettajan asemassa.

Omat ehdokkaamme olivat ahkerasti liikkeellä ja he menivät kansan keskuuteen ujostelematta. **Nuori naisehdokkaamme Tiina Elovaara** osoittautui **reippaaksi ja rohkeaksi**. **Lea Mäkipäästä huokui kokenut karisma**, **Well to** oli oma itsensä. – – Kyllä oli illalla takki tyhjä. Yösiijana oli **Reijo ja Helena Ojennuksen** tuttu kamari, uni tuli alta ohmin. **Helena ja Reijo ovat puolueemme selkärankaa, ahkeria aatteen ihmisiä**. (TS 2.3.2007)

Soini myös käyttää seksististä työttömyyden ja poijittelua, joka voidaan tulkita vähättelyksi ja oman aseman korostamiseksi.

Vanha ystäväni Katajan Pekka lähti Martin pönkkämieheksi ja **pojilla** on vauhti päällä - hymyssä suin. (TS 5.3.2007)

Hiukseni olivat kuin Metusalemilla. Onneksi kauppakeskuksessa oli Salon Anne Marjaana -niminen parturikampaamo. Sain hyvää ja ystävällistä pal-

velua. **Kiitos tytöt!** Työn jälki on huomenna kaiken kansan katseltavana 4,5 tunnin ajan MTV3:ssa. (TS 6.3.2007)

Seuraavassa esimerkissä Soini rakentaa toisaalta kuvaa läheisestä ja tasa-arvoisesta suhteesta vaalityön tekijöihin nimityksellä *aatteen veljet ja sisaret*. Toisaalta ilmauksessa on kristillisen diskurssin sävy, ja Soinista välittyy laumanjohtajan kuva.

Kiitos kaikille perussuomalaisia äänestäneille, upeille ehdokkaillemme ja **vaalityötä tehneille aatteen veljille ja sisarille**. (TS 19.3.2007)

Timo Soini tekee hyvin selväksi, ketä hän ei arvosta. Hän ei välitä kohteliaisuudesta, kun hän kritisoi muita puolueita ja poliitikkoja. Siinä missä Vanhanen ja Haatainen pysyvät asiallisissa nimityksissä, Soini antaa mielipiteensä näkyä muun muassa siinä, kuinka hän nimittää kolmea suurinta puoluetta Keskustaa, Kokoomusta ja SDP:tä. Näitä toistuvia nimityksiä ovat *vanhat puolueet, kolme Goljatia, Tupu, Hupu ja Lupu* sekä *kolmen kopl*a. Näillä nimillä Soini tekee eroa oman puolueensa ja suurten puolueiden välille. Lukijoiden ja Soinin välinen valta-asetelma näyttää olevan jokseenkin tasa-arvoinen ainakin silloin, kun kansa toimii Soinia miellyttävällä tavalla. Häntä kritisoivat henkilöt saavat aikaan seuraavien esimerkkien mukaista nimittelyä, jotka ilmentävät ehdokkaan valtaa nimetä ja määritellä ihmisiä.

Perussuomalaisten nousu saa aikaan kaikennäköistä, perättömiä kanteluita **lähes lukutaidottomilta**, tekaistuja sähköposteja ym. (TS 9.3.2007)

Puhuin mikrofoniin ja huomasin kuinka kadullakin liike lakkasi. Puhe oli sen verran vaikuttavaa, että **muutama katkera kommunisti** kävi sössöttämässä Halmeen eläkkeestä. Se ei enää kansaa kiinnostanut. (TS 12.3.2007)

Valta kritisoida näkyy lievimmissä muodoissaan Soinin blogissa retorisisina kysymyksinä.

Vanhojen puolueiden yhteinen valtakartelli on sopinut, että keskustellaan keskenään. Se sopii heille. Missä on kriittinen media? (TS 2.3.2007)
Eikö mediaa hävetä tämä pohjoiskoreamainen vanhojen puolueiden suosinta? (TS 13.3.2007)

Soini arvostelee mediaa ja gallupeja kovemmin kuin kukaan muu aineistoni ehdokas. Hän syyttää mediaa suurten puolueiden suosimisesta ja kritiikittömyydestä ja gallupeja aivopesusta. Retoriset kysymykset ovat melko hienovaraisia kritiikin keinoja. Soini käyttää suurempiakin tapoja. Hän muun muassa esittää totena väittämiä median toiminnasta.

Mielipidemittausten tarkoitus ei ole mitata mielipiteitä vaan muokata niitä. Gallupit ovat saippuaa kansan silmiin, jotta vanhojen puolueiden valta jatkuisi. (TS 4.3.2007)
On mielenkiintoista seurata miten valtamedia aikoo tämänkin tuloksen pimentää. (TS 14.3.2006)

Media ei ole kuitenkaan pelkästään vihollinen Timo Soinille, sillä hän käyttää mediaa – samoja valtamedioita, joita kritisoi – hyväksi vaalityössään. Soinin asema median suhteen on siis hyvin ristiriitainen. Toisaalta hän taistelee päättäväisesti ja rohkeasti sitä vastaan, toisaalta se tuo hänelle ja puolueelle näkyvyyttä.

Valta käskää ja kehottaa on huomattavan keskeisessä osassa. Soinin blogiaineistossa on kuitenkin laajasta tekstimäärästä huolimatta vain kahdeksan nesessiivirakennetta.

Politiikassa **pitää** muistaa, että tätä tehdään yhteiseksi hyväksi. (TS 5.3.2007)

Soinille onkin tyypillistä käyttää imperatiivia, joka taas on muilla ehdokkailla harvinainen tapa ilmaista valtaa. Soinin blogissa on muihin ehdokkaisiin verrattuna paljon käskylauseita, 13 kappaletta.

Äänestä rohkeasti, menetettävää ei ole. (TS 8.3.2007)

Käykää äänestämässä Perussuomalaisia jo tänään. Ja **kertokaa muillekin**, että te teitte sen. (TS 8.3.2007)

Lukuisat imperatiivilauseet aiheuttavat sen, että valta näyttää olevan enemmän Soinilla kuin lukijoilla. Tekstissä rakentuu aina myös oletettu lukija. Soini ei tunnu luottavan siihen, että hänen kirjoituksensa ja vaalityönsä riittäisivät vakuuttamaan lukijat tai saamaan heidät ymmärtämään äänestämisen tärkeyden. Äänestämään käskeminen, ainakin niin usein kuin Soini sen tekee, saa aikaan aliarvioivan sävyn ja rakentaa kuvaa lukijasta, joka ei ymmärrä toimia käskemättä.

Soini käyttää kaksi kertaa persoonapäätteistä monikon 1. persoonan imperatiivia, jolla on arkaistinen sävy. Ison suomen kieliopin mukaan sitä esiintyy yleensä uskonnollisessa tai muuten juhlavassa tyyliässä sekä tieteellisessä argumentoinnissa. (ISK 2004: § 1656.)

Siksi **tehkäämme** vielä rajusti töitä lisäkannatuksen saamiseksi. – –
Ottakaamme myönteisyys ja hymy mukaan huomiseen loppurutistukseen.
 (TS 16.3.2007)

Syy tämän arkaistisen muodon käyttöön voi olla se, että merkintä on kirjoitettu pari päivää ennen vaaleja. Soinin juhlava hetki, oletettu vaalivoitto, on lähestymässä. Kyseisessä merkinnässä Soini kannustaa kannattajiaan tekemään vaalityötä loppuun asti. Yhtäältä monikon 1. persoonan käyttö tekee Soinin ja lukijoiden välisen valtasuhteen tasa-arvoisemmaksi, sillä Soini laskee itsensä lukijoiden ja vaalityön tekijöiden joukkoon. Toisaalta arkaistinen sävy rakentaa vaikutelmaa johtajasta, joka ohjaa laumaansa.

Tasa-arvoisempi tapa olisi käyttää puhekielistä, passiivimuotoista imperatiivia, joka on merkitykseltään samanlainen kuin monikon 1. persoonan imperatiivi (ISK 2004: § 1654). Tyyli vain on vapaamuotoisempi, ja siitä puuttuu juhlavuus. Tätä keinoa Soini käyttääkin myöhemmin samassa merkinnässä.

Painetaan loppuun asti. Se riittää vaalivoittoon. (TS 16.3.2007)

Tämän imperatiivimuodon voisi tulkita myös niin sanotuksi valmentajapuheeksi, jossa puhuja ei sisällytä itseään heihin, joita kehottaa (ISK 2004: § 1654). Soinin blogiaineiston perusteella olen kuitenkin sitä mieltä, että ilmauksen voi tulkita inkluusiiviseksi. Soini osoittaa kirjoituksissaan, että hän tekee itsekin vaalityötä perussuomalaisten hyväksi.

Anne Pohtamo-Hietanen käyttää tukijoistaan nimitystä *kanssasisaret ja -veljet*, joka rakentaa kuvaa läheisestä ja tasa-arvoisesta suhteesta. Ilmaus voidaan tulkita myös kristilliseksi diskurssiksi. Ilmaus on samankaltainen kuin Soinin *aatteen veljet ja sisaret*. Muita nimityksiä vaalikampanjassa mukana oleville ovat *tukijoukko*, *tukiryhmä* ja *talkoolaiset*. Nimitykset ovat sellaisia, jotka antavat ymmärtää, että ehdokkaan ja vaalikampanjassa mukana olevien välillä on tasa-arvoinen, lämmin ja vapaaehtoinen suhde.

Muodollisuus on tyypillistä Pohtamo-Hietasen tavalle nimetä ja määritellä muita, samoin kuin Vanhasen ja Haataisenkin. Lukuun ottamatta perheenjäseniä, hän kutsuu blogissa mainitsemiaan ihmisiä koko nimellä, ainakin kun mainitsee nämä ensimmäisen kerran. Pohtamo-Hietanen myös selventää, kenestä henkilöstä on kyse, käyttämällä esimerkiksi henkilön titteliä. Ehdokas ei kertaakaan käytä kenestäkään henkilöstä ilmausta, jonka voisi tulkita kritiikiksi tai arvostuksen puutteeksi.

Näyttelijä Anja Pohjola on valloittava persoona, joten oli oikein ihana tustua häneen. (APH 5.2.2007)

Suomen yrittäjien toimitusjohtaja Jussi Järventaus tuli tilaisuuden jälkeen kiittämään hyvistä mielipiteistä, ja se tuntui mukavalta. (APH 19.2.2007)

Eräs iäkäs nainen käveli ohitseni ja tokaisi kovalla äänellä, että ”minähän en missiä äänestä”. (APH 5.3.2007)

Pohtamo-Hietasen blogille on tyypillistä kritiikittömyys ja ehdokkaalle rakentuva alhainen valta-asema muihin politiikan toimijoihin nähden. Poliittisen uskottavuuden kannalta liika nöyryys on ongelmallista, mikä käy ilmi seuraavasta esimerkistä.

Oli todella haastava ja mielenkiintoinen tapahtuma, ja oli jännittävää olla paneelikeskustelussa **vanhojen konkareiden** kanssa. Kaikki **muut olivat jo kansanedustajia, minä vasta ehdokas** – – (APH 19.2.2007)

Ensiksikin Pohtamo-Hietanen tekee vastakkainasettelun *muut–minä*. Hän vielä korostaa tätä kansanedustajien ja itsensä välistä eroa käyttämällä sanoja *jo kansanedustajia ja vasta ehdokas*, mikä johtaa tulkintaan, että ehdokas vähättelee itseään.

Pohtamo-Hietanen ei juuri käytä valtaa kärkeä ja kehottaa. Hänen blogissaan on yksi nesessiivirakenne, jossa on verbi *täytyy*.

Se hyvä kakku, jota on tullut kerättyä, **täytyy voida jakaa** oikeudenmukaisemmin. Olisiko nyt kristillisdemokraattien aika saada toteuttaa tama? (APH 19.2.2007)

Modaaliverbin *voida* käyttö saa aikaan sen, että ilmaus tulkitaan dynaamiseksi modaalisuudeksi. Pakko tai välttämättömyys on siis ympäristöstä tai olosuhteista johtuvaa. Ilmauksessa olisi aivan erilainen sävy, jos verbi *voida* jätettäisiin pois (*täytyy jakaa*). Tällöin nesessiivisyys olisi deonttista, eli kyseessä olisi puhujan tahto. Mielestäni ei ole tähän saakka tulleiden tulosten perusteella lainkaan yllättävää, että Pohtamo-Hietanen ei käytä nesessiivisyyttä tämän enempää.

Anne Pohtamo-Hietasen naamioi äänestyskehotuksen retorisen kysymyksen muotoon.

Se hyvä kakku, jota on tullut kerättyä, **täytyy voida jakaa** oikeudenmukaisemmin. **Olisiko nyt kristillisdemokraattien aika saada toteuttaa tama?** (APH 19.2.2007)

Konditionaalimuoto on yksi retorisen kysymyksen piirteistä (ISK 2004: § 1705). Tämän kysymyksen voi mielestäni tulkita samanmielisyyden toivomukseksi. Modaaliverbi saada saa deonttisen tulkinnan, eli asian toteuttaminen on riippuvainen muista, tässä tapaukses-

sa lukijoista. Kiertoilmauksen käyttäminen aiheuttaa sen, että valta käskää ja kehottaa ei rakennu niin selvästi kuin esimerkiksi imperatiivimuotoa käyttämällä.

Se, miten ehdokkaat käyttävät valtaa nimetä ja määrittellä ihmisiä, vaihtelee ehdokaiden välillä. Sen perusteella, miten Vanhanen nimittää äänestäjiään, lukijoitaan ja tukijoitaan, rakentuu kuva kasvottomasta ihmismassasta. Vanhasen teksteistä välittyy kohteliaisuus ja kunnioitus, vaikka hienovaraista kritiikkiäkin on toisinaan nähtävissä. Haataisen kirjoitustyyli on hyvin samankaltainen Vanhasen kanssa. Hän tosin erittelee merkinnöissään erilaisia ihmisryhmiä. Nämä ehdokkaat eivät osoita nimityksillään olevansa epätasa-arvoisessa suhteessa muiden ihmisten kanssa, mutta he eivät myöskään koe tärkeäksi mainita yksityiselämän ja vaalityön kannalta tärkeitä ihmisiä.

Myös Pohtamo-Hietasen blogissa ihmisten kuvaamista ja määrittelyä hallitsee muodollisuus. Vanhasen ja Haataisen blogeista se eroaa siinä, että Pohtamo-Hietanen luo kuvan läheisestä suhteesta lukijoihin ja tukijoukkoihin. Pohtamo-Hietasen blogin ihmiset ovat enemmän yksilöitä kuin massaa, mikä rakentaa kuvaa tasa-arvosta ehdokkaan kanssa. Myös Timo Soini osaa yksilöiden huomioimisen. Soini rakentaa toisaalta kuvaa läheisistä ja tasa-arvoisista suhteista, toisaalta hän asettaa itsensä selvästi asemaan, jossa hän määrittelee ja arvioi muita. Muista aineiston ehdokkaista poiketen Soini ei noudata korrektaa ja kohteliasta linjaa, vaan henkilöt, joita Soini ei arvosta, saavat osakseen pilkkaavia nimityksiä.

Valta kritisoida henkilöityy aineistoni ehdokkaista Timo Soiniin. Vanhanenkin esittää melko paljon kritiikkiä, mutta se on hienovaraisempaa eikä rakenna Vanhaselle samankaltaista valta-asemaa kuin Soinille. Haatainen ja Pohtamo-Hietanen eivät yleensä kritisoi. Valta käskää ja kehottaa on myös Soinille ominaista imperatiivien muodossa. Haatainen käyttää samaan tarkoitukseen nesessiivirakenteita. Vanhanen ja Pohtamo-Hietanen käyttävät käskyvaltaa huomattavasti muita vähemmän. Vaikka Vanhasellakin esiintyy toistuvasti nesessiivirakenteita, välittyvä kuva ei ole läheskään niin määräävä tai velvoittava kuin Haataisen, sillä rakenteet painottuvat blogin loppupuolelle. Pohtamo-Hietasen poliittisen toiminnan kannalta ongelmalliseksi muodostuu se, ettei hänelle näytä rakentuvan valta-asemaa lainkaan.

5.2.2. Sitoutuneisuus

Sitoutuneisuus tarkoittaa ehdokkaan emotionaalisuutta ja läheisyyttä vuorovaikutuksessa lukijan kanssa (Eggins 1994: 64). Aineistossani on paljon materiaalia sitoutuneisuuden tutkimiseen. Yksittäisillä sanavalinnoilla tai pienillä liitteillä voi jo olla merkitystä vuorovaikutussuhteen rakentumisessa. Koska rajausta on pakko tehdä, olen keskittynyt tutki- maan jokaisen ehdokkaan toistuvia kielen keinoja, joilla osoitetaan sitoutuneisuutta.

Matti Vanhaselle on hyvin tyypillistä käyttää monikon 1. persoonaa niin sanottuna yleisenä *me*-muotona, joka tässä tutkimuksessa viittaa lukijoihin tai suomalaisiin yleensä (ISK 2004: § 716). Monikon 1. persoona siis osallistaa lukijan. Tapauksissa voi olla ky- seessä verbin persoonapäätte, omistusliite tai persoonapronomini *me* ja sen eri taivutus- muodot.

Hankimme sellaista aseistusta, joka on kansainvälisten sopimusten mukais- ta ja **meillä** on siihen oikeus. Ja tässä tapauksessa **puolustuksemme** näkö- kulmasta katsoen myös velvollisuus. (MV 11.3.2007)

Vanhasen merkinnöissä on nelisenkymmentä tapausta, joista valtaosassa *me* viittaa suo- malaiseen yhteiskuntaan.

Seuraavien neljän vuoden aikana **meidän** on samaan aikaan kehitettävä **ta- louttamme**, yrittäjyyttä ja työllisyyttä sekä huolehdittava entistä paremmin vähävaraisimpien ihmisten toimeentulosta ja **meidän** kaikkien palveluista. (MV 17.3.2007)

Ensimmäiset kaksi lihavoitua kohtaa viittaavat mielestäni yhteiskuntaan abstraktina käsit- teenä. Kolmannessa kohdassa *me* viittaa ihmisiin, mikä osoittaa korkeampaa sitoutunei- suuden astetta. Vanhasen blogille on tyypillistä, että siinä on useita kertoja käytetty moni- kon 1. persoonaa siten, että en pysty varmasti päättelemään, keneen Vanhanen *me*- muodolla viittaa. Tämä on lukijan kannalta ongelmallista, sillä lukija ei voi tietää, keneen ehdokas sitoutuu ja laskeeko ehdokas lukijan kuuluvan tähän joukkoon. Joka tapauksessa

monikon 1. persoonan suuri toistuvuus aiheuttaa vaikutelman sitoutuneisuudesta, ”me-hengestä”, vaikka sen toisesta osapuolesta ei olisikaan aina varmuutta.

Vanhasen blogissa on myös kuvallisuutta. Sitä esiintyy harvemmin asiatyylisessä tekstissä, mutta se on tyypillistä esimerkiksi vapaamuotoisessa kielenkäytössä ja kaunokirjallisuudessa. Mielestäni kuvallisuus liittyy vuorovaikutuksen läheisyyteen ja kuuluu siksi sitoutuneisuuden tutkimukseen. Vanhanen käyttää kaksi kertaa kieleen vakiintuneita metaforia.

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta **antoi vihreän valon** tänään Talvivaaran kaivoksen perustamiselle. (MV 2.3.2007)

Suomea rakennetaan yhteistyöllä, ei **napit vastakkain**. (MV 17.3.2007)

Hänen blogissaan on myös käsite, joka on metafora.

Näissä ei ole kyse enempää **tempu- kuin pampputyöllistämistään** vaan siitä, että taloutemme kasvu voi perustua aidon yritystoiminnan kehittämiseen. (MV 2.3.2007)

Vanhanen esittää vaalitaistelun vertauskuvallisesti urheilusuorituksena.

Lämmin kiitos!!! Saimme toisen kerran kultamitalin. Aika oli vähän huonompi kuin neljä vuotta sitten, mutta mitalin väri toistamiseen kultainen. (MV 19.3.2007)

Esimerkissä olevat kolme huutomerkkiä ovat myös emotionaalisuuden osoitus.

Vanhasen blogi on pääasiassa yleiskielinen. Puhekielisyydet ovat yksittäisiä tapauksia eivätkä ole kovin erottuvia. Asiatekstistä blogi poikkeaa siinä, että kirjoitusvirheitä on huomattavan paljon. Ne luovat vaikutelmaa suunnittelemattomuudesta ja vapaamuotoisuudesta. Mielestäni ne rakentavat Vanhasesta jossain määrin inhimillisen kuvan: korkeassa asemassakin oleva ihminen tekee virheitä.

Tuula Haataisen blogissa ei ole kovin paljon sitoutuneisuutta osoittavia kielen piirteitä. Blogi on pääosin yleiskielinen. Se sisältää vain joitakin yksittäisiä puhekielisyyspiirteitä, kuten fraasiutuneen ilmauksen *ottaa päähän* ja verbit *roikottaa* ja *kiikuttaa*. Merkinnot ovat enimmäkseen kirjoitetun asiakielen mukaisia. Haataisen teksti on huollettua kuin muiden ehdokkaiden.

Haataisellakin esiintyy Vanhasen blogille tyypillinen osallistava monikon 1. persoonassa. Hänen blogissaan on kolme analysoitavaa kohtaa. Tulkitsen kahden viittaavan yhteiskuntaan, johon blogin lukijat kuuluvat.

Minua on alkanut ottaa päähän, että **meillä** näyttää vakiintuvan ajatus, että on ihan oikein roikottaa erityisesti nuoria naisia määräaikaissa työsuhteissa. (TH 6.2.2007)

Toimivan yhteiskunnan peruslähtökohtana kuitenkin on, että ihmiset voivat elättää itse itsensä ja perheensä. Tämä rinnalla **meidän ihmiskäsityksemme** kuuluu, että kaikista pidetään huolta. Ketään ei jätetä heitteille oman onnensa nojaan. (TH 23.2.2007)

Jälkimmäisen katkelman *meidän ihmiskäsityksemme* on todennäköisesti yhteiskunnan virallinen käsitys. Jos Haatainen viittaisi *me*-muodolla kaikkiin suomalaisiin, hän tekisi hyvin karkean yleistyksen suomalaisten mielipiteistä. Haatainen on siis sitoutunut Suomen yhteiskunnan yleisesti hyväksytyyn näkemykseen.

Kolmas analysoitava kohta on vaikea, sillä siitä on hyvin vaikea tulkita, mihin *me* viittaa. (Kyse on vanhusten palvelujen vähäisyydestä.)

Tähän on tultava muutos. **Voimme** laittaa vanhusten palvelut kuntoon, kunhan niin **päättämme**. Se on tahdosta kiinni. Vanhustenhoidon tarvitaan lisää rahaa, enemmän työntekijöitä ja tiukempaa valtakunnallista ohjausta. (TH 14.3.2007)

Viittaako Haatainen puolueeseensa, hallitukseen, eduskuntaan vai koko yhteiskuntaan? Jos Haatainen laskee lukijan tähän joukkoon, hän samalla velvoittaa lukijan.

Timo Soinin selvin sitoutuneisuutta ilmentävä keino on puhekielisyys. Soini käyttää muun muassa verbejä *järkätä*, *avittaa*, *lapata*, *pöpöttää* ja *sössöttää*. Varsinkin *pöpöttää* ja *sössöttää* ovat asenteellisia sanoja. Eggins (1994: 65) huomauttaa, että virallisessa vuorovaikutustilanteessa oman asenteen ei yleensä anneta näkyä. Tällaisissa epävirallisissa verbivalinnoissa on kyse paitsi sitoutuneisuudesta myös vallasta. *Pöpöttää* ja *sössöttää* kertovat ehdokkaan vähäisestä arvostuksesta puhujaa tai tämän mielipidettä kohtaan. Soinille on myös tyypillistä käyttää puhekielisiä rakenteita, joissa on osallisena verbi. Nämä rakenteet ovat jossain määrin muodostuneet fraaseiksi.

Eilen **vedin** tiukan **setin** Pirkanmaalla. Nokia, Vammala, Mouhijärvi ja Ikaalinen. (TS 2.3.2007)

Teki kunnon yöni **gutaa**. (TS 9.3.2007)

Tulipahan **heitettyä** puhe**keikkaa**. (TS 9.3.2007)

Colemanin (2005) mukaan blogit antavat mahdollisuuden jäsenitelemättömien ja keskeneräisten ajatusten ilmaisuun, mikä on päinvastaista, mihin politiikassa on totuttu. Timo Soini käyttää tätä mahdollisuutta hyväkseen. Keskeneräisyyteen liittyvät esimerkiksi vaillinaiset lauseet, joita Soini käyttää usein.

Yksi tentti taas takana, lyhyt yö edessä ja Kuopion koneeseen. (TS 7.3.2007)

Nettiviljeeksi tänään www.saunalahti.fi/mamart (TS 5.3.2007)

Vilkaisin maikkarin tv-tentin. Ei yhtään uutista. None. Kepeät mullat. (TS 14.3.2007)

Vaillinaiset lauseet, lyhyet kappaleet ja Soinin blogille tyypillinen tajunnanvirtamainen siirtyminen asiasta toiseen eivät yleensä kuulu asiatyyliseen kirjoitettuun kieleen. Oikeakielisyyskään ei ole Soinin blogissa kiinnitetty kovin suurta huomiota. Blogissa on paljon puhutun kielen ominaisuuksia.

Soini käyttää Vanhasen tavoin kuvallisuutta teksteissään. Kuten Vanhasella myös Soinilla on kaksi fraasiutunutta metaforaa sekä yksi metaforan muodossa oleva käsite.

Kyllä **oli** illalla **takki tyhjä**. (TS 2.3.2007)

Hänet oli **nostettu tikun nokkaan** somalipuheista. (TS 9.3.2007)

Vanha ystäväni Katajan Pekka lähti Martin **pönkkämieheksi** ja pojilla on vauhti päällä - hymyssä suin. (TS 5.3.2007)

Lisäksi Soinilla on merkinnässään vertaus.

Hiukseni olivat kuin Metusalemilla. (TS 6.3.2007)

Anne Pohtamo-Hietasen sitoutuneisuutta lukijaan ilmentävälle kielenkäytölle ovat tyypillisiä adjektiivien ja adverbien intensiteettimääritteet, joista genetiivimuotoiset ovat usein affektisia ja tyypillisiä puhutussa kielessä (ISK 2004: § 665).

Olen **kauhean** ylpeä ja kiitollinen kanssasisarista ja –veljistä, jotka ottaneet jakoon esitteitä tuhatpäin. (APH 5.2.2007)

Puhetilaisuus oli **hurjan** antoisa. (APH 5.2.2007)

Muita intensiteettimääritteitä ovat muun muassa taipumattomat *tosi*, *aivan* ja *erittäin*.

Juhla oli samalla konsertti ja siinä oli **aivan** ihanaa musiikkia. (APH 5.2.2007)

Tuntuu **tosi** hyvältä, kun kampanjaani halutaan auttaa. (APH 5.2.2007)

Yrittäjäpaneeli 24.2. ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton paneeli olivat **erittäin** antoisia. (APH 5.3.2007)

Pohtamo-Hietanen käyttää intensiteettimääritteitä runsaasti, ja ne liittyvät pääasiassa hänen omiin tuntemuksiinsa. Tämä aiheuttaa sen, että Pohtamo-Hietasen mentaalinen, tunteisiin liittyvä, toimintansa korostuu entisestään. Intensiteettimääritteiden runsas käyttö saa aikaan emotionaalista sitoutuneisuutta, josta Eggins (1994: 64) puhuu.

Pohtamo-Hietaselle intensiteettimääritteet ovat tyypillisiä, mutta muut ehdokkaat käyttävät niitä huomattavasti vähemmän. Haataisella niitä ei ole lainkaan, Soinilla ja Vanhasella on muutama. Heillä on blogeissaan muun muassa määritteet *vielä*, *vähän* ja *valtavan*.

Mutta **vielä** suurempi mielenkiinto kohdistuu ajattelutapaan, että kansainvälisiä kysymyksiä hoidettaisiin aateveljien kautta puolueverkostossa. (MV 4.3.2007)

Aika oli **vähän** huonompi kuin neljä vuotta sitten, mutta mitalin väri toistamiseen kultainen. (MV 19.3.2007)

Väkeä oli liikkeellä **valtavan** hyvin. (TS 2.3.2007)

Soinin ja Vanhasen intensiteettimääritteet eivät liity heidän omien tuntemustensa kuvailuun, joten samanlaista emotionaalista sitoutuneisuutta kuin Pohtamo-Hietasella ei synny.

Myös kvanttoriadverbit ovat nimenomaan Pohtamo-Hietasen blogille tyypillisiä. Kvanttoriadverbit ovat samantapainen keino kuin intensiteettimääritteet. Niillä ilmaistaan sekä määrän suuruutta että intensiteettiä (ISK 2004: § 656, 657).

Nautin **valtavasti** Petri Laaksosen esiintymisestä. (APH 5.2.2007)

Minua ilahdutti **suuresti** se, että Joni lupautui sinne laulamaan ja soittamaan omia sävellyksiään. (APH 5.3.2007)

Samassa lauseessa voi olla sekä adverbien intensiteettimäärite että kvanttoriadverbi.

Huomasin jälleen kerran kukkia käsitellessäni, että minussa asuu pieni floristi, nautin työstä **niin suuresti**. (APH 5.2.2007)

Pohtamo-Hietasen blogissa on kuusi kvanttoriadverbia, joista kolme liittyy mentaaliseen, tarkemmin tunteisiin liittyvään, toimintaan. Kvanttoriadverbit aiheuttavat Pohtamo-Hietasen tapauksessa samanlaista emotionaalisuuden korostumista kuin intensiteettimääritteet.

Sitoutuneisuus, kuten valtakain, näyttää rakentuvan ehdokkailla erilaisten kielen keinojen avulla. Vanhanen rakentaa sitoutuneisuutta *me*-muodolla ja kuvallisuudella. Soinin sitoutuneisuus koostuu pääasiassa puhekielestä mutta myös kuvallisuudesta. Pohtamo-Hietasen blogissa sitoutuneisuus syntyy enimmäkseen emotionaalisuutta ilmentävistä intensiteettimääritteistä ja kvanttoriadverbeista. Haataisen blogi on siitä poikkeuksellinen, että läheistä vuorovaikutusta on hyvin vähän. Blogissa on vain joitakin yksittäisiä kohtia, joiden voin sanoa ilmentävän sitoutuneisuutta, kuten muutama puhekielinen ilmaus.

6. PÄÄTÄNTÖ

Kokoan tässä luvussa yhteen tuloksia, jotka olen saanut jokaisen ehdokkaan julkisuuskuvan rakentumisen tutkimuksesta. Pohdin myös, miten julkisuuskuvat suhteutuvat diskursiivisiin ja sosiaalisiin käytänteisiin. Lisäksi arvioin poliittisten blogien merkitystä yleisesti yhteiskunnassa vuoden 2007 eduskuntavaalien aikaan ja nyt.

Matti Vanhasen poliittinen asema Suomen pääministerinä vaikuttaa julkisuuskuvan rakentumiseen. Pääministerirooli vaikuttaa etenkin blogin puheenaiheisiin, jotka pysyttelevät pääasiassa politiikan alueella. Määritellessään itseään Vanhanen korostaa omaa asemaansa ja osaamistaan. Vanhanen on viestinnässään korrekti ja melko varovainen. Verbaalisia prosesseja ei ole paljon, ja kielenkäyttö on kaikin puolin pääasiassa yleiskielistä ja neutraalia. Hän käyttää kohteliaampia kiertoilmauksia ja retorisia kysymyksiä käskyjen ja kritiikin sijasta. Nesessiivirakenteiden käyttäminenkin ei tuo Vanhasen julkisuuskuvaan samanlaista painostavuuden tunnetta kuin Haataisen julkisuuskuvaan, sillä nesessiivirakenteiden käyttö ei ole jatkuvaa. Ajattelun prosessien runsas määrä rakentaa Vanhasen julkisuuskuvaan analyttisyyttä ja pohdiskelevuutta.

Kansalaiset ja äänestäjät sekä Keskustan vaalityön tekijät ovat enemmän massaa kuin yksilöitä. Vanhasen blogissa luodaan kuitenkin sitoutuneisuutta suomalaiseen yhteiskuntaan ja kansalaisiin osallistavan monikon 1. persoonan avulla. Lukijalle jää Vanhasesta melko etäinen vaikutelma, sillä ehdokas ei mainitse lainkaan perhettään tai muita läheisiään eikä muutenkaan kerro elämästään politiikan ulkopuolella. Vanhanen onnistuu kuitenkin

kin jossain määrin välittämään puheenaiheidensa perusteella kuvaa, että hänkin on tavallinen mies, joka nauttii esimerkiksi luonnossa liikkumisesta.

Korkeasta asemastaan huolimatta Vanhanen ei vakuuta kirjoitustaidoillaan. Merkinnoissa on karkeita kirjoitusvirheitä, ja välillä lukijan on vaikea ymmärtää, mistä tekstissä on kyse ja miten asiat liittyvät toisiinsa. Merkinnoissa on viittauksia muihin blogeihin, mutta niihin ei ole linkkejä. Edellä mainitut seikat eivät välttämättä murena Vanhasen asiantuntija-asemaa vaan tuovat julkisuuskuvaan inhimillisyyttä.

Matti Vanhasen blogi muistuttaa kaikkien aineistoni ehdokkaiden blogeista eniten filteriä. Blogien puheenaiheiden analyysissa tuli jo ilmi, että Keskustan puheenjohtaja kommentoi paljon ajankohtaisia poliittisia asioita. Vanhanen on nimennyt bloginsa kuitenkin päiväkirjaksi. Päiväkirjablogiksikin se voidaan määritellä, sillä blogissa kirjoitetaan paljon Vanhasen elämän tapahtumista. Tapahtumat liittyvät lähes aina hänen työhönsä, eikä merkinnöissä juurikaan kuvailla Vanhasen tuntemuksia, joten blogista puuttuu päiväkirjalle tyypillinen henkilökohtaisuus. Blogissa on jaksottaista intertekstuaalisuutta: päiväkirjaa, mainontaa ja vaalipuhetta. Vanhasen blogimerkinnot käsittelevät useita eri aiheita, eikä merkintöjä ole otsikoitu. Kappaleiden pituus vaihtelee melko paljon.

Tuula Haataisen julkisuuskuva rakentuu poliittisten aiheiden ympärille. Haatainen määrittelee itsensä ainoastaan terveydenhuollon ammattilaiseksi tai osaksi puoluettaan. Silloinen sosiaali- ja terveysministeri tuo kuitenkin esille, että hän on edelleen *sielussaan sairaanhoitaja*, mikä kaventaa kuilua tavallisiin kansalaisiin. Haatainen kuitenkin vaikuttaa sitoutuvan enemmän vaikutusvaltaisten ihmisten joukkoon kuin rivikansalaisiin. Haatainen on ilmaisussaan pääasiassa muodollinen ja rakentaa kuvaa muita kunnioittavasta ehdokkaasta.

Haatainen rakentaa itsestään määrätietoisen poliitikon kuvan. Toistuvat nesessiivirakenteet, mentaalisisissä prosesseissa toistuva tahtominen ja tuohtumus yhteiskunnan epäkohtia kohtaan sekä aktiivinen rooli omassa toiminnassa tukevat tätä tulkintaa. Hän on suora kannanotoissaan. Haatainen pitääytyy asiantuntijaroolissaan, eikä anna itsestään lukijalle mitään henkilökohtaista. Hän ei puhu perheestään tai tukijoistaan. Haatainen näyttää luottavan poliittisen sanomansa vaikutukseen. Vuorovaikutus lukijan kanssa jää vähäiseksi ja ehdokas etäiseksi.

Tuula Haataisen blogin jokainen merkintä käsittelee pääasiassa yhtä aihetta, joka käy ilmi merkinnän otsikosta. Haatainen keskittyy kertomaan näkemyksiään sosiaali- ja terveysalan asioista. Hän on nimennyt bloginsa nettipäiväkirjaksi, mutta päiväkirjan piirteitä siinä on erittäin vähän ja filterin piirteitä jonkin verran. Jokainen merkintä on kuin tiettyä aihetta käsittelevä vaalipuhe. Blogin pääfunktiona näyttäisi olevan mielipiteiden julkaisu. Blogi ei sovi oikein mihinkään Herringin ym. (2004) määrittelemään blogin funktioon. Haataisen blogissa on nähtävissä jaksottaista intertekstuaalisuutta. ”Vaalipuheen” lomassa on nähtävissä päiväkirjagenre ja mainonnan genre.

Haataisen merkintöjen kappaleet ovat melko lyhyitä, yleensä 3–5 riviä. Kappaleiden lyhyys on lukijalle hyväksi, sillä jo blogin poliittinen sisältö ja nesessiivirakenteiden runsas määrä tekevät lukemisesta raskasta. Blogissa on myös joitakin yhden tai kahden rivin kappaleita. Näihin Haatainen on tiivistänyt viestinsä ytimen, ja ne erottuvat tekstin joukosta.

Päivähoidon pitäisi näissä tilanteissa tukea osa-aikatyötä. Esitämme alle 3-vuotiaiden osittaiseen hoitorahaan korotusta, jotta erityisesti naisten yhteys työelämään säilyisi. (TH 7.3.2007)

Timo Soinin julkisuuskuvassa on keskeistä hänen asemansa Perussuomalaisten puheenjohtajana. Soini kirjoittaa paljon puolueensa vaalikampanjasta ja määrittelee itsensä osaksi puoluetta ja sen ideologiaa. Soini rakentaa tasa-arvoista suhdetta itsensä ja puolueen muiden jäsenten välille, mutta asettaa itsensä myös johtajan rooliin.

Soini rakentaa sitoutuneisuutta lukijoihin vapaamuotoisella ja kuvallisella kielellä sekä ivallisella huumorilla, mitä ei muilla ehdokkailla ole. Hän kommentoi kansalaisilta saamaansa palautetta ja mainitsee palautteen antajia nimeltä. Tällä Soini antaa vaikutelman, että yksittäiset ihmiset ovat hänelle tärkeitä. Soini osaa yksilöidä ihmiset paremmin kuin Vanhanen. Ihmiset eivät vaikuta olevan kasvotonta massaa. Soini vakuuttaa olevansa tavallisen suomalaisen asialla. Soini kuitenkin käskee ja kehottaa paljon lukijoitaan ja käyttää negatiivisesti sävyttyneitä ilmauksia kansalaisista, jotka eivät ajattele tai toimi Soinin näkemysten mukaisesti. Hän ottaa itselleen vallan arvioida ja jopa vähätellä muita ihmisiä.

Soini hyökkää avoimesti ja kaunistelematta muita puolueita, poliitikkoja sekä mediaa vastaan. Hänellä on runsaasti verbaalisia prosesseja sekä aktiivista toimintaa ilmentäviä prosesseja. Oppositio poliitikon asema antaa enemmän vapauksia kuin pääministerin asema. Soini on itsevarma, kriittinen ja jopa röyhkeä, mikä rakentaa hänelle vahvan valta-aseman.

Poliittinen rooli on Soinin blogissa keskeisin, eikä ehdokkaan yksityiselämästä tule lukijalle paljon tietoa. Vähäisistä vaalikampanjan ulkopuolisista asioista rakentuu kuitenkin kuva siitä, että Soini nauttii aivan tavallisista asioista, kuten lukemisesta, teatterista ja jalkapallosta. Yhteiskunnallisten asioiden käsittely jää melko pieneen rooliin Soinin teksteissä. Nähtävästi Soinin blogin funktiona, ainakaan vaaleja edeltävänä aikana, ei ole korostaa omia näkemyksiä yhteiskunnallisiin asioihin, mikä vie mielestäni Soinilta asiantuntijaroolin verrattuna Vanhaseen.

Soinin blogissa on enemmän päiväkirjablogin kuin filteriblogin piirteitä. Soini kertoo pääasiassa oman elämänsä tapahtumista ja myös omista tuntemuksistaan. Blogissa on selvästi yritystä vuorovaikutukseen lukijoiden kanssa. Mielestäni Soini yrittää tavoittaa sekä äänestäjät että Perussuomalaisten muut ehdokkaat ja vaalityön tekijät. Blogi toimii paitsi mainonnan kanavana äänestäjille myös tiedonvälityksen ja hengennostatuksen kanavana perussuomalaisille.

Merkinnöissä on useita slogan-tyylisiä ilmauksia, jotka ovat tyypillisiä vaalimainoksille. Nämä ovat esimerkkejä jaksottaisesta intertekstuaalisuudesta.

Arvonlisäverovapaus 30 prosenttiin, EU:kin sen sallii. (TS 15.3.2007)

Äänestä muutosta - äänestä perussuomalaisia. (TS 15.3.2007)

Äänestä perussuomalaisille vaalivoitto.

Se on ihmiselle hyvä - kautta maan. (TS 17.3.2007)

Soini on päättänyt otsikoida bloginsa merkinnät. Jokainen merkintä käsittelee pääasiassa otsikossa mainittua asiaa, mutta muihinkin aiheisiin saatetaan poiketa.

Gallup-saippua ei enää tehoa (TS 4.3.2007)

Uutta voimaa eduskuntaan (TS 8.3.2007)

Nuorisotutkimus ja Kuopion keikka (TS 13.3.2007)

Kappaleet ovat usein lyhyitä, parin rivin mittaisia, ja asiasta toiseen siirrytään joskus nopeastikin. Yleensä yksi kappale sisältää yhden ajatuksen, mutta toisinaan sama asia jatkuu seuraavassa kappaleessa. Kappaleiden lyhyys ja nopeat asiasta toiseen siirtymiset rakentavat kuvaa vapaamuotoisesta, huolettomasta ja suunnittelemattomasta kirjoittamisesta. Kappaleiden lyhyys eli asioiden käsittelyn suppeus antaa kuitenkin myös kiireen vaikutelman.

Anne Pohtamo-Hietasen blogia sävyttää hänen kristillinen vakaumuksensa ja siihen liittyvät arvot. Hän tekee ahkerasti vaalityötä ja on kiitollinen hänen hyväkseen tehdystä työstä. Hänen tukijoukkonsa ovat *kanssasisaria ja -veljiä*, mikä on osoitus sitoutuneisuudesta ja tasa-arvoisesta valtasuhteesta näihin ihmisiin nähden. Hänelle ihmiset ovat enemmän yksilöitä kuin massaa. Hän ei paheksu ihmisten mielipiteitä, vaikka ihmiset kritisoisivatkin ehdokasta itseään. Hän ei hyökkää muita poliitikkoja vastaan, vaan osoittaa kunnioittavaa suhtautumista kaikkia kohtaan.

Emotionaalisuus näkyy blogissa voimakkaasti esimerkiksi intensiteettimääritteiden ja kvanttoriadverbien käyttönä, mielihyvän ja onnellisuuden tunteiden ilmaisuna, perheen merkityksen korostamisena ja positiivisena asenteena. Blogissa rakentuu kuva tunneihmisestä. Pohtamo-Hietanen myös määrittelee itseään monipuolisemmin kuin muut ehdokkaat. Määrittelyt liittyvät monelle elämänalueelle, myös perhe-elämään, menneisyyteen ja vapaa-aikaan. Pohtamo-Hietasesta rakentuva kuva on inhimillisempi ja läheisempi kuin muiden ehdokkaiden. Kuitenkin kirjoittajan käyttämä nollapersoona, lukijan puhuttelun puuttuminen ja lukijalta vaadittavat ennakkotiedot perhesuhteista voivat antaa Pohtamo-Hietasesta myös etäisen vaikutelman.

Vaikka Pohtamo-Hietanen tekee vaalityötä, *kohtaa ihmisiä ja kiinnittää banderolleja*, hän asettaa huomattavan usein itsensä kokijan asemaan käyttämällä esimerkiksi modaaliverbiä *saada* tai vastaanottajan asemaan käyttämällä verbaalisissa prosesseissa verbiä vastata. Hänestä ei verbien prosessityyppien analyysissä rakennu aktiivista toimijaa. Pohtamo-Hietanen myös tekee muiden poliitikkojen ja itsensä välille vastakkainasettelun, jossa muut poliitikot ovat valtasuhteessa ylempänä ja hän itse alempana. Pohtamo-Hietasen teksteistä välittyy kuva, että ehdokas ei pidä itseään oikeana politiikan toimijana.

Määrittelen Anne Pohtamo-Hietasen blogin päiväkirjablogiksi. Ehdokas kirjoittaa blogissaan pääasiassa tapahtumista, joissa on itse ollut osallisena, ja siitä, mitä tunteita ne ovat hänessä herättäneet. Päiväkirjablogiin sopii luontevasti se, että kieli ei ole täysin asiantyylisiä ja huoliteltua. Blogin viimeinen merkintä, ”Tukijoiden kommentteja”, ei kuitenkaan mielestäni sovi päiväkirjablogiin. Viimeinen merkintä on selvästi vain vaalimainos, eikä se sisällä ehdokkaan omaa tekstiä.

Pohtamo-Hietasen blogimerkinnät käsittelevät useita eri aiheita. Ehdokas kirjoittaa blogiinsa harvoin, mikä voi olla syy monenlaisten aiheiden käsittelyyn samassa merkinnässä. Pohtamo-Hietanen on otsikoinut kaksi merkintää kolmesta:

Tulessa ja pakkasessa! (APH 19.2.2007)

Nyt on pukannut kiire! (APH 5.3.2007)

Otsikoista ei käy kovin selvästi ilmi, mistä merkinnässä kirjoitetaan. Huutomerkeillä tehostetut otsikot ovatkin mielestäni enemmän huomionherättäjiä.

Pohtamo-Hietasen blogissa on yksi kohta, jossa on selvästi genren upotus. Ensin ehdokas kertoo päiväkirjagenren mukaisesti tapahtumasta, jossa on ollut mukana. Hän kertoo keitä muita siellä oli ja miltä hänestä tuntui. Sitten hän kertoo yhden pitkän kappaleen verran yrittäjien verotuksesta, josta on puhunut kyseisessä tilaisuudessa. Upotettu genre muistuttaa paljon vaalipuhetta. Tämän jälkeen päiväkirjagenre jatkuu.

Vanhasen ja Soinin blogit eroavat hieman merkintöjen pituuden perusteella. Vanhasen merkinnät ovat melko pitkiä, vain muutama on puolen sivun pituinen tai lyhyempi. Soininkaan merkinnät eivät ole kovin lyhyitä. Ne ovat yleensä vähintään puolen sivun pituisia. Vain pari merkintää on tätä lyhyempiä. Pohtamo-Hietanen kirjoittaa blogiinsa harvoin, mutta merkinnät ovatkin melko pitkiä, noin sivun mittaisia. Haataisen merkinnät ovat keskimäärin puoli sivua. Kukaan ehdokkaista ei siis julkaise todella lyhyitä kirjoituksia edes silloin tällöin. Mielestäni merkintöjen pituus ei olekaan kontaktin tutkimisessa ja julkisuus kuvan rakentumisessa keskeistä. Merkintöjen tiheydellä on paljon suurempi painoarvo.

Matti Vanhanen ja Timo Soini ottavat kontaktia lukijoihin yhtä usein, kun tarkastellaan merkintöjen kirjoittamistiheyttä. Molemmat päivittävät blogiaan vähintään joka

toinen päivä. Soini kirjoittaa joskus kaksikin kertaa vuorokaudessa. Näiden ehdokkaiden kontakti lukijoihin on tiheää ja säännöllistä, mikä antaa viitteitä siitä, että ehdokkaat pitävät yhteydenpitoa äänestäjiin tärkeänä ja blogia merkittävänä viestintäkanavana.

Tuula Haatainen päivittää blogiaan epäsäännöllisesti, 1–9 päivän välein. Merkintöjen aikaväli lyhenee vaalipäivän lähestyessä. Anne Pohtamo-Hietasen blogimerkintöjen väli on noin kaksi viikkoa. Naisehdokkaiden harva päivitystahti luo täysin päinvastaisen kuvan vuorovaikutuksesta kuin miesehdokkaiden. Haatainen ja Pohtamo-Hietanen eivät näytä pitävän blogia niin merkittävänä kampanjointikeinona kuin Soini ja Vanhanen eivät säännöllistä kontaktia lukijoihin tärkeänä. Tähän tulkintaan vaikuttaa myös se, että kumpikaan naisehdokas ei päivitä blogiaan vaalien jälkeen eikä kommentoi vaalitulosta tai kiitä, kuten Vanhanen ja Soini tekevät.

On todennäköistä, että lukijat menevät lukemaan tarkoituksella tiettyjen ehdokkaiden blogeja eivätkä eksy niiden pariin vahingossa. Blogien pariin saattavat houkutella vaalimainokset, median uutisointi blogikirjoituksesta tai puolueen jäsenyys. Blogien lukeminen vaatii siis motivaatiota. Blogit ovat avoimia kaikille lukijoille, joten tekstien vastaanottaminen on helppoa ja tasa-arvoista. Blogi toimii usein myös poliittisten keskustelujen areenana, jolla kumotaan kilpailijoiden näkemyksiä ja esitetään omia.

Aineistoni ehdokkaiden julkisuuskuvan rakentumisessa on yhteistä se, että kaikki antavat ymmärtää olevansa aivan tavallisia ihmisiä. Tähän tulkintaan sopii hyvin Colemanin (2005) näkemys siitä, että poliitikot haluavat blogien avulla näyttää olevansa tavallisia kansalaisia. Aineistossani ei kuitenkaan ole niin paljon pyrkimyksiä tähän Colemanin mainitsemaan tavoitteeseen kuin olin olettanut. Anne Pohtamo-Hietasen blogissa pyrkimystä on eniten, Timo Soinilla toiseksi eniten. Vanhanen ja Haatainen jäävät kauimmaksi niin sanotusta tavallisesta kansalaisesta.

Kun aloitin pro graduni suunnittelun, tutkimusaiheesta teki ajankohtaisen sen liittyminen lähestyviin vaaleihin. Nyt tutkimusaiheeni on tullut ajankohtaiseksi muista syistä. Blogien merkitys politiikassa on medianäkyvyyden perusteella nyt paljon suurempi kuin vuonna 2007. Tiedotusvälineet seuraavat jatkuvasti poliitikkojen blogeja ja nostavat niistä esiin uutisaiheita. Lisäksi vuodesta 2008 lähtien esillä ollut vaalirahakohu on kääntänyt huomion poliitikkojen julkisuuskuvaan. Median suurimman huomion kohde on pääminis-

teri Matti Vanhanen, jonka uskottavuutta ja luotettavuutta arvioidaan ja lausuntoja seurataan.

Otin johdannossa esiin blogien vaikutuksen politiikkaan ja demokratian kehittymiseen. Stephen Coleman (2005) on hyvin skeptinen poliittisten blogien todellisen ja uskottavan vuorovaikutuksen suhteen. Hän toteaa, että jos poliittisessa kulttuurissa tapahtuu muutos siihen suuntaan, että vallanpitäjien ja kansalaisten välille muodostuu aitoa, jatkuvaa keskustelua, blogista tulee merkittävä demokraattisen vuorovaikutuksen väline. (Coleman 2005.)

Olen sitä mieltä, että aineistoni blogit ovat vain yksi keino käydä vaalitaistelua, ei pyrkiä todelliseen, jatkuvaan vuorovaikutukseen kansalaisten kanssa. Tästä kertoo ensinäkkin se seikka, että missään aineiston blogissa ei ole kommentointimahdollisuutta. Tähän ratkaisuun voi toki olla myös käytännön syitä, esimerkiksi se, että viestien valvonta voi viedä paljon aikaa. Toinen seikka on se, että vaalien jälkeen naisehdokkaat lopettivat blogin pitämisen ja miesehdokkaiden merkintöjen väli harveni ja merkinnät lyhenivät. Tulos on samankaltainen kuin Autyn (2005) tutkimuksessa, jossa todettiin, että vaikka poliitikojen blogit antavat mahdollisuuden keskusteluun edustajien ja äänestäjien välillä, osapuolten välillä ei synny todellista vuorovaikutusta.

Tutkimusaineistoni ei siis anna viitteitä Colemanin (2005) mainitsemasta poliittisen kulttuurin muutoksesta. Aineistoni blogeissa on diskursiivisten käytänteiden tasolla kyse viestien lähettämisestä ja vastaanottamisesta. Tutkimuksessani on nähtävissä Faircloughin (1992: 80) näkemys, jonka mukaan tuottamisen ja kuluttamisen prosesseihin vaikuttaa se, millaisten sosiaalisten käytänteiden osana ne ovat. Poliittisiin käytänteisiin kuuluu perinteisesti toimintamalli, jossa poliitikot tekevät kansalaisia koskevia päätöksiä ja kansalaiset toimivat päätösten mukaan. Poliitikko on aktiivinen ja kansalainen passiivinen. Sosiaalisten käytänteiden tasosta voi tutkimustulosten perusteella vetää johtopäätöksen, että blogit eivät edistä parhaalla mahdollisella tavalla demokratiaa ja julkista keskustelua. Blogit ovat kuin monologeja, joissa ei ole tilaa kahdensuuntaiselle vuorovaikutukselle ehdokkaan ja lukijan välillä. Poliitikot saattavat ”keskustella” keskenään kukin oman bloginsa välityksellä. Ehdokkaat rakentavat tietynlaista sosiaalista todellisuutta, jonka lukija ottaa vastaan vailla mahdollisuutta kommentoida.

Uskon, että seuraavissa eduskuntavaaleissa blogeihin panostetaan vaalityössä enemmän kuin aiemmin. Poliitikot ovat varmasti huomanneet, että tiedotusvälineet seuraavat poliitikkojen blogikirjoittelua. Räväkällä kirjoituksella voi saada helposti itsensä julkisuuteen, täysin ilmaiseksi. Odotan mielenkiinnolla, muuttuvatko poliittiset blogit vuorovaikutuksellisempaan suuntaan vai jatkuuko ehdokkaiden yksinpuhelu.

Tutkimukseni käsittää pääasiassa kaksi kielen metafunktiota, ideationaalisen ja interpersoonaisen. Aineistoni blogeissa olisi vielä julkisuuskuvaan liittyvää tutkittavaa, esimerkiksi tekstuaalisessa metafunktiossa, mutta tekemäni analyysi on mielestäni tarpeeksi kattava. Fairclough (2003: 16) huomauttaa, että kaikkea ei voi analysoida yhdellä mallilla ja yhdessä tutkimuksessa, eikä tekstiä voi tehdä läpinäkyväksi. Suurin ongelmani tässä tutkimuksessa oli analyysin rakentaminen. Lähdin aluksi rakentamaan analyysia liikaa kielen piirteistä käsin, mikä aiheutti sen, että analyysista tuli sirpaleinen. Sain analyysistani selkeämmän ottamalla lähtökohdaksi sosiaaliset ilmiöt. Vaikeuksia tuotti ilmiöiden häilyvärajaisuus. Toisinaan oli vaikea tulkita, miten jotkin ilmaukset luokitellaan, sillä jokainen ilmaus sisältää ideationaalisen, interpersoonaisen ja tekstuaalisen funktion.

Oli haastavaa pysytellä mahdollisimman objektiivisena ja olla arvottamatta ehdokkaiden ilmauksia tai analyysin tuloksia. Jatkuvasti täytyi myös pitää mielessä sekä analysoidessa että kirjoittaessa, että kyseessä on tekstissä rakentuva julkisuuskuva, ei oikea henkilö. Asioiden muotoilu siten, ettei synny vääriä tulkintoja, oli tärkeää ja haastavaa. Huomasin myös, että blogien funktioiden määrittely oli vaikeaa Herringin ym. (2004) luokittelun mukaan. Luokat (päiväkirja, k-log, filteri ja sekalainen käyttötarkoitus) eivät tämän aineiston perusteella sovi kovin hyvin poliittisten blogien tutkimukseen. Sen vuoksi en ole yrittänytään sovittaa aineistoni blogeja mihinkään tiettyyn lokeroon.

Jos jatkaisin tutkimustani pro gradun jälkeen, tutkisin poliitikkojen blogeja pidemmällä aikavälillä, muussakin kuin vaalikontekstissa. Tällöin olisi mahdollista tutkia, onko julkisuuskuvan rakentumisessa eroja ennen vaaleja ja muina aikoina. Laajempi aineisto antaisi myös mahdollisuuden tutkia poliittisten blogien erilaisia funktioita. Tutkimuksessa voisi paneutua myös blogien hybridiyteen.

Tässä tutkimuksessa otin analyysiin mukaan blogin rakenneosista vain blogimerkintöjen tekstin ja kuvat. Jatkotutkimuksessa analysoitavaksi voitaisiin ottaa muitakin blogin rakenneosia, esimerkiksi mahdolliset kommentit ja linkitykset. Julkisuuskuvan tutkimusta

voisi ulottaa myös muuhun yhteisölliseen mediaan, kuten Facebookiin ja Twitteriin, joista on tullut uusia poliittisen vaikuttamisen kanavia.

LÄHTEET

Aineistolähteet

MV = Matti Vanhasen blogi osoitteessa

<<http://www.keskusta.fi/Suomeksi/Matti/Paivakirja.iw3>> [luettu ja tallennettu 19.3.2007]

TH = Tuula Haataisen blogi osoitteessa

<<http://www.tuulahaatainen.net/index.cfm?cd=1042&doc=1080>> [luettu ja tallennettu 19.3.2007, sivustoa ei ole enää olemassa]

APH = Anne Pohtamo-Hietasen blogi osoitteessa

<<http://www.annepohtamo.net/blogi.htm>> [luettu ja tallennettu 19.3.2007, sivustoa ei ole enää olemassa]

TS= Timo Soinin blogi osoitteessa <<http://timosoini.fi/ploki/>> [luettu ja tallennettu 19.3.2007]

Sisältölähteet

AUTY, CAROLINE 2005: UK elected representatives and their weblogs: first impressions (article information). Osoitteessa

<<http://www.emeraldinsight.com/10.1108/00012530510612077>> [luettu 13.9.2009]

BLOOD, REBECCA 2000: Weblogs: A History and Perspective. Osoitteessa

<http://www.rebeccablood.net/essays/weblog_history.html> [luettu 3.7.2008]

BRUNS, AXEL & JACOBS, JOANNE 2006 (toim.): Uses of Blogs. New York: Peter Lang.

COLEMAN, STEPHEN 2005: Blogs and the New Politics of Listening. Osoitteessa

<<http://www3.interscience.wiley.com/cgi-bin/fulltext/121436315/PDFSTART>> [luettu 15.7.2008]

EGGINS, SUZANNE 1994: An introduction to systemic functional linguistics. London: Pinter.

- 2004: *An introduction to systemic functional linguistics*. Second edition. London: Pinter.
- FAIRCLOUGH, NORMAN 1992: *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.
- 2003: *Analyzing discourse. Textual analysis for social research*. London: Routledge.
- HALLIDAY, M.A.K. 1978: *Language as social semiotic*. London: Edward Arnold.
- HALLIDAY, M.A.K. 1985: *Systemic background*. Teoksessa Benson, James D. & Greaves, William S. (toim.) 1985: *Systemic perspectives on discourse, volume 1. Selected theoretical papers from the 9th International Systemic Workshop*. Norwood: Ablex, 1–15.
- HALLIDAY, M.A.K. 1994: *An introduction to functional grammar*. Second edition. London: Edward Arnold.
- HASAN, RUQAIYA 1985: *Meaning, context and text – Fifty years after Malinowski*. Teoksessa Benson, James D. & Greaves, William S. (toim.) 1985: *Systemic perspectives on discourse, volume 1. Selected theoretical papers from the 9th International Systemic Workshop*. Norwood: Ablex, 16–49.
- HERRING, SUSAN C.; SCHEIDT LOIS ANN; BONUS, SABRINA & WRIGHT, ELIJAH 2004: *Bridging the Gap: A Genre Analysis of Weblogs*. Proceedings of the 37th Hawaii International Conference on System Sciences. Osoitteessa <<http://www.csus.edu/indiv/s/stonerm/GenreAnalysisOfWeblogs.pdf>> [luettu 3.7.2008]
- HERRING, SUSAN C.; SCHEIDT, LOIS ANN; KOUPER, INNA & WRIGHT, ELIJAH. 2006: *A Longitudinal Content Analysis of Weblogs: 2003–2004*. Osoitteessa <<http://ella.slis.indiana.edu/~herring/tremayne.pdf>> [luettu 14.9.2009]
- HERRING, SUSAN C. 2009a: *Kotisivu osoitteessa* <<http://www.slis.indiana.edu/faculty/herring/pubs.html>> [luettu 13.9.2009]
- 2009b: *Web content analysis: Expanding the paradigm*. Osoitteessa <<http://ella.slis.indiana.edu/~herring/webca.preprint.pdf>> [luettu 14.9.2009]
- ISK= Iso suomen kielioppi 2004. HAKULINEN, AULI – VILKUNA, MARIA – KORHONEN, RIITTA – KOIVISTO, VESA – HEINONEN, TARJA-RIITTA – ALHO, IRJA. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden seura.

- ISOTALUS, PEKKA 1998a: Johdanto: Poliittinen viestintäkulttuuri lähtökohtana. Teoksessa Isotalus Pekka (toim.) 1998: Kaveri vai peluri – Poliitikko mediassa. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy, 7–17.
- 1998b: Euroehdokkaat kotisivuillaan. Teoksessa Isotalus Pekka (toim.) 1998: Kaveri vai peluri – Poliitikko mediassa. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy, 152–171.
- JOKINEN, ARJA; JUHILA, KIRSI & SUONINEN, EERO 2004: Diskurssianalyysin aakkoset. Tampere: Vastapaino.
- KARVONEN, ERKKI 1997: Imagologia. Imagon teorioiden esittelyä, analyysia, kritiikkiä. Tampere: Tampereen yliopisto.
- 1999: Elämää mielikuvayhteiskunnassa. Imago ja maine menestystekijöinä myöhäismodernissa maailmassa. Helsinki: Gaudeamus.
- KOLARI, PRANAM; FININ, TIM & JOSHI, ANUPAM 2006: SVMs for the Blogosphere: Blog Identification and Splog Detection. Osoitteessa <http://ebiquity.umbc.edu/_file_directory_/papers/213.pdf> [luettu 21.7.2008]
- LUUKKA, MINNA-RIITTA 2002: M.A.K. Halliday ja systeemifunktionaalinen kielitiede. Teoksessa Dufva, Hannele ja Lähteenmäki, Mika 2002: Kielentutkimuksen klassikoita. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Soveltavan kielentutkimuksen keskus, 89–123.
- MURTOLA-JOKINIEMI, KAARINA 2001: Masasta lady lehtikuvaan. Johtajan julkisuuskuvan tarkastelua Talouselämässä vuosina 1990 ja 2000.
- MYERS, GREG 2009: The Language of Blogs. Osoitteessa <http://thelanguageofblogs.typepad.com/the_language_of_blogs/academic_studies/index.html> [luettu 13.9.2009]
- PIETIKÄINEN, SARI 2000: Kriittinen diskurssintutkimus. Teoksessa Sajavaara, Kari & Piirainen-Marsh, Arja 2000: Kieli, diskurssi & yhteisö. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Soveltavan kielentutkimuksen keskus, 191–217.
- SHORE SUSANNA & MÄNTYNEN ANNE 2006: Johdanto. Teoksessa Mäntynen, Anne; Shore, Susanna & Solin, Anna (toim.) 2006: Genre – tekstilaji. Helsinki: SKS, 9–41.
- SOLIN, ANNA 2006: Genre ja intertekstuaalisuus. Teoksessa Mäntynen, Anne; Shore, Susanna & Solin, Anna (toim.) 2006: Genre – tekstilaji. Helsinki: SKS, 72–95.
- SUOMEN KIELEN PERUSSANAKIRJA. Ensimmäinen osa A–K. 2001. Helsinki: Edita.

- SUOMEN KIELEN PERUSSANAKIRJA. Kolmas osa S–Ö. 2001. Helsinki: Edita.
- UUSI SUOMI 26.9.2009: Juttu osoitteessa <<http://www.uusisuomi.fi/kotimaa/64684-sarasvuon-haukkunut-ukkola-%E2%80%9Dhalusin-nayttaa-hanelle%E2%80%9D>> [luettu 2.7.2009]
- VENTOLA, EIJA 2006: Genre systeemis-funktionaalisessa kielitieteessä. Teoksessa Mäntynen, Anne; Shore, Susanna & Solin, Anna (toim.) 2006: Genre – tekstilaji. Helsinki: SKS, 96–121.
- WODAK, RUTH 2001: What is CDA about? Teoksessa Wodak, Ruth ja Meyer, Michael (toim.) 2001: Methods of critical discourse analysis. London: Sage.
- WRIGHT, SCOTT 2009: Political blogs, representation and the public sphere (article information). Osoitteessa <<http://www.emeraldinsight.com/10.1108/00012530910946901>> [luettu 13.9.2009]
- YLE 2007 = YLEn vaaliiheinen internetsivu osoitteessa <http://www.yle.fi/vaalit/2007/> [luettu helmikuussa 2007]